

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

**SZADA
Nagyközség Önkormányzata**

2023-2028

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk.....	9
Célok.....	10
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	11
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	11
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	12
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	16
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	58
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	91
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	103
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	114
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	125
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	126
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	128
1. A HEP IT részletei.....	128
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	128
Jövőképünk.....	130
Az intézkedési területek részletes kifejtése (<i>kitöltése javasolt, opcionális</i>).....	131
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	147
3. Megvalósítás.....	153
3.1 A megvalósítás előkészítése	153
3.2 A megvalósítás folyamata	153
3.3 Monitoring és visszacsatolás	155
3.4 Nyilvánosság	155
3.6 Érvényesülés, módosítás	157
4. Elfogadás módja és dátuma.....	158

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény és a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló (2021.06.30-án módosított) 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet előírásaival, a Belügyminisztérium – előbbi Kormányrendelet alapján készített - **„Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentuma szerint átdolgozva**, Szada Nagyközség Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség biztosítása és fenntartása érdekében szükséges helyi feladatokat.

Az Önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Az alábbi helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Szada a Gödöllői-dombságban, a Gödöllőt Váccal összekötő főút mentén, Gödöllő és Veresegyház között fekszik, a Rákos-patak és a Sződ-Rákos-patak vízválasztóján terül el. Fölötte északkeletre emelkedik a Margita-hegy (344 m), ennek csúcsa egyben a Gödöllői-dombság legmagasabb pontja.

A település első okleveles említése egyesek szerint 1215-ből, mások szerint 1325-ből való. I. Lajos király Szadát és Gödöllőt 1325-ben Pohárus Péternek adományozta, aki Abaúj-Torna vármegye főispánja volt. A háborúk alatt elnéptelenedett, majd az 1620-as évek körül kezdődött a visszatelepülés.

Neve a száz, száda finnugor eredetű szóból keletkezett, amelynek jelentése száz, valaminek a bejárata. Gödöllő felől nézve valóban a Sződ-Rákos-patak völgyének a bejáratában van.

A Grassalkovich-család 1810 - más források szerint 1820 - körül építtette kúriáját, amelyet később a Peacsevich, végül a Bánó-család birtokolt. A Bánó-kastélyt 1987-ben impozáns faluházzá alakították.

A festői környezetű falut Gyümölcstermő Szent Szadaként emlegették a múltban. Székely Bertalan az 1890-es években Schulek Frigyes tervei alapján műtermet épített Szadán. Síremléke a régi református temetőben áll. Műterme ma Emlékházként működik. Nevezetességek: a falu templomai (római katolikus, református, baptista), Damjanich táborhelyén álló szobor, Napóra a Dobogó parkjában. A főteret Turul-életfa kerámiaszobor díszíti.

A település általános demográfiai folyamatairól a Központi Statisztikai Hivatal főbb demográfiai mutatóinak segítségével nyerhetünk képet. Ezek elemzésére elsősorban az esélyegyenlőség szempontjából releváns célcsoportok beazonosítása céljából van szükség. A fejlett társadalmakra

¹ Gazdasági program, Szociális Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció, Költségvetési koncepciók

jellemző demográfiai folyamatok - alacsony születési ráta, születéskor várható élettartam emelkedése, a népesség előregedése - sajnálatos módon hazánkban is egyre láthatóbbá válnak. Ezzel szemben Szada üde színfolt a KSH statisztikai adatai alapján. Az aggasztó tendenciák települési szinten nem képeződnek le, ennek megfelelően Szada demográfiai adataiban nem az előregedő társadalmakra jellemző trendek mutatkoznak meg. A település lakónépességének száma az elmúlt években folyamatosan növekvő tendenciát mutatott.

2020-ban Szada lakónépessége 6140 fő volt. A településre jellemző demográfiai adatokból kitűnik, hogy a lakosságszám folyamatosan nő évi 4%-kal átlagosan. Az állandó népesség 56%-a aktív korú, mintegy 10%-a kiskorú.

Megfigyelhető, hogy az öregedési index alapján a kiskorú gyermek száma jóval meghaladja a 65 év fölötti lakosság számát, 2010 óta a kiskorú gyermekek száma megduplázódott.

A belföldi állandó jellegű odavándorlás és elvándorlás egyenlege 1000 főre vetítve 45,8 (ezrelék).

A település infrastruktúrája elfogadható színvonalú. Teljesnek tekinthető a víz-, csatorna- és földgáz ellátottság. Az úthálózatban a főbb útvonalak szilárd burkolatúak, folyamatosan megújultak. Sok mellékút még nem rendelkezik ugyan szilárd burkolattal, de az anyagi és pályázati keretek lehetőségei mellett az Önkormányzat az utak aszfaltozását is szorgalmazza.

A közúti forgalom nagysága a 2014 sz. országos közúton (a Dózsa György úton) irányonként 14.000-16.000 egységjármű naponta, a település főútvonala csúcsidőben ennél sokkal nagyobb terheltséget mutat. A szélesedő autóhasználat hatására nő az utak zsúfoltsága, ami a környezetszennyezéssel és a társadalmi költségek növekedésével jár együtt.

Szadához legközelebb vasútállomás Gödöllőn (Sátoraljaújhely-Budapest vasútvonal) és Veresegyházán (Vác-Budapest vasútvonal) van. Gödöllőn lehetőség nyílik a főváros HÉV-vel történő megközelítésére.

A Volánbusz által üzemeltetett helyközi autóbusz viszonylatok (Gödöllő-Vác, Gödöllő-Galgamácsa) szolgáltatási színvonala megfelelő, azonban az autóbuszmegállók kialakítása nem felel meg a kor elvárásainak. 2009-ben kerékpárút épült a település egy részén, de a nagyközségben a kerékpáros közlekedés feltételeit tovább kell fejleszteni.

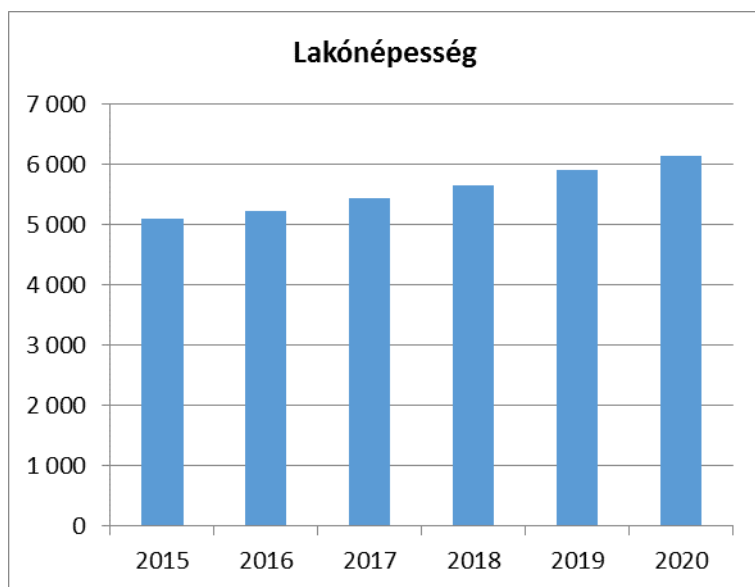
A tömegközlekedés nem tart lépést az agglomerációs forgalom növekedésével, minősége elmarad a sokszínűvé váló társadalmi igényektől, ami növeli az egyéni közlekedési igényt.

A település gazdasági helyzetét továbbra is a helyi iparüzési adó jelentősége határozza meg, és ezen a területen akadnak még kiaknázatlan lehetőségek, kihasználatlan kapacitások, illetve megoldandó problémák. A nagyközség aktuális Gazdasági programja meghatározza azokat a fejlesztési irányokat, amelyek mentén intézkedésekre van szükség Szada gazdasági növekedése érdekében, a helyi gazdaságfejlesztés ugyanis elengedhetetlen a település népességének jólétéhez, az életszínvonal további emelkedéséhez.

Összességében elmondható, hogy Szada „falusias” jellegének vonzereje hatására a betelepülni vágyók száma továbbra is növekszik, olyannyira, hogy e növekedésnek határt is kellett már szabni. Enélkül ugyanis a település elveszíti esélyeit a természetközeli, egészséges életmód fenntarthatóságára, nem tudja követni, biztosítani a túlnövekedett lakosság infrastrukturális igényeit. A létszám-gyarapodással párhuzamosan a település vezetése, valamint a szadai intézmények munkatársai minden nap azon fáradoznak, hogy Szada lakói folyamatosan érezzék, hogy a nagyközség magas presztízsű, otthonos, a falusias hagyományokat is megőrző, és minden értelemben „zöld”, az itt élők igényeinek megfelelően kertvárosias jellegű településsé válik.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2015	5 097	bázis év
2016	5 225	102,51%
2017	5 428	103,89%
2018	5 650	104,09%
2019	5 902	104,46%
2020	6 140	104,03%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

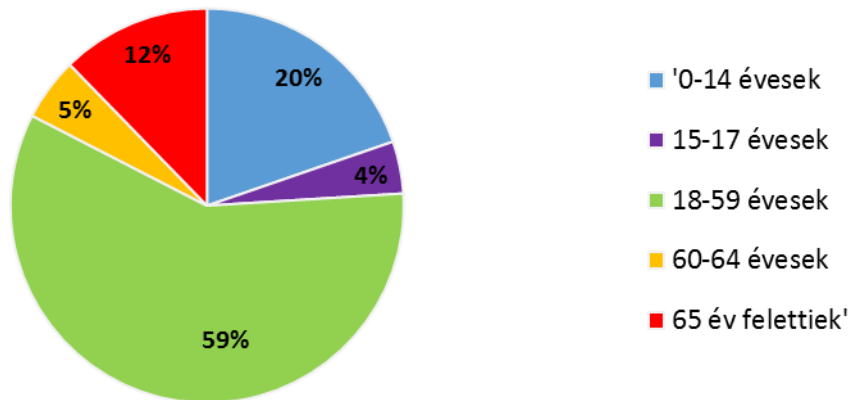

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2018)

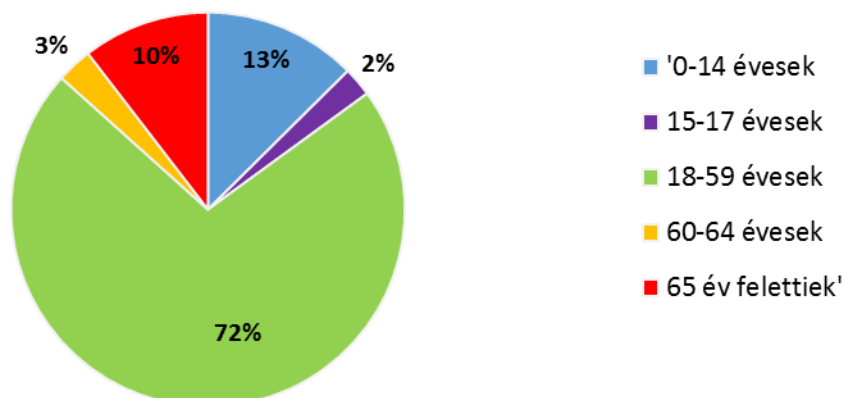
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	2640	2773	5413	48,77%	51,23%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			170	3,14%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	521	543	1064	9,62%	10,03%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	113	104	217	2,09%	1,92%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	1545	3094	4639	28,54%	57,16%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	136	126	262	2,51%	2,33%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	325	451	776	6,00%	8,33%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2015	702	976	71,93%
2016	709	988	71,76%
2017	736	1 029	71,53%
2018	776	1 064	72,93%
2019	806	1 142	70,58%
2020	836	1 193	70,08%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR			

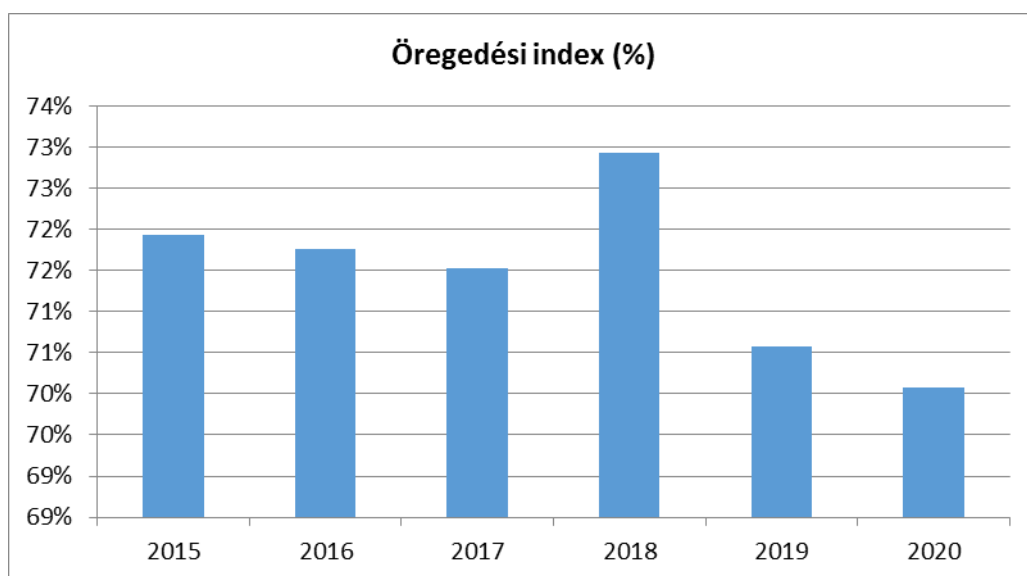
Az öregedő népesség egyre inkább megkívánja az időseket érintő szociális- és egészségügyi szolgáltatások palettájának és kapacitásának fejlesztését településünkön.

A 60 év feletti korcsoportjában a nők képviselik magukat magasabb arányban, ami szemlélteti azt a demográfiai jelenséget, miszerint a nők születéskor várható élettartama magasabb a férfiakéhoz képest. Ezt az adatot érdemes figyelembe venni a férfiakat érintő egészségügyi szolgáltatások, szűrővizsgálatok népszerűsítésének szempontjából.

Az aktív korúak (18 és 59 év közöttiek) aránya a település teljes népességén belül a legnagyobb (56%), körükben a nők és férfiak aránya nagyjából egyenlő. Az esélyegyenlőség szempontjából talán a legkevésbé sérülékeny korcsoportról beszélhetünk, ugyanakkor nem szabad megfeledkeznünk azokról a terhekről, melyek ezekben az életévekben terhelik elsősorban a nőket. Ilyenek lehetnek: gyermekvállalás után a munkaerő-piacra történő visszalépés nehézségei, gyermekekről és időskorú vagy beteg családtagokról való gondoskodás kötelezettsége, munkahely és családdal kapcsolatos teendők összehangolása stb. Mindezen terhek miatt kiemelt figyelmet szükséges fordítani a megfelelő munkaerő-piaci szolgáltatások hozzáférhetőségére, a lakhatás és családtervezés támogatására, valamint a gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó szolgáltatásokra.

A 18 év alattiak aránya a település állandó népességén belül 21%, körükben a férfi és női nem nagyjából egyenlő arányban van jelen. Az esélyegyenlőség szempontjából a gyermekek és fiatalok fontos csoportot alkotnak, hiszen ők azok, akik talán legkevésbé tudják érdekeiket képviselni, érvényesíteni.

A kor szerinti népegyenlőségről talán a legfontosabb információt az öregedési index adja, mely lényegében azt szemlélteti, hogy 100 fő 14 év alatti személyre hány fő 65 év feletti személy jut, azaz azt, hogy a népegyenlőség fiatalos vagy öregedő képet mutat. Szadán a népesség öregedési indexe az elmúlt öt évben folyamatosan csökken, ami azt jelzi, hogy településünk népessége erőteljesen fiatalodik.

A pozitív demográfiai folyamatokat alátámasztja a vándorlási egyenleg, amely a korábbi években is mindig pozitív előjelű volt, azaz a településre vándorlók száma meghaladta az onnan elvándorlókat. Az utóbbi időszakban azonban a vándorlási egyenleg még nagyobb mértéket öltött, ami részben lehet a koronavírus járvány következménye, de egyéb tényezők is állhatnak a jelenség háttérében.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2015	37,50
2016	24,20
2017	35,90
2018	41,50
2019	44,30
2020	37,70

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Szada esetében a korábbi évekhez hasonlóan sajnos 2021-ben is negatív előjelű lett a természetes szaporodás értéke. Ez azt jelenti, hogy az élve születések száma alacsonyabb a halálozások számánál, azaz településünkön belül a természetes reprodukció nem megy végbe, a népesség azonban nem fogy, mert az új beköltözők száma pozitív irányba billenti el a mérleget.

Az esélyegyenlőség előmozdítása szempontjából figyelemmel kell lennünk arra, hogy a kisgyermekes nők, családok ne érezzék hátrányban magukat sem a munkavállalás, sem a szolgáltatások igénybevétele, sem a szórakozási lehetőségek kihasználása tekintetében. Ha a gyermekvállalás kevesebb plusz terhet és hátrányt jelent a fiatal felnőttek számára településünkön, akkor egyrészt növekedhet a gyermekvállalási kedv, másrészt a nagyközség megtartó ereje. Mindez a kisgyermekes családok számára célzott szolgáltatások, programok fejlesztése, bővítése, családbarát munkahelyek létesítése révén mozdítható elő.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2015	-1,00
2016	-1,00
2017	0,90
2018	-0,90
2019	-2,30
2020	-0,80

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A főbb demográfiai mutatók alapján összességében elmondható, hogy Szadát az országos trendektől eltérő demográfiai folyamatok jellemzik. Az öregedő népesség, mint társadalmi probléma csak kis mértékben jelentkezik a településünkön, ellentétben az újonnan nagy számban beköltözők által okozott infrastrukturális lemaradással.

Értékeink, küldetésünk

Az egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség olyan eszmék, melyek közösségünk értékrendjének alapját képezik, így e jogok érvényesülését az Önkormányzat minden településünkön élő és ide látogató polgár számára maradéktalanul biztosítani kívánja a társadalmi élet minden területén. Célunk, hogy az egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség ne csupán hangzatos fogalmak, hanem a gyakorlatban is érvényesülő, az emberi élet minden színterén alapvetőnek tekinthető, természetes

és érezhető jogok legyenek nagyközségünkben. Felelősséget kívánunk vállalni az egyenlő bánásmód követelményének érvényre juttatása, az esélyegyenlőség előmozdítása terén egyrészt az által, hogy a döntéshozatal, a szolgáltatások tervezése, szervezése során kiemelt figyelmet fordítunk ezen értékek érvényesítésére, másrészt a helyi intézményekkel, egyházi és civil szervezetekkel való együttműködés, a lakosság aktivizálása, jogtudatosságának növelése, illetve közösségfejlesztés révén is.

Küldetésünknek tekintjük továbbá, hogy nagyközségünk lakói helyben jussanak hozzá mindazon szolgáltatásokhoz, lehetőségekhez, melyekre a megfelelő életszínvonal elérése, fenntartása szempontjából szükség lehet, hogy Szada egy mindenki számára vonzó, élhető kistélepülés maradjon a jövőben is.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megalkotásával településünk az egyenlő bánásmód követelményének érvényre juttatása és az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében szükséges intézkedéseket kívánja megtervezni és megvalósítani. Célunk, hogy a településen jelentkező valós problémákra célzott, reális és hatékony beavatkozásokkal tudjunk reagálni. Ehhez egyrészt pontos, a helyi sajátosságok számbavételén alapuló helyzetelemzésre, a problémás területek alapos feltárására, másrészt az intézkedések gondos, széles körű szakmai partnerségen és együttműködésen alapuló megtervezésére és megvalósítására van szükség.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Szada Nagyközség Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával történik.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011.(XII.27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-nek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendelete tartalmazza:

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete - és annak 2021.06.30-i módosítása, továbbá annak alapján
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához”.

A Módszertani Útmutató alkalmazása során különös figyelmet fordítottunk az alábbi törvények továbbá a hatályos önkormányzati rendelet tartalmára:

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)

- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)
- Szada Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testületének a helyben biztosított egyes pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról szóló 23/2020. (X.30.) önkormányzati rendelete.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás-politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011.(XII.13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014.(XI.4.) Korm. hat.]

2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Az Ebktv.-ben foglaltak szerint a Helyi Esélyegyenlőségi Programok intézkedéseinek kapcsolódnia kell az alábbi Európai Unió és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz:

- **Új Roma Stratégia (2019-2030):** a napjainkban is gazdasági nehézségekkel, előítéletekkel küzdő, a többségi társadalomhoz képest leszakadó roma népesség felzárkóztatása érdekében szükséges beavatkozási irányokat meghatározó stratégia, amely a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal együttműködésben kívánja megvalósítani a lefektetett célokat. A stratégia kiemelt figyelmet fordít a roma gyermekek sorsának alakulására.
- **Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024):** a stratégia a 2009-2024 közötti 15 éves időszakra vonatkozóan fogalmaz meg célokat és feladatokat annak érdekében, hogy az ifjúság „a demokratikus értékek ismerete és elismerése mellett jogaival tudatosan élő, a felnőtt társadalomba zökkenőmentesen beilleszkedő, s azt innovatív szemlélettel folyamatosan megújító erőforrásként biztosítsa saját maga és közössége boldogulását, érvényesülését”. (Nemzeti Ifjúsági Stratégia, 34. o.) A stratégia egy átfogó célt fogalmaz meg: az ifjúságban rejlő erőforrások kibontásának és a korosztályok társadalmi integrációjának elősegítését. Ezt további specifikus célokra bontja.
- **„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032):** A hosszú távra (2007-2032 közötti időszakra) szóló stratégia célja a gyermekszegénység csökkentése, a gyermekek esélyeinek javítása. Elkészítésének három fő oka volt:
 1. A gyermekek és családjaik nélkülözésének csökkentése, a gyermekek fejlődési esélyeinek javítása, azon gyermekekkel a fókuszban, akiknek érdekei a leginkább sérülnek, akik fejlődését a nélkülözés leginkább korlátozza.
 2. A szegénységi ciklus megszakítása.
 3. Az ország fenntartható gazdasági és társadalmi fejlődése érdekében szükséges a gyermekek esélyeinek közelítése, a növekvő társadalmi szakadékok szűkítése.
 E stratégia három átfogó célt kíván megvalósítani egy generáció alatt:
 - Jelentősen, a jelenleginek töredékére csökkenjen a gyermekek és családjaik szegénységének aránya, és ezzel egyidejűleg közeledjenek egymáshoz a gyermekek továbbtanulási esélyei, életkilátásai.
 - Szűnjenek meg a gyermeki kirekesztés, szegregálás és mélyszegénység szélsőséges formái, csökkenjen az életesélyeket romboló devianciák előfordulása.

- Alapvetően alakuljon át azon intézmények és szolgáltatások működés módja és szemlélete, amelyek ma hozzájárulnak a szegénység és kirekesztés újra termelődéséhez. Ezeknek az intézményeknek és szolgáltatásoknak a mainál sokkal nagyobb mértékben kell hozzájárulniuk a gyermekek képességeinek kibontásához, ahhoz, hogy felnőttként értelmes tevékenységek révén, teljes jogú polgárként kapcsolódjanak be a társadalom életébe.”
- **Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021):** A stratégia a Kormány abbéli elkötelezettségét fejezi ki, hogy biztosítsa a nők számára a férfiakkal azonos jogokat a mindennapokban, továbbá, hogy a nők a férfiakkal azonos esélyt kapjanak az érvényesülésre.
E stratégia hat prioritás mentén határozta meg azokat a lépéseket, amelyeket a Kormány a nemek közti egyenlőtlenségek csökkentése, a nők és férfiak egyenlőségének elérése érdekében szükségesnek tart. E hat prioritás a következő:
 1. a nők és férfiak egyenlő mértékű gazdasági függetlenségének megteremtése, a fizetési és foglalkoztatási aránytalanságok felszámolása, a nők és a szegénység, a nők és az egészség szempontjainak figyelembevétele;
 2. a szakmai, a magán- és a családi élet fokozottabb összehangolásának támogatása;
 3. a férfi-női részvétel aránytalanságai csökkentésének támogatása a politikai és gazdasági döntéshozatalban, valamint a tudomány területén;
 4. az erőszak elleni hatékony fellépéshez, a megelőzéshez szükséges intézkedések megtétele;
 5. a nemekhez kötődő sztereotípiák visszaszorításának támogatása;
 6. a nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőség politikájának stratégiai elve célkitűzéseinek megvalósításához elengedhetetlen változások szakmai megalapozása (képzés, intézményrendszer, nemekre érzékeny költségvetés, nemekre bontott adatgyűjtés). (1004/2010.(I.21.) Korm. határozat, 1. ba)-bf))
 - **Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024):** kapcsolódva a nemzetközi idősügyi politikákhoz, az időspolitika hosszú távú célkitűzéseit tartalmazó dokumentum, amely sokrétű és átfogó változásokat sürget az idősök helyzetének javítása érdekében, továbbá az egyik legfontosabb megoldandó kérdésként jeleníti meg az idősök diszkriminációját, esélyegyenlőségének megteremtését.
 - **Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025):** Az Országgyűlés - összhangban a vonatkozó ENSZ egyezményekkel, valamint az Európai Fogytékosságügyi Stratégiával -, 2015 márciusában elfogadta az Országos Fogytékosságügyi Programot, amely a 2015 és 2025 közötti tíz éves időszakra vonatkozóan határoz meg célokat és feladatokat a fogytékossággal élő személyek élethelyzetének javítása és esélyegyenlőségének megteremtése érdekében. Mivel a fogytékossággal élő emberek gyakorlatilag az élet minden területén hátránnyal indulnak, ezért a program számos szinten kíván beavatkozásokat eszközölni a célok megvalósítása érdekében, ehhez pedig az ágazatközi együttműködés és szakpolitikák gondos összehangolásának szükségességét is megállapítja. (Az Országgyűlés 15/2015.(IV.7.) OGY-határozata az Országos Fogytékosságügyi Programról (2015–2025.), Magyar Közlöny 2015. évi 47. száma)

A HEP-ek leképezik a felzárkózási stratégia szemléletét, így azok a felzárkózási-politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózási-politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében *a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia anti szegregációs célkitűzéseinek összehangjáról.*

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

(Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció, költségvetési koncepciók stb.)

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megalkotása során nem csupán az esélyegyenlőség szempontjából releváns Európai Unió, országos, vármegyei stratégiákkal és programokkal való összhangra kell figyelemmel lennünk, hanem arra is, hogy a HEP és a helyi szintű egyéb koncepciók, dokumentumok is illeszkedjenek egymáshoz, hiszen így lehet egy olyan stratégiai környezetet teremteni a tervek megvalósításához, amelyben a település jövőjét érintő elképzelések nem kerülnek ellentmondásba, hanem egymást erősítve konvertálhatók konkrét intézkedésekké. Az önkormányzati dokumentumok komplex szemléletű összehangolása növelheti az egyes programok, koncepciók tervezett intézkedéseinek, beavatkozásainak hatékonyságát. Az alábbiakban röviden számba vesszük a HEP és más települési dokumentumok főbb kapcsolódási pontjait.

- **Gazdasági program 2019-2024:** egy választási ciklusra vonatkozóan fogalmazza meg a település gazdaságfejlesztési elképzeléseit. Esélyegyenlőségi szempontból fontos, hogy a program a vállalkozások, az idegenforgalom és az infrastruktúra fejlesztésén kívül kitér a foglalkoztatás-bővítéssel kapcsolatos teendőkre, célokat fogalmaz meg a közfoglalkoztatással kapcsolatban, valamint a közszolgáltatások biztosítása, színvonalának javítása kapcsán is.
- **Településfejlesztési koncepció:** az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 9/A. § (1) bekezdésében foglaltak szerint e koncepció hosszú távra rendszerbe foglalja az önkormányzat településfejlesztési szándékait, ennek keretében a területi adottságok, összefüggések figyelembevételével meghatározza a település jövőképét, javaslatot tesz a helyi környezet, társadalom, gazdaság és az infrastruktúra átfogó fejlesztésére, a műszaki, az intézményi, továbbá a táji, természeti és ökológiai adottságok fenntartható hasznosítására.
- **Integrált Településfejlesztési Stratégia:** az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 9/A. § (1) bekezdésében foglaltak szerint az integrált településfejlesztési stratégia a rendelkezésre álló és bevonható források ismeretében meghatározza a településfejlesztési koncepcióban meghatározott célok megvalósítását egyidejűleg szolgáló beavatkozásokat, programokat, továbbá a megvalósítás eszközeit és nyomon követését. Míg a településfejlesztési koncepció hosszútávra tervez, addig az Integrált Településfejlesztési Stratégia a középtávú tervezésszervező. *(Ld. 314/2012.(XI.8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről)*
- **Költségvetési koncepció:** noha törvényi előírások szerint már nem kötelező, célszerűsége okán – mintegy költségvetés-tervezési utasításként - minden évben elkészíti az Önkormányzat Képviselő-testülete. A benne foglalt alapelvek szerint készül a költségvetési rendelet, amely meghatározza az önkormányzat által a településen élők, az ott működő civil szervezetek számára nyújtott támogatások összegét, az ösztöndíj programokra fordítandó keretet, illetve a beruházásokra, felújításokra szánt összegeket is. A szociális támogatások tekintetében az adott évben várhatóan kifizetésre kerülő támogatások számításánál az előző évi adatok szolgálnak alapul.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Helyi Esélyegyenlőségi Program térségi kapcsolódásai szempontjából elsősorban a megyei tervezési dokumentumokkal való összefüggések lehetnek lényegesek.

A HEP szempontjából relevánsnak tekinthető megyei tervezési dokumentumok:

- **Pest Megyei Önkormányzat Dazdasági programja 2019-2024:** A Pest Megyei Önkormányzat a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-ában foglaltak szerint hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti. A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza azokat a célkitűzéseket, feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják. (2011. évi CLXXXIX. törvény 116. § (3) bekezdés) A hatályos program célkitűzései közt az esélyegyenlőség szempontjából fontos célok fogalmazódnak meg, mint például a területi egyenlőtlenségek csökkentése, illetve a gyerekek, nők, idősek, fogyatékkal élők, romák helyzetének feltérképezése és az esélyegyenlőség erősítése a szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása során.
- **Pest Megye Területfejlesztési Konceptiója:** A megye hosszútávú, 2030-ig szóló céljainak összefoglalója, amely Pest megye jövőképét a következőképpen fogalmazza meg:
„Pest megye hazánk egyik legdinamikusabban fejlődő megyéje, a Fővárost körül-ölelve, azzal a gazdasági- és a társadalmi élet terén ezer szálon összefonódva, mégis önálló területi egységként Kelet-Közép-Európa egyik legjobb adottságokkal rendelkező térsége. A megye, ahogy a térség egésze, nem a többi hazai megyével, hanem közép-európai és ázsiai térségekkel versenyez. Pest megye, pontosabban Budapest metropolisz-térsége megfelelő adottságokkal rendelkezik ahhoz, hogy nemzetközi léptékben fontos nagyrégiós csomópont és globális kereskedelmi/elosztó központ legyen.”
A koncepció átfogó, tematikus és horizontális céljai összhangban állnak a gazdasági programban megfogalmazottakkal, és számos formában érintik az esélyegyenlőség kérdéskörét. E célokkal jelen dokumentum is azonosulni kíván.
- **Pest Megye Területfejlesztési Programja:** a Területfejlesztési Konceptióban felvázolt fejlesztési irányokra épülő, középtávon értelmezett program-dokumentum, amely 7 éves időtartamra fogalmazza meg a megye területfejlesztési vállalásait. A koncepcióban megfogalmazott esélyegyenlőséggel kapcsolatos célok a programban is megjelennek, kibontásra kerülnek, e célrendszerbe a HEP megalkotása során illeszkedni kívánunk.
- **Pest Megye Integrált Területi Programja 2021-2027:** Integrált, stratégiai gondolkodásra alapozott dokumentum, amely a helyi igényekkel összhangban a rendelkezésre álló forráskeretek felhasználásának szerkezetét, elvárt eredményeit és ütemezését foglalja össze. Egyik átfogó céljaként jelenik meg a megye térszerkezeti adottságaiból fakadó különbségek csökkentése, az esélyegyenlőség biztosítása minden megyei polgár számára.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A HEP elkészítése szempontjából releváns mutatókat a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012.(VI.5.) EMMI rendelet 1. számú melléklete tartalmazza.

Az adatok beszerzéséhez elsősorban az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) és a Központi Statisztikai Hivatal adatbázisait, valamint az önkormányzat, a helyi intézmények és a járási hivatal saját statisztikai adatait használtuk fel. Felhasználtuk továbbá az érvényben lévő települési koncepciók, programok releváns adatait, következtetéseit.

A folyamatok áttekintése érdekében az adatok jellemzően 5 éves időtartamra és kizárólag Szada Nagyközségre vonatkoznak. Több területen szembesültünk adathiánnyal, ezeket az adott fejezetben belül jelezzük.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A szegénység-fogalom értelmezésének számtalan megközelítése létezik mind a tudományban, mind a köznyelvben, hiszen számos tényező függvénye az, hogy adott társadalomban kit tekintünk szegénynek. Még inkább igaz ez a *mélyszegénység* fogalmára, ami érezhetően valami súlyosabb, tartósabb formájára utal a jelenségnek.

A modern terminológiában már megjelentek olyan fogalmak, mint a társadalmi kirekesztettség és leszakadás, a depriváció vagy a marginalizáció, amelyek mind-mind igyekeznek árnyalni a képet, amelyet a szegénység fogalmáról alkotunk. Beszélhetünk abszolút és relatív szegénységről, továbbá a szegénység típusairól, dimenzióiról, és olyan szempontsorokról, melyekkel könnyebben leírható a jelenség.

Ilyen például a Havas Gábor által összeállított kritériumrendszer, amely nagyon találóan írja le a mélyszegénység jelenségét. Eszerint azokat a közösségeket, amelyek mélyszegénységbe süllyedtek, az alábbiak jellemzik:

- nagyon alacsony iskolázottság,
- nagyon alacsony foglalkoztatási ráta,
- erős települési, lakóövezeti, térségi koncentráció és szegregáció,
- az ezekből következő súlyos szociális deficit és
- a hátrányos társadalmi helyzet újra termelődésének nagyon nagy valószínűsége.

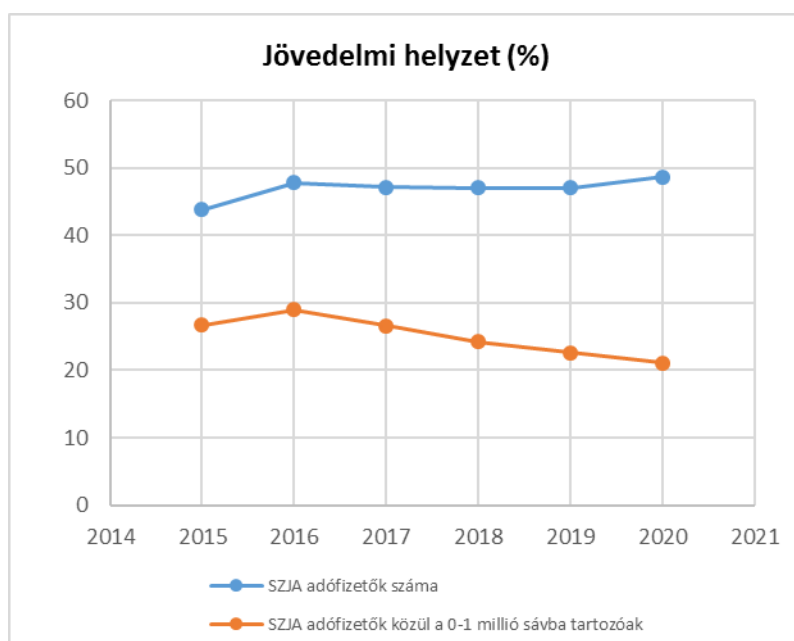
Nem veszhetünk el azonban a fogalmi meghatározások labirintusában, a településünkön élők helyzetének pontos feltárásához szükség van egy olyan definícióra, amelynek révén eligazodhatunk a statisztikai adatok elemzése során. Számos más helyi esélyegyenlőségi programhoz hasonlóan tehát jelen dokumentumban is azokat a személyeket tekintjük mélyszegénységben élőknek, akik tartósan a létminimum szintje alatt élnek, és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből a helyzetből egymaguk, önerőből kilépjenek.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A jövedelmi és vagyoni helyzet a szegénység egyik legfőbb meghatározójának tekinthető. Az alábbi táblázat a szadai állandó népesség jövedelmi helyzetét mutatja be az SZJA adófizetők száma szerint. Látható, hogy az SZJA adófizetők száma kismértékben növekedett az elmúlt évben, ami a népesség korösszetételével is összefüggésben állhat. Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók száma jelentős mértékben csökkent az elmúlt években, ami az állandó népesség jövedelmi helyzetének javulására utalhat településünkön.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2015	43,80	26,70
2016	47,80	29,00
2017	47,20	26,60
2018	47,10	24,20
2019	47,10	22,60
2020	48,70	21,10

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzatnak az Flt.-ben és a Mötvt-ben foglalt feladatai alapján a településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) *foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete:*

A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (Flt.) meghatározása szerint *álláskereső* az a személy, aki a munkaviszony

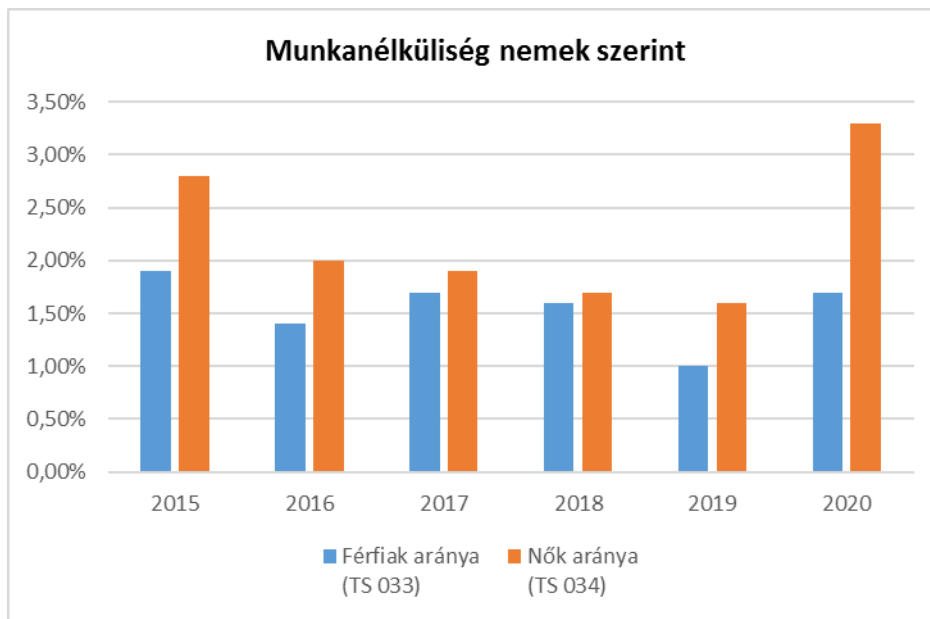
létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik, és oktatási intézmény nappali tagozatán nem folytat tanulmányokat, és öregségi nyugdíjra nem jogosult, valamint a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban nem részesül és az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő munkaviszony és a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony kivételével munkaviszonyban nem áll, és egyéb keresőtevékenységet sem folytat, és elhelyezkedése érdekében az állami foglalkoztatási szervvel együttműködik, és akit az állami foglalkoztatási szerv álláskeresőként nyilvántart. (Flt. 58. § (5) bekezdés d) pont)

Szadán az álláskereső aránya a 15-64 év közötti állandó népességben belül az elmúlt években kis mértékben csökkent 2019-ig. 2020-ban a nők tekintetében volt egy erőteljes növekedés, ami a Covid-járványnak is betudható. Az álláskereső aránya a férfiak körében kisebb, mint a nők esetében. Ez utalhat arra, hogy többnyire a tipikusan férfiak által végzett munkatípusok számítanak napjainkban hiányszakmának, így ezeken a területeken könnyebb az elhelyezkedés, illetve arra is, hogy a nők eleve nehezebben helyezkednek el a munkaerőpiacon a férfiakhoz képest.

Összességében az álláskereső arányának csökkenése pozitív képet ad a szadai emberek munkaerőpiaci státuszáról. 2020-ban az álláskereső aránya csupán 2,5% volt a 15-64 éves népesség körében. A kedvező folyamatok részben az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök alkalmazásának tudhatók be, illetve az utóbbi években tapasztalt gazdasági fellendülés is minden bizonnyal a munkaerőpiac élénküléséhez vezetett.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2015	43,80	26,70
2016	47,80	29,00
2017	47,20	26,60
2018	47,10	24,20
2019	47,10	22,60
2020	48,70	21,10

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A nyilvántartott álláskeresők száma és aránya korcsoportonkénti bontásban hasznos információt nyújt a település munkaerő-piaci problémái, a foglalkoztatás terén hátrányos helyzetben lévő csoportok beazonosítása szempontjából.

Az adatokból látható, hogy a 30 év alatti három korcsoport közül kettőben nőtt, egyben pedig nem változott a nyilvántartott álláskeresők száma és aránya. A 21-25 év közöttiek körében mutatkozó növekedés utalhat a pályakezdő fiatalok nehezebb munkaerő-piaci helyzetére. Napjainkban a fiatalok egyre tovább vesznek részt az oktatásban, és egyre később lépnek be a munkaerő-piacra. A pályakezdő fiatalok azonban szembesülhetnek nehézségekkel az elhelyezkedés során, különösen, ha végzettségük típusának és szintjének megfelelő állást szeretnének szerezni.

Pályakezdőként elsősorban a tapasztalat hiánya jelenthet problémát az elhelyezkedés során. Bár Szadán összességében kevés fiatal álláskeresőt jelenít meg a statisztika, az ő csoportjuk foglalkoztatási nehézségeiről, problémáiról sem szabad megfeledkeznünk.

A 30 és 45 év közötti három korcsoportban 2019-hez képest növekedést láthatunk a nyilvántartott álláskeresők számában. Ezen korcsoportok a munkavállalás szempontjából legkedvezőbb korosztályba tartoznak, ugyanakkor már kevésbé tekinthetők rugalmas, mobil munkaerőnek, hiszen valószínűsíthetően több magánéleti kööttségük (háztartás, család stb.) van, mint a fiatalabb korosztályba tartozóknak, ezért ők is szembesülhetnek nehézségekkel a munkaerőpiacon. A 2020-ra bekövetkezett negatív változás e korcsoportok adataiban valószínűleg tükrözi a koronavírus járvány következményeit is, hiszen a járvány idején sajnálatos módon nagymennyiségű munkahely szűnt meg. Ezek az adatok jelzik, hogy érdemes figyelmet fordítani a kedvező munkavállalási korú csoportok esetleges nehézségeire is.

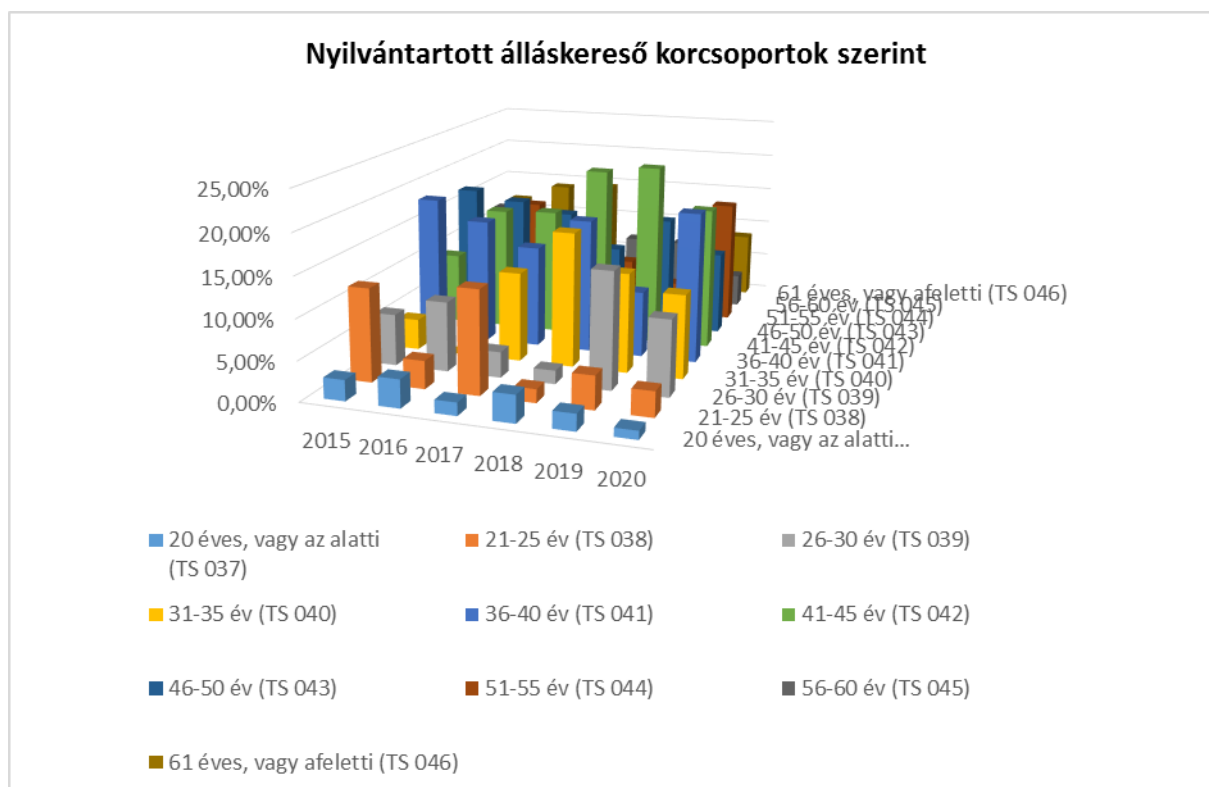
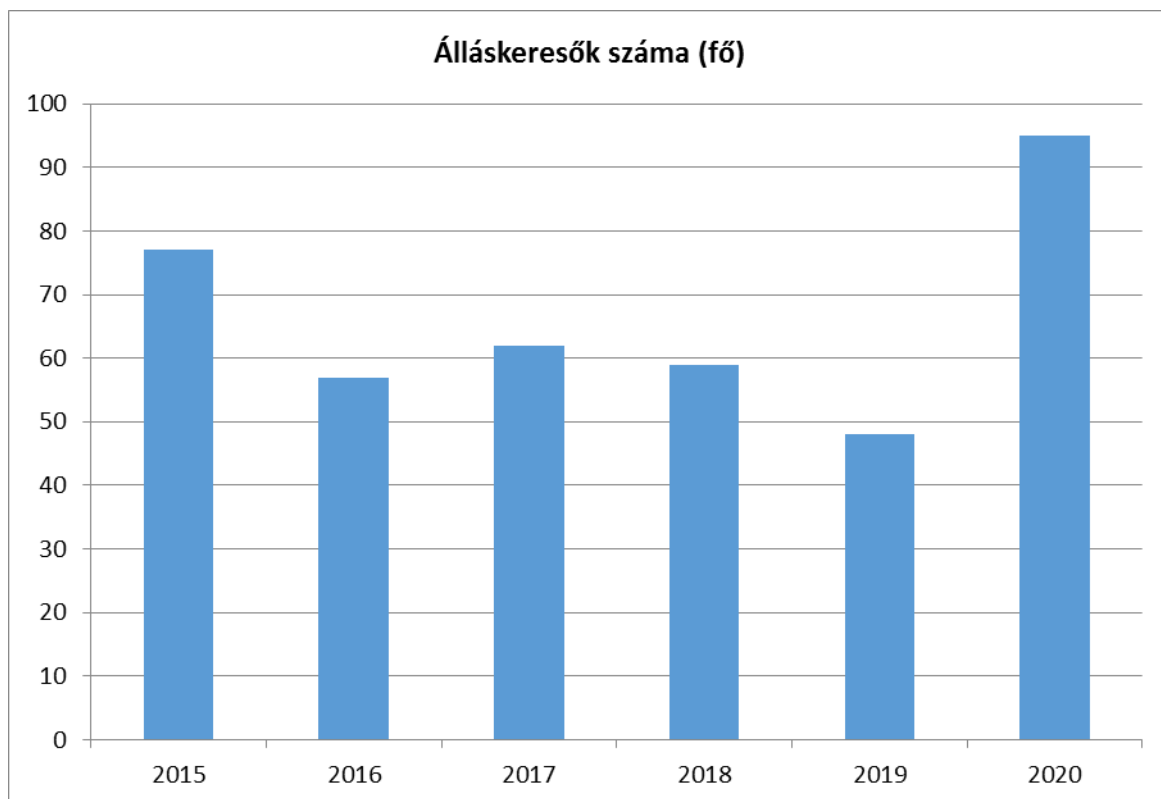
Markáns negatív változás a 46-50 év közöttiek kategóriájában következett be. Az egyik legveszélyeztetettebb korcsoportban, az 51-55 év közötti korcsoportban a munkanélküliek számának és arányának nagy mértékű növekedése figyelhető meg. A nyugdíjazás előtt álló idős álláskeresők helyzete igencsak nehéz. Életkoruk miatt a munkáltatók sokszor nem szívesen alkalmazzák őket, rugalmatlan munkaerőnek minősülnek, és gyakrabban küzdhetnek egészségi problémákkal, ami tovább nehezíti álláskeresési törekvéseiket. A táblázat adataiból láthatjuk, hogy körükben a munkanélküliek aránya 2019 és 2020 között növekedett.

A 61 év felettek körében jelentős növekedés történt az álláskeresők számában és arányában 2019-hez képest. Minden korcsoport közül 36-40 év és a 51-55 év közöttiek vannak jelen legnagyobb arányban a munkanélküliek közt, az álláskeresők 34,74%-a ehhez a korosztályokhoz tartozik, ami egyértelműen jelzi, hogy az idősebb korosztály mellett a fiatalabb korosztály foglalkoztatása erősen problémás terület településünkön, még ha számszakilag kevés személyt érint is. E korcsoport munkaerő-piaci problémáira kiemelt figyelmet szükséges fordítani.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Fő összesen	77	57	62	59	48	95
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	2,00	2,00	1,00	2,00	1,00	1,00
	%	2,60%	3,51%	1,61%	3,39%	2,08%	1,05%
21-25 év (TS 038)	Fő	9,00	2,00	8,00	1,00	2,00	3,00
	%	11,69%	3,51%	12,90%	1,69%	4,17%	3,16%
26-30 év (TS 039)	Fő	5,00	5,00	2,00	1,00	7,00	9,00
	%	6,49%	8,77%	3,23%	1,69%	14,58%	9,47%
31-35 év (TS 040)	Fő	3,00	0,00	7,00	10,00	6,00	10,00
	%	3,90%	0,00%	11,29%	16,95%	12,50%	10,53%
36-40 év (TS 041)	Fő	14,00	9,00	8,00	10,00	4,00	18,00
	%	18,18%	15,79%	12,90%	16,95%	8,33%	18,95%
41-45 év (TS 042)	Fő	7,00	9,00	10,00	13,00	11,00	17,00
	%	9,09%	15,79%	16,13%	22,03%	22,92%	17,89%
46-50 év (TS 043)	Fő	13,00	9,00	9,00	6,00	7,00	10,00
	%	16,88%	15,79%	14,52%	10,17%	14,58%	10,53%
51-55 év (TS 044)	Fő	6,00	8,00	5,00	4,00	2,00	15,00
	%	7,79%	14,04%	8,06%	6,78%	4,17%	15,79%
56-60 év (TS 045)	Fő	9,00	5,00	3,00	5,00	4,00	4,00
	%	11,69%	8,77%	4,84%	8,47%	8,33%	4,21%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	9,00	8,00	9,00	7,00	4,00	8,00
	%	11,69%	14,04%	14,52%	11,86%	8,33%	8,42%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott álláskeresők csoportján belül a tartós munkanélküliek, azaz a 180 napnál hosszabb ideje állást keresők csoportja különös figyelmet igényel, mivel az ő elhelyezkedési problémáik nem csupán átmeneti jellegűek, így azokkal egymaguk valószínűsíthetően nem képesek megküzdeni, hathatós segítségre van szükségük ehhez. A tartós álláskeresők aránya 2015 óta növekedést mutat, ami jelentheti azt, hogy a tartós elhelyezkedési problémákkal küszködők munkaerő-piacra történő visszavezetése továbbra is jelentős kihívást jelent, illetve az adatok mögött akár a közfoglalkoztatásban

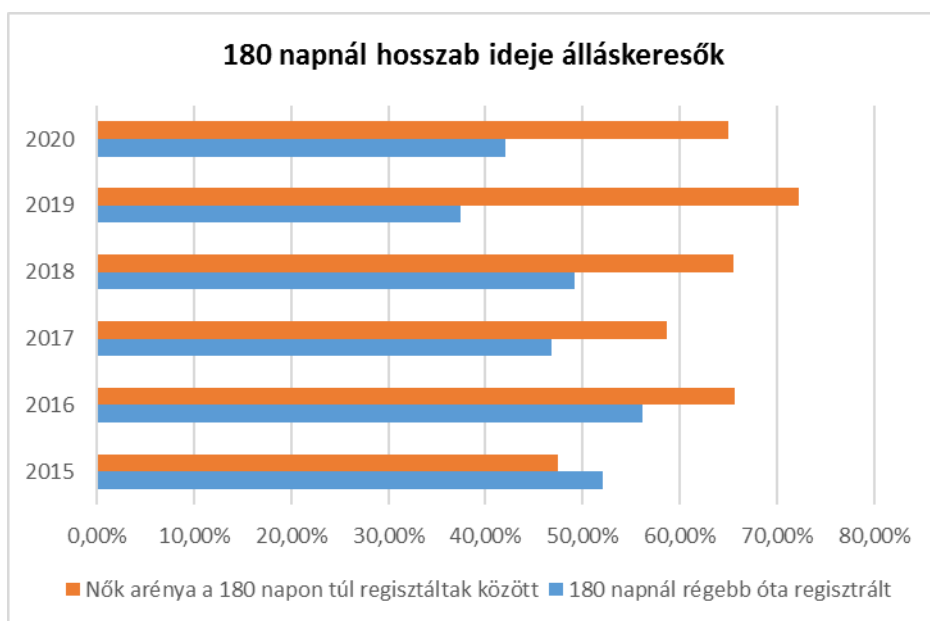
történő „benragadás” jelensége is állhat. A tartós munkanélküliség tehát összességében aggasztó jelenség településünkön, amely továbbra is különös figyelmet, célzott intézkedéseket igényel.

Megfigyelhető, hogy a tartósan állás nélkül lévők közt a nők aránya szintén növekvő tendenciát mutat, ami már a nők munkaerő-piaci helyzetére, problémáira hívja fel a figyelmünket. A tartósan állást keresők között tehát érdemes a nők csoportját állítani az esetleges intézkedések fókuszába.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2015	52,00%	47,50%
2016	56,10%	65,60%
2017	46,80%	58,60%
2018	49,20%	65,50%
2019	37,50%	72,20%
2020	42,10%	65,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) *alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága:*

Az álláskeresők iskolai végzettségével kapcsolatban adathiánnyal szembesültünk, csupán az általános iskolai végzettségre vonatkozó adatok állnak rendelkezésünkre, amelyekből messzemenő következtetéseket nem tudunk levonni. Annyi leolvasható az adatokból, hogy a 2017 óta növekvő számú álláskeresők körében az általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya nem változott. Az iskolai végzettség a munkaerő-piaci helyzet egyik fő meghatározója, a modern munkaerőpiac elvárásainak általános iskolai végzettséggel aligha lehet megfelelni, a magasabb végzettségi fokozattal rendelkezők jóval könnyebben érvényesülnek a munka világában.

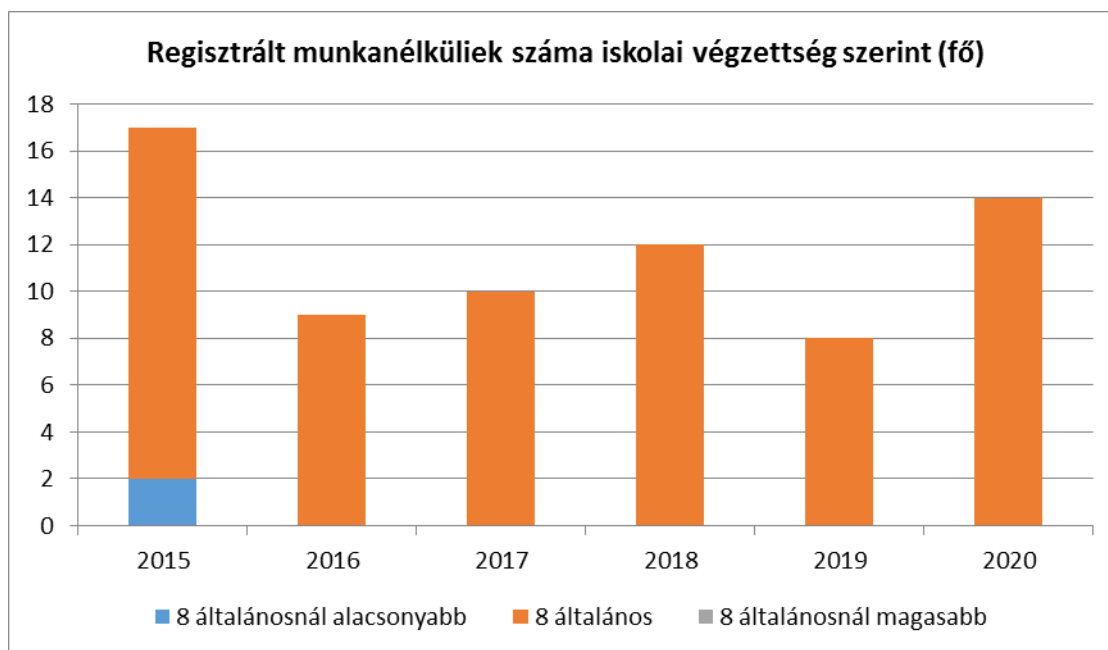
Ugyanakkor napjaink dinamikusan változó munkaerő-piacán már a középfokú vagy annál magasabb végzettség sem jelent garanciát a gördülékeny elhelyezkedésre, a magasabb végzettséggel rendelkezők is kerülhetnek rövidebb-hosszabb időre az álláskeresők közé, ha szakmájuk, képzésük nem illeszkedik a munka világának gyorsan változó igényeihez. Például humán jellegű felsőfokú végzettséggel köztudottan nehezebb álláshoz jutni napjainkban, de számos más felsőfokú végzettség tekintetében is túlképzésről beszélhetünk, miközben nő a kereslet a szakképzéssel rendelkező munkaerő iránt.

Ezen tényezők indokoltá tehetik a szakképzés, illetve a felnőttképzés súlyának növekedését a jövőben. Ezért az álláskeresők iskolai végzettség szerinti összetételét fontos megismerni és figyelembe venni foglalkoztatottsági mutatók javítását célzó intézkedések tervezésénél.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2015	17	2	11,76%	15	88,24%	0	0,00%
2016	9	0	0,00%	9	100,00%	0	0,00%
2017	10	0	0,00%	10	100,00%	0	0,00%
2018	12	0	0,00%	12	100,00%	0	0,00%
2019	8	0	0,00%	8	100,00%	0	0,00%
2020	14	0	0,00%	14	100,00%	0	0,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

c) *közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei:*

A közfoglalkoztatás a munkaviszony speciális formája, támogatott „tranzitfoglalkoztatás”, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen integrálódjon az elsődleges munkaerő-piacra.

A közfoglalkoztatás átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akiknek az önálló álláskeresése tartósan eredménytelen.

A halmozottan hátrányban lévő, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (a továbbiakban: FHT) részesülő, illetve álláskeresői vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskereső (kiemelten a megváltozott munkaképességűek, a hajléktalanok, menekültek, roma nemzetiségű álláskereső) átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására jelent jó lehetőséget. Célcsoportja elsősorban a járási hivatalban regisztrált álláskereső – FHT-ban részesülő, illetve álláskeresői vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskereső –, valamint a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló törvény szerinti rehabilitációs ellátásban részesülő személyek.

Az egységes közfoglalkoztatás rendszerének jogi alapját a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény (továbbiakban: közfoglalkoztatási törvény) teremtette meg, ez a törvény a közfoglalkoztatás rendszerének legfőbb szabályozója. A közfoglalkoztatási törvény vezette be a közfoglalkoztatási jogviszony intézményét. A jogviszony e speciális formájára alkalmazandók a Munka Törvénykönyvének (Mt.) rendelkezései, de a közfoglalkoztatási törvényben meghatározott eltérések figyelembevételével.

A törvény 1. § (2) bekezdése értelmében „*közfoglalkoztatási jogviszony olyan munkára létesíthető, amely a közfoglalkoztatási törvény által meghatározott feladat, törvény által előírt állami feladat, helyi önkormányzatok kötelező vagy önként vállalt feladata, a nemzetiségek jogairól szóló törvényben előírt szintén kötelező vagy önként vállalt feladat, továbbá közösségi célokat, közösségi szükségletek kielégítését szolgáló feladat (például: egészségmegőrzési, szociális, oktatási, kulturális, természet- és környezetvédelmi célokat szolgáló feladatok), valamint olyan Kormány által meghatározott közösségi célok megvalósítását célzó feladat, melynek ellátására a törvény nem ír elő sem közalkalmazotti, sem közszolgálati, sem kormányzati szolgálati jogviszonyt*”. Az egységes közfoglalkoztatás rendszerének megalkotásával, illetve a

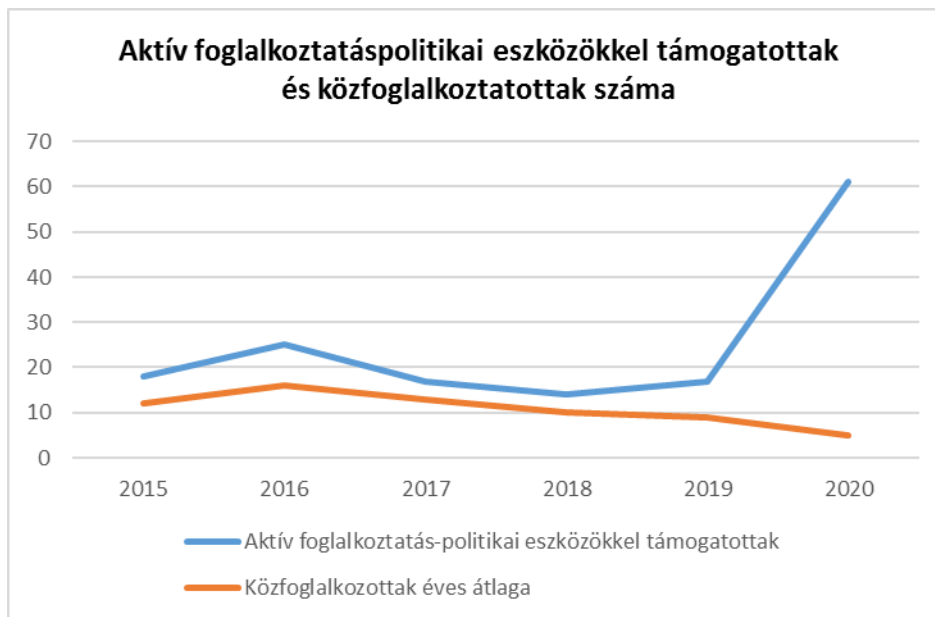
közfoglalkoztatásra fordított összegek jelentős mértékű növelésével egyértelműen a „workfare” szemléletű aktivációs foglalkoztatáspolitikai erősödött, amelynek mottója: „segély helyett munka”.

Az alábbi táblázat adataiból látható, hogy a közfoglalkoztatás rendszerének kibővítése nyomán a 2011 utáni években jelentős mértékben nőtt a közfoglalkoztatottak száma. A nagymértékű emelkedés 2016-ig tartott. Ez idő tájt azonban láthatóvá vált, hogy a közfoglalkoztatás elsődleges célját -a nyílt munkaerő-piacra történő (re)integrálást- sok esetben nem képes elérni, számos álláskereső esetében a közfoglalkoztatás, mint munkalehetőség konzerválódott, az emberek nagy része „benn ragadt” a rendszerben. Ezen okoknál fogva változtatásokat eszközöltek, a közfoglalkoztatás feltételeit némiképp szigorították, így 2017-ben megindult a közfoglalkoztatottak számának nagymértékű csökkenése, ami mindhárom területi szinten (országos, megyei és települési viszonylatban is) jól látható.

2020-ra országos és megyei szinten több mint 30%-kal csökkent a közfoglalkoztatottak havi átlagos létszáma 2018-hoz képest, míg Szadán 10-ről 5-re csökkent a közfoglalkoztatottak havi átlagos száma. Mindezek alapján elmondható, hogy Szadán az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök között a közfoglalkoztatás egyre kisebb, mára egészen csekély szereppel bír.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2015	18	12
2016	25	16
2017	17	13
2018	14	10
2019	17	9
2020	61	5

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Összességében elmondható, hogy a közfoglalkoztatás jó lehetőséget jelent számos hátrányos helyzetű ember, így több esélyegyenlőségi célcsoport számára is az átmeneti munkavállalási nehézségek kezelésére, sőt segítheti is az elsődleges munkaerő-piacra történő be- és visszailleszkedést, de hosszabb távon az érintettek számára akár több kárt okozhat, mint amennyi előnye van („beragadási hatás”, önbecsülés csökkenése stb.), ezért csupán átmeneti megoldásként tölt be hasznos szerepet.

Megemlítendő ugyanakkor, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű emberek számára gyakorta a közfoglalkoztatás jelenti az egyetlen megoldást hosszú távon is.

- d) *a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok:*

A foglalkoztatási lehetőségek szempontjából célszerű megkülönböztetnünk nyári és téli szezont. A nyári szezonban több munkalehetőség érhető el a településen, ami felszívja a helyi és környékbeli munkaerő nagy részét. A téli szezonban általában növekszik a munkanélküliek száma, de közülük nem mindenki jelenik meg nyilvántartott álláskeresőként. Ebben az időszakban vannak, akik külföldön vállalnak szezonális munkát, majd nyárra ismét hazatérnek.

Összességében a szezonális munkalehetőségek széles tárháza található meg Szadán, de csak a nyári időszakban, ezért a munkalehetőségek bővítése terén érdemes az éves álláshelyek számának növelését fókuszba állítani. Pozitív példa településünkön a BioTech USA Kft., amely jelenleg több mint 100 szadai és környékbeli személyt foglalkoztat. Saját buszjáratot tart fenn a munkavállalók szállítása céljából, így a több műszakban végzett munka lehetőségét elérhetőbbé teszi a környékbeli falvak lakói számára is. Ahogy azt már a település bemutatása során kifejtettük, Szada infrastrukturális szempontból kedvező helyzetben van, ugyanakkor a környezet falvaiban a tömegközlekedési lehetőségek szerények, ezért lehet jó gyakorlat a BioTech USA Kft. által alkalmazott szállítási módszer.

Munkahelyteremtés szempontjából is jelentős beruházás az ipari park bővítése.

Egyes infrastrukturális fejlesztésekkel a helyben működő vállalkozások, munkaadók mindennapi működését is segíthetjük. Ilyen infrastrukturális fejlesztések például a belterületi út- és járdaépítések, az akadálymentes gyalogátkelőhelyek létesítése - amely nagyon fontos a jövőben, többek közt a mozgásukban korlátozott, fogyatékossgal élő társaink közlekedésének elősegítése érdekében. Megoldandó feladat továbbá a belterületi csapadékvíz-elvezető rendszer felújítása és korszerűsítése, hiszen a csapadékvíz nem megfelelő elvezetése jelenleg több utcánkban is problémákat okoz. Az infrastrukturális fejlesztések remélhetőleg a vállalkozói szféra számára is kedvezőbb környezetet teremtenek, illetve a szadai lakosság mindennapi életét is megkönnyítik.

A potenciális munkaerő számára is vonzóbb lehet egy modern, jól funkcionáló, szépen kialakított munkahelyen dolgozni. Az elkövetkező időszakban az intézmények energetikai felújítása és bővítése lesz a fő feladat.

Az Önkormányzat iparüzési adóbefizetésekből származó jövedelme emelkedett. A vállalkozások munkaerő-igénye többféle iskolai végzettségi szintet lefed, így például a vendéglátás ágazatában akár alacsony iskolai végzettséggel is lehetséges a munkavállalás. Összességében a helyi vállalkozói közeg megfelelően biztosítja a foglalkoztatáshoz való hozzáférés lehetőségét a legtöbb álláskereső számára. Az elhelyezkedési nehézségekkel küszködők számára pedig átmeneti megoldásként foglalkoztatási programok állnak rendelkezésre. A fentebb említett fejlesztési tervek elképzeléseink szerint a munkahelyteremtéshez is hozzájárulhatnak.

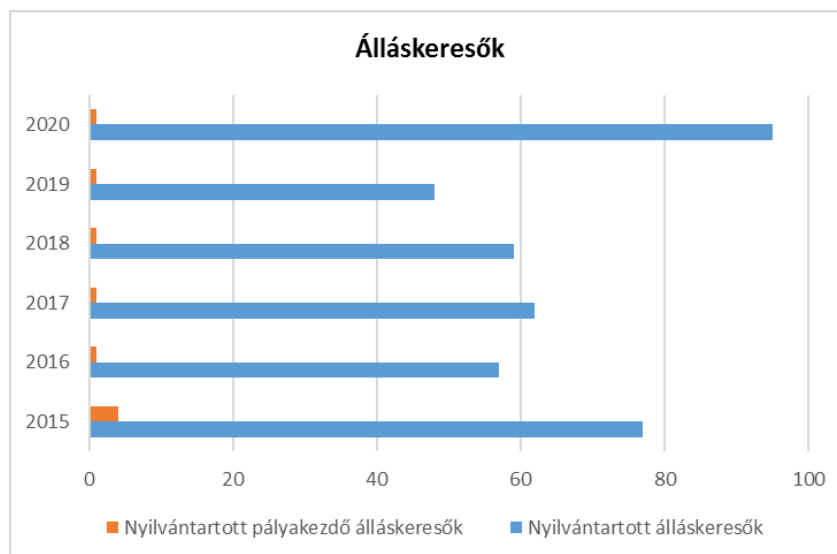
- e) *fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük:*

Árnyaltabb képet nyerhetünk a munkanélküliségről, ha számba vesszük, hogy a fiatalok körében milyen mértéket ölt a jelenség. A foglalkoztatási törvény meghatározása szerint pályakezdő álláskereső a 25. életévét - felsőfokú végzettségű személy esetén 30. életévét - be nem töltött, a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkező, az állami foglalkoztatási szerv által nyilvántartott álláskereső, feltéve, ha álláskeresői járadékra a tanulmányainak befejezését követően nem szerzett jogosultságot. (Flt. 58. § (5) bekezdés k) pont)

Az alábbi táblázat és ábra adatai alapján elmondható, hogy Szadán a fiatalokat csekély arányban érinti a munkanélküliség. A nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma és aránya az elmúlt években stagnált az összes álláskereső között, és 2020-ban már csak az összes nyilvántartott álláskereső 1%-a volt pályakezdő. A pozitív kép arra utal, hogy településünkön a fiatalok kevésbé nehéz helyzetben vannak a munkaerőpiacon, mint öt évvel ezelőtt. A statisztikák alapján elmondható, hogy Szada esetében a pályakezdők csoportja összességében kevésbé nehéz helyzetben van a többi álláskeresőhöz képest, így nem képez markánsan esélyegyenlőségi célcsoportot.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2015	77	4
2016	57	1
2017	62	1
2018	59	1
2019	48	1
2020	95	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A már elemzett statisztikai adatokból láthatóvá vált, hogy a munkanélküliség településünkön nem érinti nagy arányban a fiatalokat. Ez valószínűleg köszönhető annak is, hogy Szadán, illetve a közeli fővárosban képzési lehetőségek széles választéka áll a fiatalok rendelkezésére. A közfoglalkoztatási programok átmeneti jelleggel szintén megoldást jelenthetnek elsősorban az oktatásból már kilépő, de a munkaerő-piacra még nem integrálódott fiatalok számára. Ezekon kívül Európai Unió finanszírozásban megvalósuló programok (tanácsadás, szakmai napok stb.) is növelhetik a fiatal korosztályhoz tartozók elhelyezkedési esélyeit.

- f) *munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok:*

Településünk közvetlen közelében, Gödöllőn számos munkaerő-piaci szolgáltatás érhető el, ezek hozzáférhetősége a Szadán élők számára megfelelően biztosított. A legfontosabb szolgáltató természetesen a Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, amely többek közt a következő tevékenységeket látja el az álláskereső megsegítése érdekében:

- **Munkaerő-közvetítés:** amennyiben a munkáltatók bejelentik munkaerőigényüket az Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálathoz, a munkaerőigény alapján a járási hivatalok foglalkoztatási osztályainak munkatársai megkeresik és kiközvetítik azokat a személyeket, akik a megadott feltételeknek megfelelnek.
- **Munkatanácsadás:** segítséget nyújt a pályaválasztásban, pályamódosításban, az egyéni munkaerő-piaci lehetőségek tisztázásában, az elhelyezkedési esélyek növelésében, illetve a munkavállalással kapcsolatos egyéb ismeretszerzésben.
- **Pályatanácsadás:** célja az igénybe vevő személy pályaválasztásának, pályamódosításának elősegítése, érdeklődésének, képességének, személyiségének és munkaerő-piaci igényének megfelelő pályaterv kialakítása.
- **Álláskereső tanácsadás:** azok számára ideális, akik munkát akarnak vállalni, valamint álláscéljuk egyértelmű és reális, de nem rendelkeznek az álláskeresőzéshez szükséges ismeretekkel, gyakorlattal.
- **Rehabilitációs tanácsadás:** a megváltozott munkaképességű ügyfelek számára segít a számukra megfelelő munkakör, munkahely, valamint képzés meghatározásában és megtalálásában.

- **Helyi (térségi) foglalkoztatási tanácsadás:** célja szakmai, módszertani segítségnyújtással hozzájárulni olyan célokhoz, mint a térség foglalkoztatási helyzetének javítása, a gazdasági élet résztvevői közötti együttműködés kialakulása, fenntartása, az esetleges foglalkoztatási feszültségek kezelése, a vállalkozási tevékenység élénkítése, illetve az új munkahelyek teremtése.
- **Mentori tevékenység:** hátrányos helyzetű személy segítése érdekében végzett mentorálás.

g) *mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása:*

A roma származásúak önkormányzati fenntartású intézményekben történő foglalkoztatásával kapcsolatban nem áll rendelkezésünkre adat. Az etnikai hovatartozás egy olyan szenzitív adat, melyről többnyire önbevalláson alapuló információszerzés révén szerezhetünk tudomást, de településünkön ilyen jellegű felmérés nem készült az elmúlt években.

A mélyszegénységben élők foglalkoztatásával kapcsolatban is csupán következtetni tudunk, pontos adatok e témakörben sem állnak rendelkezésünkre. Amennyiben a Központi Statisztikai Hivatal által meghatározott szegénységi küszöbértéket elfogadjuk, úgy az egy fogyasztási egységre jutó (ekvivalens) jövedelem mediánjának 60%-ánál (vásárlóerő-paritáson) kevesebb jövedelemmel rendelkező személyeket tekinthetjük szegénynek. Ezen értékhez viszonyítva feltételezhetjük, hogy szegénységben vagy akár mélyszegénységben élők azok a munkavállalók, akik régóta benntartózkodtak a közfoglalkoztatás rendszerében.

A KSH azonban az utóbbi években már nem számolt létminimum értéket, a közfoglalkoztatottak bérszínvonalára pedig javulást mutatott az elmúlt időszakban. A „tartósan” közfoglalkoztatásban állók minden évben újra és újra megjelennek az önkormányzati fenntartású intézmények közfoglalkoztatott dolgozóiként. Az évek óta rendszeresen közfoglalkoztatásban munkát vállaló személyek száma körülbelül 2-4 fő településünkön.

h) *hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén:*

Az Ebktv. 21. §-a szerint az egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz, különösen az alábbi rendelkezések meghatározásakor, valamint azok alkalmazásakor:

- a munkához való hozzájutásban, különösen nyilvános álláshirdetésben, a munkára való felvételben, az alkalmazási feltételekben;
- a foglalkoztatási jogviszony vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesítését megelőző, azt elősegítő eljárással összefüggő rendelkezésben;
- a foglalkoztatási jogviszony vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesítésében és megszüntetésében;
- a munkavégzést megelőzően vagy annak folyamán végzett képzéssel kapcsolatosan;
- a munkafeltételek megállapításában és biztosításában;
- a foglalkoztatási jogviszony vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony alapján járó juttatások, így különösen a munkabér megállapításában és biztosításában;
- a tagsággal vagy részvétellel kapcsolatban a munkavállalók szervezeteiben;
- az előmeneteli rendszerben;

- a kártérítési, illetve a fegyelmi felelősség érvényesítése során, valamint
- a munkavállalók szülői és munkavállalói kötelezettségeinek összehangolását és a gyermek gondozására fordítható idő növelését elősegítő szülői szabadság kérelmezésével, illetve igénybevitelével összefüggésben.

Nincs tudomásunk olyan esetről, amelynek során hátrányos megkülönböztetés ért volna a munka világában bármely helyi munkavállalót. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy Szadán a hátrányos megkülönböztetés nem jelenik meg a foglalkoztatás terén, csupán annyit tudunk, hogy ilyen eset nem került nyilvánosságra, ez irányú felmérés pedig nem készült településünkön. Az esetleges diszkriminációs gyakorlat megelőzése vagy visszaszorítása szempontjából fontos a foglalkoztatási viszonyok ellenőrzése, a tájékoztató kampányok, szükség esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság bevonása, illetve a területtel foglalkozó társadalmi szervezetekkel történő együttműködés.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei:

A digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei településünkön adottak. Az általános iskolai képzés során évről évre egyre hangsúlyosabb szerepet kap a digitális eszközök alkalmazása, illetve a diákok informatikai ismereteinek bővítése. Az elmúlt években pályázati lehetőségek és helyi cégek felajánlása révén sikerült az iskola ehhez szükséges eszközállományát bővíteni, így bátran állíthatjuk, hogy Szadán a fiatalok számára a közoktatási rendszeren belül is maximálisan biztosítva van a digitális tudás megszerzésének lehetősége.

Mindemellett szerencsés helyzetben vagyunk a tekintetben, hogy a koronavírus járvány időszakában bevezetett digitális oktatás során nagyközségünk lakói nem kerültek hátrányos helyzetbe, hiszen a lakosság anyagi helyzete, technikai eszköz-ellátottsága megfelelőnek bizonyult az otthoni online tanulás kivitelezéséhez. Kevés esetben voltak hiányosak az otthoni online tanulás feltételei, ezekben az esetekben helyi összefogással sikerült kezelni a problémát, így településünkön az egyes társadalmi csoportok közti digitális szakadék nem jelent meg markánsan, a digitális oktatás a körülményekhez képest zökkenőmentesen tudott megvalósulni.

A fiatalok körében tehát elmondható, hogy minden lehetőség adott a digitális ismeretek megszerzésére, bővítésére, illetve az ehhez szükséges eszközökhöz való hozzáférésre. A fiatalok esetében inkább a közösségi oldalak használatának veszélyei, azok felismerése és kezelése, a digitális függőség kialakulásának veszélye, az *online bullying* jelensége jelenthet olyan problémát, amelynek terén nem elsősorban a digitális ismeretek, hanem sokkal inkább az online tudatosság, az internet-biztonság elsajátítása szükséges. Bár ezek a kérdések az iskolai oktatás során is egyre inkább előkerülnek, valószínűleg szükséges további célzott intézkedésekkel, programokkal fokozni a fiatalok védelmét, csökkenteni online kiszolgáltatottságuk mértékét.

A digitális szakadék elsősorban az idősebb korosztályhoz tartozók körében a legnagyobb a többségi társadalomhoz képest. Helyi szinten a települési könyvtár számítógép-állományának használati lehetősége is hozzájárul a digitális ismeretek bővítéséhez, az internet-használat elterjedéséhez. A könyvtáros kollégák készségesen segítik a látogatók eligazodását a számítógépes világban, az internet útvesztőiben.

A Szadai Szociális Alapszolgáltatási Központban működtetett Idősek nappali klubja szintén lehetővé teszi, hogy az intézményt látogató szépkorúak igény esetén elsajátítsák a digitális készségeket, az intézményben ehhez számítógép-hozzáférés és internetelés biztosított. Az idősebb korosztályhoz tartozók körében problémát jelenthet az online médiatudatosság, illetve az internet-biztonság kérdése, a „fake news”, a hamis nyereséjű játékok, a vírusos üzenetek felismerése, ezek elkerülése. E témák

tekintetében is szükséges az megfelelő készségek elsajátítása, amelyben szintén segítséget nyújthatnak erre irányuló programok.

Nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy évről évre növekszik az online ügyintézés jelentősége, azaz egyre több ügyben egyre nagyobb mértékben kell használnunk az internetet, a különböző online felületeket. Egyre tájékozottabbnak kell lennünk, hogy milyen ügyeinkben tudunk online eljárni. A mai világban szinte nélkülözhetetlen, hogy saját Ügyfélkapuval rendelkezünk és azt érdemben használni is tudjuk. Szinte minden korosztály körében sokan lehetnek, akik mindezzel kapcsolatban nem elég tájékozottak, illetve nem elég rutinosak. Az online ügyintézással kapcsolatos kompetenciafejlesztés tehát fontos feladat, ennek hiányában a most lemaradók a jövőben leszakadókká válhatnak a digitális világ gyors fejlődése miatt. Összességében a településen élők számára biztosított a hozzáférés a digitális ismeretek megszerzéséhez és az ahhoz szükséges eszközökhöz, de a további programok és fejlesztések szinte minden korcsoport tekintetében szükségesek lehetnek a jövőben.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az alábbiakban röviden ismertetjük a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások típusait a foglalkoztatás elősegítéséről és munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény, valamint a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben foglaltak alapján, majd áttekintjük Szada kapcsolódó statisztikai adatait.

Álláskeresési járadék (Flt. 25. § - 29. §)

Az a személy jogosult rá, aki

- álláskereső,
- az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik,
- munkát akar vállalni, azonban önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani számára.

Az álláskeresési járadék összegét a kérelem benyújtását megelőző négy teljes naptári negyedévben az érintett jogviszonyokban elért munkaerő-piaci járulék alapja havi átlagos összegének alapulvételével kell kiszámítani.

A járadék összege a folyósítás teljes időtartama alatt a járadékalap 60 százaléka, amely azonban nem lehet magasabb a jogosultság kezdő napján hatályos kötelező legkisebb munkabér napi összegénél. Ha a járadék számításánál figyelembe vett összeg nem éri el a minimálbért, akkor a járadék számításának alapja a fentiek szerint számított összeg 60%-a.

Az álláskeresési járadék folyósításának időtartama minimum 36, de legfeljebb 90 nap.

Nyugdíj előtti álláskeresési segély (Flt. 30. §)

Az ellátásban az a személy részesülhet, aki

- álláskereső,
- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani számára,
- a kérelem benyújtásának időpontjában a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt éve hiányzik, és
- legalább 45 napon át álláskeresési járadékban részesült és annak folyósítási időtartamát kimerítette vagy a folyósítási időtartam kimerítését megelőzően az álláskeresési járadék folyósítása kereső tevékenység miatt megszűnt és az álláskereső álláskeresési járadékra ismételten nem szerez jogosultságot, és

- az álláskeresési járadék folyósításának kimerítését, vagy az előzőekben részletezett megszűnést követően három éven belül betölti a megállapításhoz szükséges életkort, és
- rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel, és
- korhatár előtt ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban és átmeneti bányászjáradékban nem részesül.

Az álláskeresési segély folyósításának kezdő napja a kérelem benyújtásának napja és addig folyósítható, amíg a jogosult öregségi nyugdíjra, megváltozott munkaképességű személyek ellátására nem szerez jogosultságot.

A nyugdíj előtti álláskeresési segély összegét a kérelem benyújtásának időpontjában hatályos kötelező legkisebb munkabér összege 40%-nak alapul vételével kell megállapítani. Az egy napra járó nyugdíj előtti álláskeresési segély összege az előzőekben foglaltak szerint meghatározott segélyalap harmincad része.

Költségtérítés (Flt. 32. § - 33. §)

Az álláskereső részére járó álláskeresési járadék, álláskeresési segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos (ideértve a lakóhelyétől az állami foglalkoztatási szervhez történő oda- és visszautazást, valamint az állami foglalkoztatási szerv által kezdeményezett foglalkozás-egészségügyi szakvélemény beszerzéséhez szükséges utazást is), a tömegközlekedési eszköz igénybevételével felmerült indokolt helyközi utazási költséget meg kell téríteni. Jogszabály az álláskereső részére az itt felsorolt okokból felmerült, indokolt helyi utazási költségek megtérítéséről is rendelkezhet.

A közfoglalkoztatott részére meg kell téríteni a tömegközlekedési eszköz igénybevételével felmerült, azon indokolt helyközi utazási költséget, amely az állami foglalkoztatási szerv által kezdeményezett utazással összefüggésben - ideértve a lakóhelyétől az állami foglalkoztatási szervhez, valamint a foglalkoztatóhoz történő oda- és visszautazást - merül fel. Jogszabály az itt felsorolt okokból felmerült, indokolt helyi utazási költségek megtérítéséről is rendelkezhet.

Időskorúak járadéka (Szt. 32/B. §– 32/E. §)

Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A járási hivatal időskorúak járadékában részesíti azt

- a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személyt, akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 85%-át, (összege ebben az esetben az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 85%-a)
- az egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 100%-át, (összege ebben az esetben az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 100%-a)
- az egyedülálló, 75. életévét betöltött személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 135%-át (összege ebben az esetben az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 135%-a).

Aktív korúak ellátása (Szt. 33. § - 37. §)

A járási hivatal aktív korúak ellátására való jogosultságot állapít meg annak az aktív korú személynek:

- aki egészségkárosodott:
 - munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy

- vakok személyi járadékában részesül, vagy
- fogyatékosági támogatásban részesül;
- akinek esetében az álláskeresési ellátások (munkanélküli-járadék, álláskeresési járadék, álláskeresési segély, vállalkozói járadék) folyósítási időtartama lejárt, vagy
- akinek esetében az álláskeresési ellátás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően újabb álláskeresési ellátásra nem szerez jogosultságot, vagy
- aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy
- akinek esetében az ápolási díj, a gyermekgondozási támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az árvaellátásra jogosult gyermekek tartása címén megállapított özvegyi nyugdíjra jogosultság megszűnt, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött, feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat.

Az aktív korúak ellátásának két típusa:

- egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás,
- foglalkoztatást helyettesítő támogatás.

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult:

- aki egészségkárosodott személynek minősül, vagy
- 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel – feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben, illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították, és nem jogosult egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult személy az állami foglalkoztatási szervnél kéri az álláskeresőként történő nyilvántartásba vételét (amennyiben még nem nyilvántartott álláskereső), valamint köteles az állami foglalkoztatási szervvel együttműködni.

Gyermekek otthongondozási díja (Szt. 38. § - 39. §)

2019-től bevezetésre kerülő ellátás, amelyre az a (vér szerinti vagy örökbefogadó) szülő jogosult, aki

- a súlyos fogyatékoságából eredően önellátásra képtelen vér szerinti vagy örökbe fogadott gyermekéről, vagy
- a tartós betegségéből eredően önellátásra képtelen gyermekéről gondoskodik.

A gyermekek otthongondozási díjának havi összege a 2019. évben 100 000 forint volt. A 2019. évet követően a gyermekek otthongondozási díjának havi összegéről az Országgyűlés a központi költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt.

A gyermekek otthongondozási díja folyósításának időtartama szolgálati időre jogosít. A gyermekek otthongondozási díjában részesülő személy az ellátás után nyugdíjjárulék vagy magán-nyugdíjpénztári tagság esetén tagdíj fizetésére kötelezett.

Ápolási díj (Szt. 40. § - 44. §)

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását, gondozását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás.

Ápolási díjra jogosult az a hozzátartozó, aki

- állandó és tartós ápolásra, gondozásra szoruló
 - súlyosan fogyatékos, vagy
 - tartósan beteg 18 év alatti személy otthoni gondozását, ápolását végzi, és
- az előző pont szerinti ápolott személyre tekintettel a gyermekek otthongondozási díjára való jogosultsága neki vagy hozzátartozójának nem áll fenn.

A járási hivatal kérelemre kiemelt ápolási díjra való jogosultságot állapít meg annak a személynek, aki

- komplex minősítés alapján a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény 3. § (2) bekezdés b) pont bd) alpontja szerinti minősítési kategóriába sorolt hozzátartozójának gondozását, ápolását végzi, vagy
- olyan hozzátartozójának gondozását, ápolását végzi, aki után a magasabb összegű családi pótlékot miniszteri rendeletben meghatározott súlyosságú betegségre vagy fogyatékosra tekintettel folyósítják.

A járási hivatal a fokozott ápolást igénylő súlyosan fogyatékos személy gondozását, ápolását végző, de a kiemelt ápolási díjra való jogosultság feltételeinek meg nem felelő személy kérelmére emelt összegű ápolási díjat állapít meg.

Az ápolási díj havi összege a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott alapösszeg

- 115%-a az alapösszegű ápolási díj esetében,
- 207%-a a kiemelt ápolási díj esetében,
- 173%-a az emelt összegű ápolási díj esetében.

Az ápolási díj folyósításának időtartama szolgálati időre jogosít. Az ápolási díjban részesülő személy az ellátás után nyugdíjjárulék vagy magán-nyugdíjpénztári tagság esetén tagdíj fizetésére kötelezett.

Tartós ápolást végzők időskori támogatása (Szt. 44/A. §)

Tartós ápolást végzők időskori támogatására jogosult az a személy, akinek az öregségi nyugdíjra való jogosultságát megállapították, ha

- azon napot megelőzően, amelytől kezdődően az öregségi nyugdíját megállapítják - ide nem értve az öregségi nyugdíj folyósítás nélküli megállapítását -, összeszámítva legalább 20 éven át saját háztartásában ápolta, gondozta gyermekét, és
- az előző pontban foglaltakra figyelemmel az érintett időszakban ugyanazon gyermekekre tekintettel

- az Szt. alapján megállapított gyermekek otthongondozási díjában vagy ápolási díjban részesült és az ápolási díj esetében azt részére a vizsgált időszakon belül legalább egy év időtartamban emelt összegű ápolási díjként vagy kiemelt ápolási díjként folyósították, illetve

- tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermekére tekintettel gyermekgondozási segélyben vagy gyermekgondozást segítő ellátásban részesült.

A tartós ápolást végzők időskori támogatásának havi összege 50 000 forint.

Köztemetés (Szt. 48. §)

A haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat képviselő-testülete gondoskodik az elhunyt személy közkölségen történő eltemettetéséről, ha

- nincs vagy nem lelhető fel az eltemettetésre köteles személy, vagy
- az eltemettetésre köteles személy az eltemettetésről nem gondoskodik.

Közgyógyellátás (Szt. 49. § - 53. §)

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított természetbeni támogatási forma. A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítási támogatásba befogadott alábbi gyógyító ellátásokra:

- járóbeteg-ellátás keretében rendelhető egyes, a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászatisegédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló jogszabályban meghatározott gyógyszerekre gyógyszerkerete erejéig,
- egyes, a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászatisegédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló jogszabályban meghatározott gyógyászati segédeszközökre, ideértve a protetikai és fogszabályozó eszközöket is, valamint azok javítására és kölcsönzésére, továbbá
- az orvosi rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátások.

Alanyi jogcímen jogosult közgyógyellátásra

- az átmeneti gondozásban részesülő, és a nevelésbe vett kiskorú;
- az aktív korúak ellátására jogosult egészségkárosodott személy;
- a pénzellátásban részesülő hadigondozott és a nemzeti gondozott;
- a rokkantsági járadékos;
- az, aki

- rokkantsági ellátásban részesül és az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg a 30%-os mértéket,

- külön jogszabályban meghatározottak szerinti rokkantsági ellátásban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult,

- külön jogszabályban meghatározottak szerinti öregségi nyugdíjban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult, vagy

- öregségi nyugdíjban részesül, és a nyugdíjra való jogosultságának megállapítását megelőző napon rokkantsági ellátásban részesült és az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladta meg a 30%-os mértéket, vagy külön jogszabályban meghatározottak szerinti rokkantsági ellátásban részesült és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult;

- az, aki, vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül.

Normatív jogcímen jogosult közgyógyellátásra az a személy, akinek esetében a havi rendszeres gyógyító ellátásnak az elismert térítési díja az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 10%-át meghaladja, feltéve, hogy a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 105%-át, egyedül élő esetén a 155%-át.

Az alanyi közgyógyellátásra való jogosultságot két évre, a normatív közgyógyellátásra való jogosultságot egy évre állapítják meg.

Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság (Szt. 54. § - 55/D. §)

A járási hivatal az egészségügyi szolgáltatás igénybevétele céljából annak a személynek állapítja meg szociális rászorultságát,

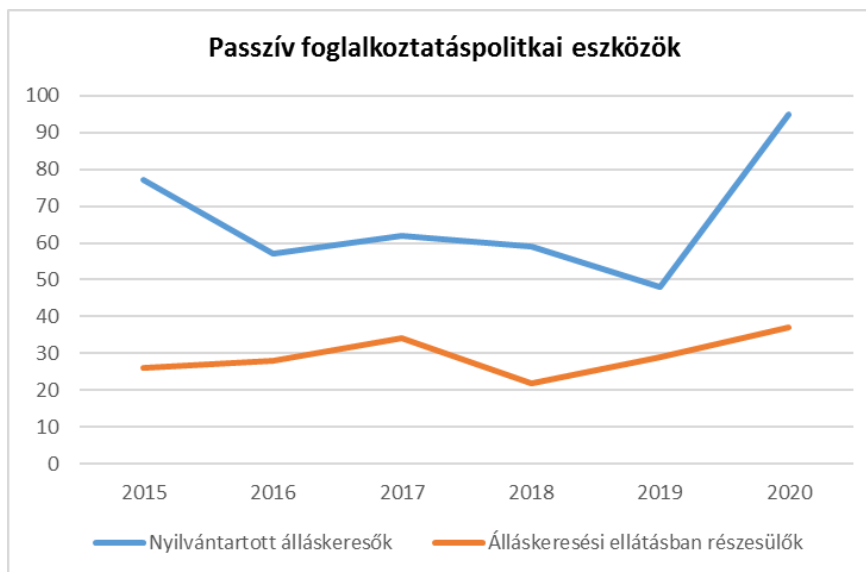
- akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 120%-át,
- aki egyedülélő és jövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-át nem haladja meg, és családjának vagyona nincs.

A helyi szintű szabályozás folyamata a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben (a továbbiakban: Szociális Törvény vagy Szt.) foglaltaknak megfelelően ment végbe településünkön. A szociális törvény 132. § (4) bekezdése értelmében a települési önkormányzat rendeletben szabályozza az étkeztetés, valamint a települési támogatás keretében nyújtott ellátások jogosultsági feltételeit, illetve az ellátások megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályait. A szociális ellátások helyi szabályairól szóló 23/2020.(X.30.) számú önkormányzati rendelet a Szociális törvényben foglaltaknak megfelelően települési támogatást és rendkívüli települési támogatást állapíthat meg.

Az alábbi adatokból látható, hogy 2020. évet megelőző 3-4 évben csökkent a nyilvántartott álláskeresők aránya az aktív korú (15-64 év közötti) népesség körében, közülük az álláskeresési ellátásban részesülők aránya pedig az elmúlt 4-5 évben csökken. Az álláskeresők 38,95%-a részesül álláskeresési ellátásban. Ez utalhat arra, hogy az elmúlt években a foglalkoztatáspolitikában az aktív eszközök alkalmazása került előtérbe a passzív eszközökkel szemben, illetve arra is, hogy az álláskeresési ellátásra való jogosultság feltételeinek az álláskeresők nagy arányban nem felelnek meg.

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2015	77	2,25%	26	33,77%
2016	57	1,62%	28	49,12%
2017	62	1,69%	34	54,84%
2018	59	1,55%	22	37,29%
2019	48	1,21%	29	60,42%
2020	95	2,31%	37	38,95%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A szociális támogatásban részesülő álláskereső aránya 2015 után növekvő tendenciát mutatott, 2020-ra azonban jelentős mértékben visszaesett.

A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (FHT-ban) részesülők aránya 2017-re meghaladta az álláskereső egynegyedét, 2018-ra pedig nagymértékben visszaesett. Az FHT a tartósan munkanélküliek esetében bír relevanciával, és mivel az álláskereső jelentős része esik ebbe a kategóriába, ezért fontos információ, hogy ők mekkora arányban jutnak ellátáshoz.

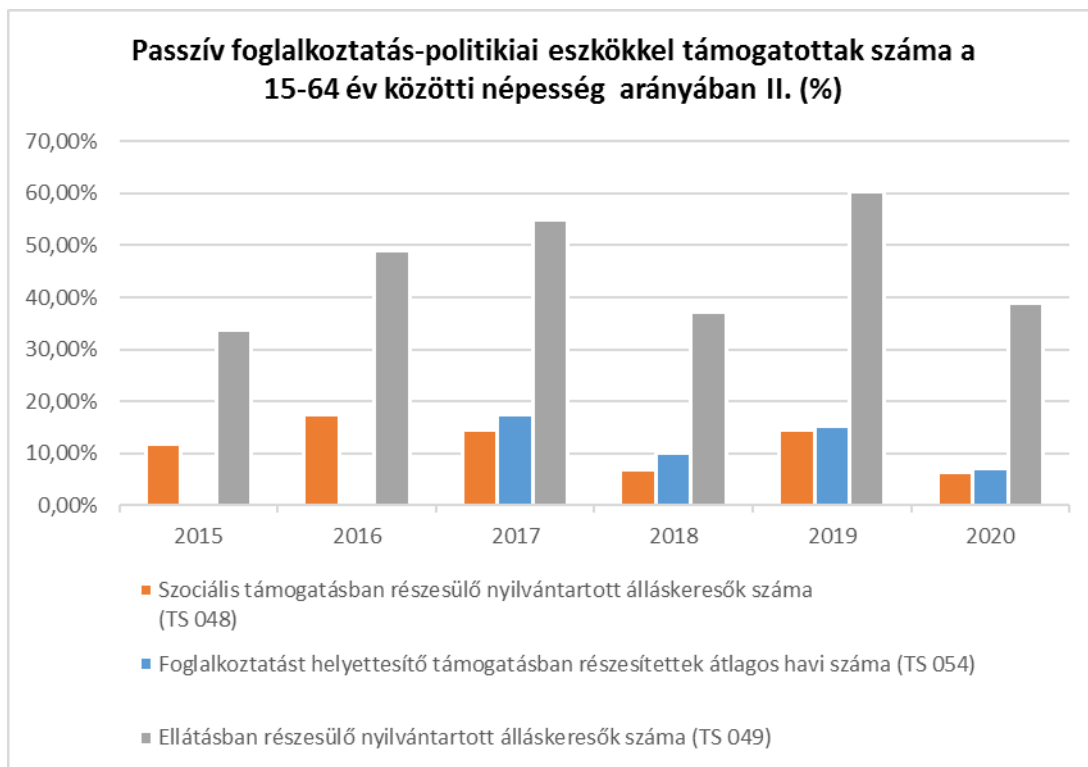
Az adatokat látva az FHT továbbra is jelentős szereppel bír az álláskereső támogatási formái közt. Az ellátásban részesülők arányában 2020 után szintén jelentős mértékű visszaesést láthatunk.

Összességében jelenleg visszaesés látható a passzív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak arányában. Amennyiben az álláskereső nem tesz eleget az igénybevétel feltételeinek, vagy nem felel meg minden jogosultsági kritériumnak, úgy az ellátástól könnyen eleshet. Fontos, hogy az álláskeresővel foglalkozó szakemberek (Foglalkoztatási Osztály munkatársai, Önkormányzat szociális ügyintézője, család- és gyermekjóléti szolgálat családsegítője stb.) mindig kellő mértékű információval tudja ellátni az érintetteket annak érdekében, hogy a rászorulókat ellátáshoz jussanak. Fontos továbbá, hogy az álláskereső folyamatosan együttműködjön a járási hivatal foglalkoztatási osztályával.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresői ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskereső száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskereső száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2015	9	11,69%	n.a.	-	26	33,77%
2016	10	17,54%	n.a.	-	28	49,12%
2017	9	14,52%	11	17,42%	34	54,84%
2018	4	6,78%	6	10,00%	22	37,29%
2019	7	14,58%	7	15,21%	29	60,42%
2020	6	6,32%	7	7,05%	37	38,95%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők száma elenyésző településünkön, bár kismértékben növekedett az elmúlt években. Ez arra utal, hogy az aktív korúak ellátása keretében a foglalkoztatást helyettesítő támogatás az az ellátási forma, melyben sokan részesülnek, és kevés olyan rászoruló van Szadán, aki egészségkárosodása vagy 14 év alatti gyermekének felügyelete miatt nem tud elhelyezkedni a munkaerőpiacon.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2015	n.a.
2016	n.a.
2017	2
2018	2
2019	4
2020	4

Forrás: TeIR, KSH

Összességében elmondható, hogy számos pénzügyi és természetbeni ellátás áll rendelkezésre azok számára, akik átmeneti vagy tartós jelleggel kiszorultak a munkaerőpiacról. Ezen ellátások nagyrészt lefedik azon élethelyzeteket, amelyekben a munkavállalás nehézséget okozhat, illetve amelyekben rövidebb-hosszabb ideig anyagi problémák állhatnak fenn az egyén vagy család életében.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni ugyanakkor, hogy számos ellátás az öregségi nyugdíjminimum összegének bizonyos százalékában van megállapítva, ám ez az összeg már több mint egy évtizede nem emelkedett, ezért a pénzügyi ellátások összege sem minden esetben tekinthető elégségesnek.

Az ellátások hatásosságáról, hatékonyságáról számos tanulmány értekezik, az önkormányzat felelőssége sokkal inkább abban áll, hogy a meglévő ellátásokhoz való hozzáférést elősegítse minden jogosult számára függetlenül az ellátás típusától, vagy a folyósító szervtől. Ennek érdekében az érintettek megfelelő tájékoztatása, a településen belüli információáramlás és az egyes intézmények közti szoros együttműködés elengedhetetlen.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

A lakhatás kérdésköre fontos az esélyegyenlőség elősegítése és az egyenlő bánásmód biztosítása szempontjából, s e tekintetben a helyi önkormányzatok jelentős mértékű felelősséggel bírnak. Az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 26. §-a az alábbiak szerint szabályozza, hogy mit jelent az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a lakhatás tekintetében:

Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti különösen a törvény 8. §-ában meghatározott tulajdonságok szerint egyes személyeket:

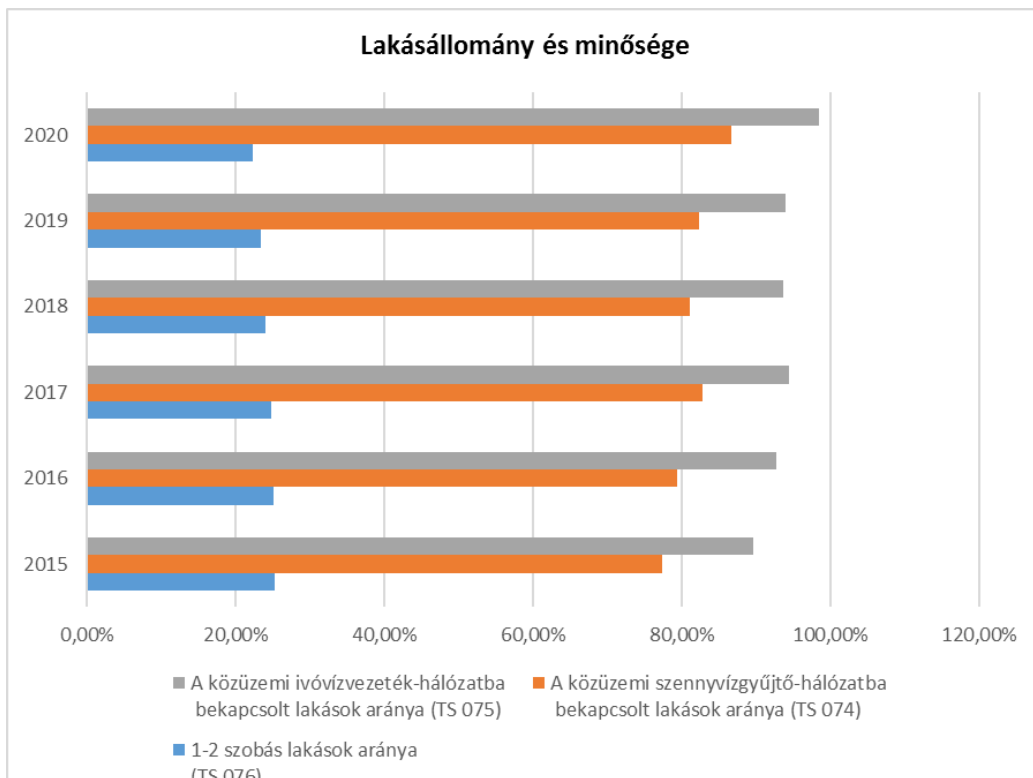
- közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetéssel sújtani a lakhatást segítő állami vagy önkormányzati támogatások, kedvezmények vagy kamattámogatás nyújtásával kapcsolatosan,
- hátrányos helyzetbe hozni az állami vagy önkormányzati tulajdonú lakások és építési telkek értékesítése vagy bérbeadása feltételeinek meghatározása során.

Az Ebktv. kiemeli továbbá, hogy a használatbavételi és egyéb építési hatósági engedély kiadásának megtagadása, illetve feltételhez kötése sem közvetlenül, sem közvetve nem alapulhat a 8. §-ban meghatározott tulajdonságokon, illetve a lakáshoz jutási feltételek meghatározása nem irányulhat arra, hogy a 8. §-ban meghatározott tulajdonságok szerint egyes csoportok valamely településen, illetve településrészen mesterségesen, nem a csoport önkéntes elhatározása alapján elkülönüljenek.

A következő adatokból látható, hogy a szadai lakásállomány jelentős mértékben gyarapodott az elmúlt években, ahogy az épített lakások száma és 1000 lakásra jutó száma is. Ezekhez a folyamatokhoz valószínűleg nagymértékben hozzájárult a megelőző időszak családtámogatási rendszerének bővítése, a számos támogatási forma, mellyel a magyar állam a családok otthonteremtését kívánta elősegíteni (pl.: Babavárási hitel, Családok Otthonteremtési Kedvezménye stb.). Bár a támogatások „mellékhatásaként” értékük beépülni látszik az ingatlan- és építőanyagárakba, s ennek orvoslására már központi intézkedések is folyamatban vannak, ezek a támogatások vitathatatlanul nagymértékben járulnak hozzá családok lakhatási helyzetének javításához. Az adatokból úgy tűnik, Szada népszerű célpontja az otthonteremtésnek, az elmúlt időszakban számos családi ház-építés vagy felújítás történt, vagy van folyamatban. Az egy-két szobás lakások aránya számottevő mértékben nem változott, az ivóvíz- és szennyvíz-hálózatba bekapcsolt lakások aránya kismértékben csökkent.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2015	1753	0	0	25,20%	77,40%	89,60%
2016	1756	3	2	25,10%	79,30%	92,70%
2017	1778	22	12	24,80%	82,70%	94,40%
2018	1849	71	38	24,10%	81,10%	93,60%
2019	1908	59	31	23,40%	82,30%	94,00%
2020	1993	91	46	22,40%	86,70%	98,50%

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

A bérlakás-állomány pontos számát illetően a TeIR rendszerben adathiánnyal szembesültünk. Az alábbi táblázatot az Önkormányzatnál rendelkezésre álló adatokkal egészítettük ki. Szadán a lakásállomány évről évre növekszik, 2020-as adatok alapján a lakásállomány 1993 darab lakásból áll. Azzal kapcsolatban, hogy ezek közül hány lakás biztosít elégtelen lakhatási körülményeket, nincs adatunk.

Bérlakásállománnyal, illetve szociális lakásállománnyal nem rendelkezik a település önkormányzata. A jövőben a bérlakás állomány, azon belül a szociális lakásállomány megteremtése szükséges lenne, mivel a településünkön is időről időre előfordulnak lakhatási problémák, illetve olyan nehéz élethelyzetek, amelyekre megoldást jelenthet a szociális alapon történő lakásbérbeadás. Amennyiben kínálkozik pályázati lehetőség a bérlakásállomány kialakítására, ebből adódóan a szociális lakásállomány bővítésére, azzal az Önkormányzat élni szeretne, mivel így lehetőség nyílna a lakhatási helyzet javítására, a nehéz helyzetbe kerülő esélyegyenlőségi célcsoportok lakhatásának támogatására.

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány opcionális (önkormányzati adatok)							
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2015	1 753	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	1 756	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	1 778	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	1 849	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	1 908	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2020	1 993	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

b) szociális lakhatás

Ahogy a fenti, 3.4.2. számú táblázatban látható, Szada Nagyközség Önkormányzat nem rendelkezik saját tulajdonú lakásállománnyal.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Nincs tudomásunk a településen lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanról.

d) lakhatást segítő támogatások

A helyben biztosított egyes pénzbeli és természetbeni szociális ellátások helyi szabályairól szóló 23/2020. (X.30.) számú önkormányzati rendeletben szabályozott települési támogatás keretében az önkormányzat a rászorulókat által lakott lakás fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadások viseléséhez járul hozzá, azaz lakhatáshoz kapcsolódó támogatást nyújt az arra jogosultnak.

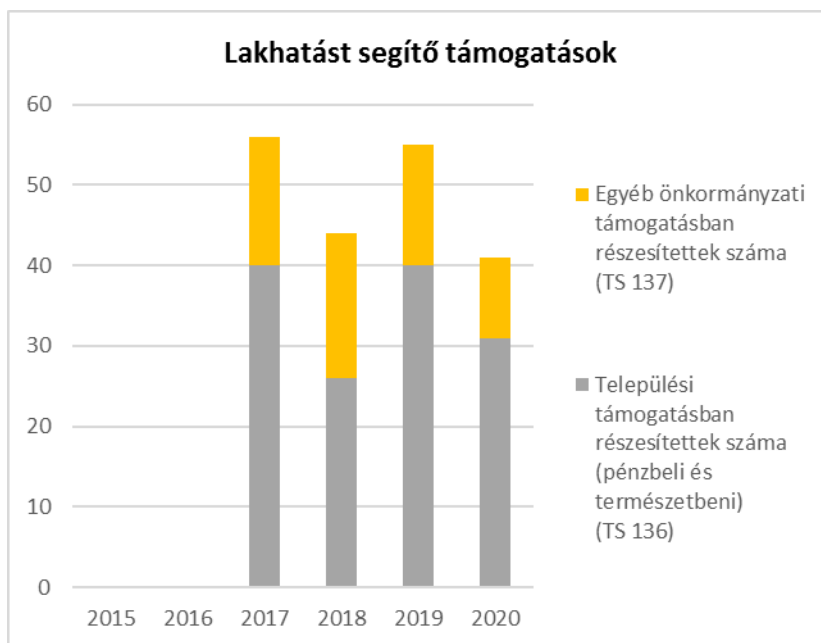
A támogatást elsősorban természetbeni szociális ellátás formájában nyújtja az önkormányzat azon rendszeres kiadáshoz, amelynek megfizetése a kérelmező lakhatását legnagyobb mértékben veszélyezteti. A lakásfenntartási támogatásra való jogosultság feltétele, hogy a háztartásában az egy személyre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 250%-át, a háztartás tagjai egyikének sincs vagyona.

A lakásfenntartási támogatást egy éves időtartamra nyújtja az Önkormányzat. Az Önkormányzat rendkívüli települési támogatás keretében is nyújthat támogatást különösen a létfenntartást veszélyeztető, előre nem látható esemény miatti többletkiadásrendezése céljából.

A meglévő adatok alapján arra következtethetünk, hogy a lakhatással, lakásfenntartással kapcsolatos támogatásokra igény van Szadán is, és amennyiben ezek nyújtásában az Önkormányzat jelentős felelősséget vállal, úgy elkerülhető, hogy az esetleges átmeneti problémák tartós, akár társadalmi leszakadást eredményező élethelyzetekké kummulálódjanak az érintettek esetében.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2015	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.
2017	40	16
2018	26	18
2019	40	15
2020	31	10

Forrás: TeIR, KSH Tstar

e) eladósodottság

Az eladósodottság mértékét illetően nincsenek adataink, csupán becsléseket tehetünk. Általánosságban elmondható, hogy a lakhatás, a lakásfenntartással kapcsolatos rendszeres kiadások viselése, illetve a lakáscélú hiteltörlesztés hatalmas terhet jelent a családok számára.

Az utóbbi időszak kormányzati intézkedései, különösen a családok otthonteremtési kedvezménye fontos előrelépést jelentett e terhek enyhítése terén, de érdemes törekedni arra, hogy a települési önkormányzat is számottevő szerepet tudjon vállalni a lakhatással kapcsolatos problémák megoldásában és az adósságkezelésben is. Külön adósságcsökkentés céljából nyújtott támogatás már nem érhető el, hiszen az önkormányzatok egységesen települési támogatás keretében nyújthatnak segítséget a szociálisan rászorulóknak számára. Az eladósodás megelőzése érdekében nyújtható a fentebb már említett lakhatáshoz kapcsolódó támogatás, illetve rendkívüli települési támogatás.

Statisztikai adatokkal ugyan nem rendelkezünk, de tapasztalatból tudjuk, hogy településünkön is több esetben előfordult, hogy ingatlanok, vagyontárgyak végrehajtás keretében értékesítésre kerültek, ami arra utal, hogy több háztartás is jelentős mértékben eladósodott. A jelenség számszerűsítve talán nem annyira számottevő probléma Szadán, ugyanakkor egy-egy nehéz helyzetbe került család sorsának rendeződése is olyan kérdés, amelyben a helyi összefogás, az Önkormányzat szerepe jelentős lehet.

f) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közmuvelőkezelésekhez, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Sajnos több olyan esetről is tudomásunk van, ahol a lakhatási lehetőség veszélyeztetettsége felmerülhet, ezek a helyzetek könnyen vezethetnek kilakoltatáshoz, így érdemes figyelmet fordítani megelőzésük, kezelésük mikéntjére. A hajléktalanság problémájában településünk

szerencsére kevésbé érintett. A Szociális törvény a hajléktalanság fogalmát az alábbiak szerint határozza meg:

- igazgatási szempontból: hajléktalan a bejelentett lakóhellyel nem rendelkező személy, kivéve azt, akinek bejelentett lakóhelye a hajléktalan szállás. (Szt. 4. § (2) bekezdés)
- ellátási szempontból: hajléktalan az, aki éjszakáit közterületen vagy nem lakás céljára szolgáló helyiségben tölti. (Szt. 4. § (3) bekezdés)

Szadán az elmúlt években nem volt hajléktalan, azonban előfordul, hogy a környező települések hajléktalanjai rövidebb-hosszabb időn át Szadán tartózkodnak, különösen a nyári időszakban. Ennek oka valószínűsíthetően az, hogy ezen időszakokban a gödöllői hajléktalanszálló zárva tart, így a jelenség „láthatóbbá válik”. Szadán nem működik átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény hajléktalan személyek számára, legközelebb Gödöllőn, illetve Budapesten érhető el ilyen jellegű szolgáltatás. A feltárt veszélyeztetett lakhatási helyzetek száma is csupán néhány esetet jelent. Ezek a helyzetek többnyire átmeneti vagy tartós jelleggel rendeződtek, a segítő szervezetek közreműködése révén.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);
- b) a telepen/szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;
- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

A Központi Statisztikai Hivatal által végzett népszámlálás adatai alapján azokat a területeket nevezzük szegregátumoknak, ahol az aktív korú népességben belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők, valamint a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya magasabb, mint 50 százalék (mindkét mutató esetében).

Azok a területek, ahol a lakosok számának legalább 40 százaléka a fent említett mutatók szerint alacsony státusú, veszélyeztetett területnek minősülnek.

Ezen meghatározás alapján Szadán nem található olyan terület, amely szegregátumnak minősülne, és olyan területekről sincs tudomásunk, melyek a szegregációval veszélyeztetettek lennének. A jövőben az esetleges szegregációs folyamatok megelőzésére lehet figyelmet fordítani.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az Ebktv. 24. és 25. §-a a következőket írja elő:

Az egyenlő bánásmód követelményét a szociális biztonsággal összefüggésben érvényesíteni kell különösen

- a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, valamint
- a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása során.

Az egyenlő bánásmód követelményét az egészségügyi ellátással összefüggésben érvényesíteni kell különösen az egészségügyi szolgáltatásnyújtás, ezen belül

- a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel,
- a gyógyító-megelőző ellátás,

- a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata,
- az élelmezési és egyéb szükségletek kielégítése során.

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 5. §-a értelmében a települési önkormányzat egészségügyi alapellátás keretében gondoskodik:

- a háziiorvosi és házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az alapellátáshoz kapcsolódó háziiorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ügyeleti ellátásról,
- a védőnői ellátásról, és
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

Az egészségügyről szóló 1997. évi 153. § (1) bekezdése értelmében a települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében

- gondoskodik a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- biztosítja a külön jogszabályban meghatározott rovarok és rágcsálók irtását,
- folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén - lehetőségeihez képest - saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát.

A szociális törvény 56. § (1) és (2) bekezdése kimondja, hogy a szociálisan rászorultak részére a személyes gondoskodást az állam, illetve az önkormányzatok nyújtják. A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

Az Szt. 57. § (1) bekezdése szerint szociális alapszolgáltatások:

- a falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás,
- az étkeztetés,
- a házi segítségnyújtás,
- a családsegítés,
- a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- a közösségi ellátások,
- a támogató szolgáltatás,
- az utcai szociális munka,
- a nappali ellátás.

Az Szt. 57. § (2) bekezdése szerint a személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátást az alábbi intézmények nyújtják:

- az ápolást, gondozást nyújtó intézmény,
- a rehabilitációs intézmény,
- a lakóotthon,
- az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény,
- a támogatott lakhatás,
- az egyéb speciális szociális intézmény.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Alapellátás keretében az alábbi ellátásokat biztosítottak:

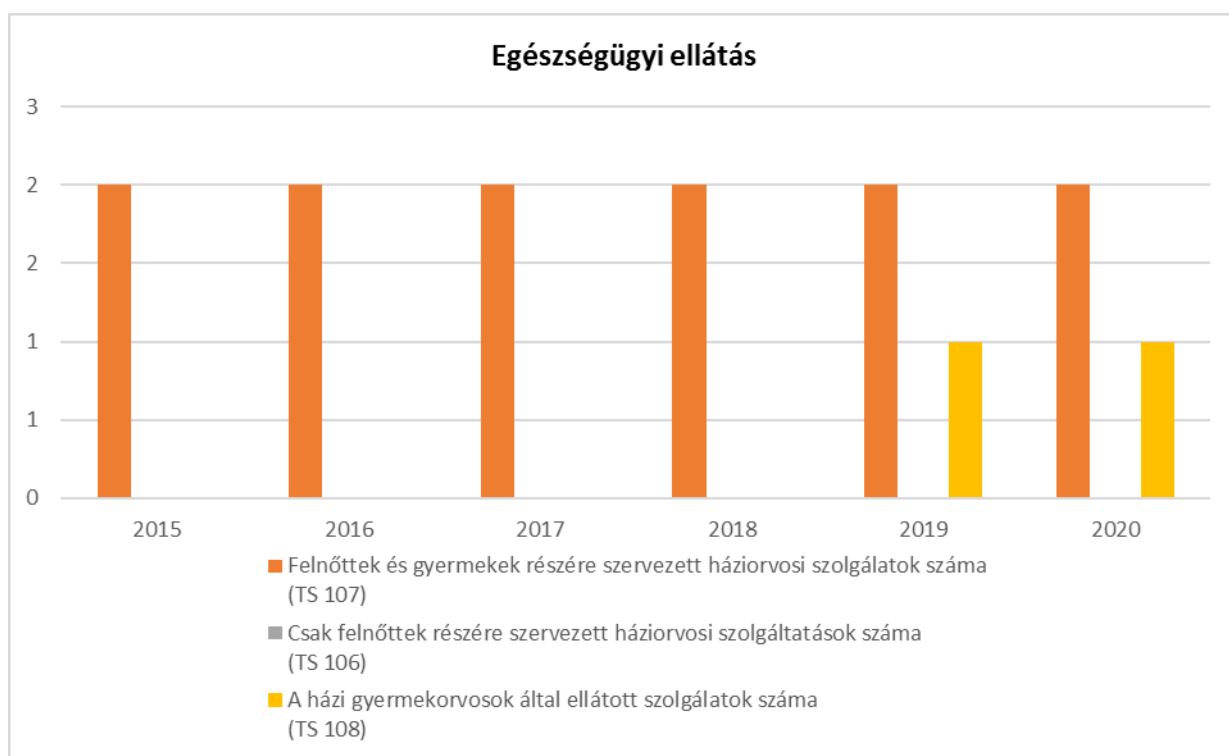
- fogorvosi ellátás,
- gyermekorvosi rendelés,
- I. számú házi orvosi ellátás,

- II. számú házi orvosi ellátás,
- védőnői szolgálat,
- iskola-egészségügyi szolgálat,

Ahogy látható, az egészségügyi alapellátások helyben elérhető a szadaiak számára. A házi orvosi ellátás a település központjában található, megközelítése könnyű, saját parkolóval rendelkezik. Az intézmény nemrégiben felújításon esett át, s az infrastrukturális fejlesztéseknek köszönhetően mára még korszerűbb épületben és felszereltséggel, akadálymentes környezetben fogadja pácienseit. Az alábbi táblázatból látható, hogy a házi orvosi és házi gyermekorvosi szolgálatok számában nem következett be változás az elmúlt években.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2015	2	0	0	1	n.a.	n.a.
2016	2	0	0	1	n.a.	n.a.
2017	2	0	0	1	77	16
2018	2	0	0	1	82	18
2019	2	0	1	1	86	8
2020	2	0	1	1	77	7

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők számával kapcsolatosan 2017-től állnak rendelkezésünkre adatok. Ezekből láthatjuk, hogy 2018-ban az előző évhez képest növekedés mutatkozik, majd 2020-ban csökkenés figyelhető meg a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők számában.

Az ápolási díjban részesített személyek számát illetően elmondható, hogy 2018 után csökken az ápolási díjban részesítettek száma Szadán.

b) prevenciók és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A népegészségügyi, kora-gyermekkori kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított, továbbá az egészségügyi szűrések térítésmentesen és önkéntes bejelentkezés alapján is igénybe vehetők.

Az önkormányzat távlati célja a szülői készségek javítását célzó közösségi tevékenységek megvalósítása, támogatása. Például a kora-gyermekkori szűrések fontosságáról, illetve a mozgásfejlődés és -fejlesztés témakörében ingyenes „szülőklub” ismeretterjesztő programsorozat, ahol a szülők fejlesztőpedagógus segítségével tájékozódhatnak a kora gyermekkori fejlesztés kérdéseiről.

A helyi intézmények egymással szoros együttműködésben számos prevenciók rendezvény szervezését valósítják meg, ilyen például az általános iskolában minden évben megrendezett egészségnap, ahol a védőnői szolgálat, a rendőrség, valamint a helyi civil szervezetek is képviseltetik magukat annak érdekében, hogy a gyermekek prevenciók előadások és sportprogramok keretében ismerkedjenek meg az egészséges életmóddal.

Összességében elmondható, hogy Szadán számos és sokszínű prevenciók szolgáltatáshoz, programhoz lehet hozzáférni, amelyek immár nem csupán a fizikai, hanem a lelki egészség megőrzéséhez is hozzájárulhatnak, s így megelőzhetik a pszichoszomatikus egészségügyi problémák kialakulását is.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Napjainkban egyre több és több gyermek válik érintetté olyan fejlődésbeli problémákban (pl.: beszédhibák, tanulási, magatartási, beilleszkedési nehézségek, mozgásszervi rendellenességek), amelyek a veresegyházi szakszolgálat segítségét igénylik. E Szakszolgálat a korai fejlesztés, nevelési tanácsadás, logopédiai ellátás, konduktív pedagógia, gyógytestnevelés, óvoda- és iskolapszichológia terén látja el kiemelkedően fontos munkáját, de végez szakértői bizottsági tevékenységet, illetve a pályaválasztás és tehetséggondozás terén is lát el feladatokat. A kiváló szakembergárdával rendelkező szakszolgálat a fejlesztés terén végzett felbecsülhetetlen munkája mellett sajnos túlterheltséggel küszködik.

Rehabilitációs ellátást a veresegyházi Misszió Egészségügyi Központ biztosít, amely az ortopédiai, reumatológiai szakrendeléssel együttműködésben fizioterápiát és gyógytornát is biztosít az érintettek számára.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A közétkeztetés biztosítása keretében az étrend-tervezésre a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendeletben meghatározott szabályok az irányadók.

A szadai Gyermekekélelmezési és Szociális étkeztetési Konyha a bölcsődében, az óvodában, valamint az iskolákban is biztosítja a közétkeztetést, amelyben az anyagi lehetőségeknek megfelelően változatos étkezéseket kínál. Mindez azért is fontos, mert a tartósan rossz anyagi helyzetben lévő családokból származó gyermekek számára az elsődleges tápanyagforrást a közétkeztetés jelenti. Kiemelt fontosságú tehát, hogy számukra az egészséges étrend biztosítva legyen. A minőségi és mennyiségi ellenőrzés folyamatos. A speciális, illetve diétás étrendet igénylő gyermekek részére külsős beszállító biztosítja a megfelelő étkeztetést. Az iskolabüfében szintén megjelennek az egészséges táplálkozás szempontjai, így ma már elsősorban egészséges ételeket, italokat, gyümölcsöt tudnak vásárolni a diákok az iskolai büfében. A rászoruló

gyermek számára természetesen az ingyenes szünidei gyermekétkeztetés lehetősége is biztosítva van településünkön.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A testmozgás fontosságának előtérbe helyeződése megmutatkozik az utóbbi években megvalósult, illetve a még előttünk lévő települési fejlesztésekben is, hiszen a sporttal, a szabadidő hasznos eltöltésével kapcsolatos számos beruházás történt Szadán.

A sportolás talán legfontosabb színtere a sportpálya, amely számos sport- és szabadidős rendezvénynek ad otthont minden évben. A Szada SE a labdarúgás, illetve a labdarúgás-utánpótlás kinevelése terén játszik kiemelkedő szerepet. Megtörtént továbbá az általános iskola sport infrastruktúrájának fejlesztése is, amelynek révén korszerűbb módon és eszközök segítségével barátkozhatnak meg a sportolással az iskola tanulói.

A nagyközség játszóterei szintén sok eszközzel gazdagodtak az elmúlt években, és a továbbiakban is folyamatosan megújulnak. Az Önkormányzat különösen fontosnak tartja a helyi sportegyesületek és civil szerveződések támogatását, e célból minden évben pályázati forrást különít el költségvetésében.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A szociális alapszolgáltatások közül helyben az étkeztetés, a házi segítségnyújtás, a nappali ellátás, valamint a család- és gyermekjóléti szolgáltatás érhető el, ezeket a Szadai Szociális Alapszolgáltatási Központ (továbbiakban SZAK) biztosítja a helybéliek számára.

Étkeztetés

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorult személyeknek a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk (betöltött 65. életév), fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, egészségi állapotuk miatt, vagy hajléktalanságuk okán. Az intézmény külön eljárás nélkül, haladéktalanul köteles étkezést biztosítani annak a rászorulóknak, akinek életét, testi épségét, vagy egészségi állapotát az ellátás elmaradása veszélyezteti.

Az intézmény az egyszeri meleg ételt (ebédet) a szadai Gyermekelelmezési és Szociális Étkeztetési Konyhájáról biztosítja. Az étel helyben fogyasztása a nappali ellátás keretein belül valósul meg, ezen kívül az ellátott, hozzátartozója vagy segítője által történő elvitellel biztosított. Az étel kiszállítása az önkormányzat által megbízott vállalkozó saját tulajdonában lévő ételszállításra is alkalmas gépkocsival történik.

Étkeztetés keretében nyújtott szolgáltatáselemek:

- étkeztetés: gondoskodás hideg, illetve meleg ételről alkalmilag vagy rendszeresen a szolgáltatást igénybe vevő lakhelyén, szolgáltatónál
- szállítás: javak vagy szolgáltatások eljuttatása az igénybe vevőhöz, vagy az igénybe vevő eljuttatása a közszolgáltatások, szolgáltatások, munkavégzés, közösségi programok, családi kapcsolatok helyszínére, ha szükségleteiből adódóan mindezek más módon nem oldhatóak meg.

A SZAK által biztosított szociális étkeztetést igénybe vevők száma az elmúlt években állandó képet mutatott: 2019-ben 19 szadai lakos vette igénybe a szociális étkeztetést, 2020-ban 18 fő, 2021-ben pedig 19 fő.

Házi segítségnyújtás

A házi segítségnyújtás olyan szolgáltatás, amely az igénybe vevő önálló életvitelének fenntartását - szükségleteinek megfelelően - lakásán, lakókörnyezetében biztosítja. Hozzájárul ahhoz, hogy az

ellátást igénybe vevő fizikai, mentális, szociális szüksége saját környezetében, életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével biztosított legyen.

Az intézmény alapszolgáltatás keretében házi segítségnyújtást biztosít a gondozási szükséglet vizsgálata alapján. A házi segítségnyújtást a gondozási szükségletnek megfelelően biztosítja. Ha a gondozási szükséglet III. fokozatú, a szolgáltatást igénylőt az intézmény vezetője tájékoztatja a bentlakásos intézményi ellátás igénybevételének lehetőségéről. Ebben az esetben a szolgáltatást igénylő az intézményi elhelyezés időpontjáig házi segítségnyújtásra jogosult (1993. évi III. törvény 63.§ (6)).

A házi segítségnyújtás a gondozási szükséglet szerint szociális segítséget vagy személyi gondozást biztosít.

Fentiek értelmében a házi segítségnyújtás keretében szociális segítség keretében végzett feladatok:

- A lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködés körében: takarítás a lakás életvitelszerűen használt helyiségeiben (hálószobában, fürdőszobában, konyhában és illemhelyiségben), mosás, vasalás;
- A háztartási tevékenységben való közreműködés körében: bevásárlás (személyes szükséglet mértékében), gyógyszer kiváltása, segítségnyújtás ételkészítésben és az étkezés előkészítésében, mosogatás, ruhajavítás, ágyazás, ágyneműcsere, közkútról, fűrkútról vízfordás, tüzelő behordása kályhához, egyedi fűtés beindítása (kivéve, ha ez a tevékenység egyéb szakmai kompetenciát igényel), télen hó eltakarítás és síkosság-mentesítés a lakás bejárata előtt, kísérés;
- Segítségnyújtás veszélyhelyzet kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában;
- Szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítése.

A házi segítségnyújtás keretében gondozási szükséglet szerint megállapított személyi gondozás keretében végzett feladatok:

a szociális segítség feladatai mellett

- az ellátást igénybe vevővel a segítő kapcsolat kialakítása és fenntartása körében;
- információnyújtás, tanácsadás, és mentális támogatás,
- családdal, ismerősökkel való kapcsolattartás segítése,
- az egészség megőrzésére irányuló aktív szabadidős tevékenységben való közreműködés,
- ügyintézés az ellátott érdekének védelmében;
- gondozási és ápolási feladatok körében: mosdatás, fürdetés, öltöztetés, ágyazás, ágyneműcsere, inkontinens beteg ellátása, testfelület tisztítása, kezelése, haj,- arcszőrzet ápolása, száj,- fog és protézis ápolás, körömápolás, bőrápolás, folyadékpótlás, étkeztetés (segédeszköz nélkül), mozgatás ágyban, decubitus megelőzése, felületi sebkezelés, sztómazsák cseréje, gyógyszer adagolása, gyógyszerelés monitorozása, vérnyomás és vércukor mérése, hely- és helyzetváltoztatás segítése lakáson belül és kívül, kényelmi és gyógyászati segédeszközök beszerzésében való közreműködés, kényelmi és gyógyászati segédeszközök használatának betanítása, karbantartásában való segítségnyújtás, a házi orvos írásos rendelésén alapuló terápia követése (a tevékenység elvégzéséhez való kompetencia határáig).

Házi segítségnyújtás keretében nyújtott szolgáltatási elemek:

- Tanácsadás: az igénybe vevő bevonásával történő, jogait, lehetőségeit figyelembe vevő, kérdésekre reagáló, élethelyzetének megfelelő információ átadása valamilyen egyszerű vagy speciális felkészültséget igénylő témában, amely valamilyen cselekvésre, magatartásra ösztönöz, vagy nem kívánatos cselekvés, magatartás elkerülésére irányul.
- Gondozás: az igénybe vevő bevonásával történő tervezésen alapuló, célzott segítség mindazon tevékenységek elvégzésében, amelyeket saját maga tenne meg, ha erre képes

lenne, továbbá olyan rendszeres vagy hosszabb idejű testi-lelki támogatása, fejlesztése, amely elősegíti a körülményekhez képest legjobb életminőség elérését, illetve a családban, társadalmi státuszban való magatartását, visszailleszkedését.

- Felügyelet: az igénybe vevő lakó- vagy tartózkodási helyén, illetve a szolgáltatásnyújtás helyszínén lelki és fizikai biztonságát szolgáló személyes, vagy technikai eszközökkel biztosított kontroll.
- Háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtás: az igénybe vevő segítése mindennapi életvitelében, személyes környezete rendbe tartásában, mindennapi ügyeinek intézésében, valamint a személyes szükségleteinek kielégítésére szolgáló lehetőségek és eszközök biztosítása, ha ezt saját háztartásában vagy annak hiányában nem tudja megoldani.

A Szociális törvény 2017. január 1-én hatályba lépett módosítása eredményeként a házi segítségnyújtás esetében megszűnt az óraalapú szolgáltatásnyújtás rendszere. A gondozási szükséglet vizsgálata során elért pontszám így már nem korlátozza a házi segítségnyújtás napi időtartamát. E módosítás célja az ellátott szükségleteihez rugalmasabban igazodó szolgáltatásnyújtás, melynek konkrét időtartama az ellátást igénylő és a szolgáltató közötti megállapodásban kerül megállapításra.

Idősek nappali ellátása

Az idősek nappali ellátása az idős emberek számára szociális, egészségi és mentális állapotuknak megfelelő ellátás biztosítása, hiányzó családi gondoskodás pótlása, a gondozottak szociális helyzetének javítása, kulturált körülmények biztosítása.

Az igénybe vevők részére lehetőség biztosítása a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatok ápolására, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére, továbbá igény szerint a napközbeni étkezés megszervezése.

Idősek nappali ellátása keretében nyújtott szolgáltatási elemek:

- Tanácsadás: az igénybe vevő bevonásával történő, jogait, lehetőségeit figyelembe vevő, kérdésére reagáló, élethelyzetének, szükségleteinek megfelelő vélemény-, javaslatkialakítási folyamat, a megfelelő információ átadása valamilyen egyszerű vagy speciális felkészültséget igénylő témában, amely valamilyen cselekvésre, magatartásra ösztönöz, vagy nemkívánatos cselekvés, magatartás elkerülésére irányul.
- Készségfejlesztés: az igénybe vevő társadalmi beilleszkedését segítő magatartásformáinak, egyéni és társas készségeinek kialakulását, fejlesztését szolgáló helyzetek és alternatívák kidolgozása, lehetőségek biztosítása azok gyakorlására.
- Háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtás: az igénybe vevő segítése mindennapi életvitelében, személyes környezete rendben tartásában, mindennapi ügyeinek intézésében, valamint a személyes szükségleteinek kielégítésére szolgáló lehetőségek és eszközök biztosítása, ha ezt saját háztartásában vagy annak hiányában nem tudja megoldani.
- Étkeztetés: gondoskodás hideg, illetve meleg ételről alkalmilag vagy rendszeresen a szolgáltatást igénybe vevő lakhelyén, szolgáltatónál, egyéb étkezdében vagy közterületen.
- Esetkezelés: az igénybe vevő, vevők szükségleteinek kielégítésére (problémájának megoldására, illetve céljai elérésére) irányuló, megállapodáson, illetve együttműködésen alapuló, tervszerű segítő kapcsolat, amely során számba veszik és mozgósítják az igénybe vevő, vevők saját és támogató környezete erőforrásait, továbbá azokat a szolgáltatásokat és juttatásokat, amelyek bevonhatók a célok elérésébe, újabb problémák megelőzésébe.
- Felügyelet: az igénybe vevő lakó- vagy tartózkodási helyén, illetve a szolgáltatásnyújtás helyszínén lelki és fizikai biztonságát szolgáló, személyes vagy technikai eszközzel, eszközökkel biztosított kontroll.
- Gondozás: az igénybe vevő bevonásával történő, tervezésen alapuló, célzott segítség mindazon tevékenységek elvégzésében, amelyeket saját maga tenne meg, ha erre képes

lenne, továbbá olyan rendszeres vagy hosszabb idejű testi-lelki támogatása, fejlesztése, amely elősegíti a körülményekhez képest legjobb életminőség elérését, illetve a családban, társadalmi státuszban való megtartását, visszailleszkedését.

- Szállítás: javak vagy szolgáltatások eljuttatása az igénybe vevőhöz, vagy az igénybe vevő eljuttatása a közszolgáltatások, szolgáltatások, munkavégzés, közösségi programok, családi kapcsolatok helyszínére, ha szükségleteiből adódóan mindezek más módon nem oldhatóak meg.

Az idősek nappali ellátását évek óta nagyjából hasonló számban veszik igénybe, mivel a férőhelyek száma korlátozott. Az előző évekhez hasonlóan 2021-ben is 14 fő vette igénybe a szolgáltatást.

Család- és gyermekjóléti szolgáltatás

A családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás 2016 óta egy szolgáltató keretében működtethető. A kétféle szolgáltatás integrációja többek közt a párhuzamos családgondozás megszüntetését célozta. A változtatás értelmében a család- és gyermekjóléti szolgálat ellátja a családsegítés Szt. 64. § (4) bekezdés szerinti feladatait, valamint a Gyvt. 39. és 40. §-a szerinti gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat. A szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

A családsegítés keretében biztosítani kell:

- a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást,
- az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését,
- a szociális segítőmunkát, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését,
- a közösségfejlesztő programok szervezését, valamint egyéni és csoportos készségfejlesztést,
- a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékosokkal élő, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását,
- a kríziskezelést, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat,
- a Gyvt. 40/A. § (2) bekezdés a) pont ad) alpontja szerinti készenléti szolgálatot a segítségre szoruló személyek számára,
- a nagy létszámú intézmények átalakítását követően támogatott lakhatást igénybe vevők után követését biztosító esetenedzseri feladatokat.

Gyermekjóléti szolgáltatás

- Az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez.
- Az alapellátás hozzájárul a gyermek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetének feltárásához, és a gyermek szocializációs hátrányának csökkentésével annak leküzdéséhez.
- A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében:

- a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése,
- a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,
- a válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint szociális szolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, különösen a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz történő hozzájutásának szervezése,
- a szabadidős programok szervezése,
- a hivatalos ügyek intézésének segítése.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében:

- a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben,
- a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
- a Gyvt. 17. § (1) bekezdésében meghatározott személyekkel és intézményekkel (a veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer tagjaival) való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása,
- tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokból, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről.

A gyermekjóléti szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet biztosít.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a kialakult veszélyeztettség megszüntetése érdekében:

- a gyermekkel és családjával végzett szociális segítőmunkával elősegíteni a gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozását,
- a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,
- kezdeményezni
 - egyéb gyermekjóléti alapellátások önkéntes igénybevételét és azt szükség esetén személyes közreműködéssel is segíteni,
 - szociális alapszolgáltatások igénybevételét,
 - egészségügyi ellátások igénybevételét,
 - pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét.

A gyermekjóléti szolgálat - összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal - szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez.

Tevékenysége körében a Gyvt. 39. §-ában és az Szt. 64. § (4) bekezdésében foglaltakon túl:

- folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét,
- meghallgatja a gyermek panaszát, és annak orvoslása érdekében megteszi a szükséges intézkedést,
- segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását,
- felkérésre környezettanulmányt készít,
- kezdeményezi a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését,
- biztosítja a gyermekjogi képviselő munkavégzéséhez szükséges helyiségeket.

A család- és gyermekjóléti szolgálat ellátja a Gyvt. 39. § (2)-(4) bekezdése, 40. §-a, valamint az Szt. 64. §-a szerinti feladatokat, tájékoztatási feladatai körében szociális és egyéb információs adatokat gyűjt, és tájékoztatja:

- a szülőt, illetve - ha azt a gyermek védelme szükségessé teszi önállóan, a törvényes képviselő tudomása nélkül is, fejlettségétől függően - az ítélőképessége birtokában lévő gyermeket mindazon jogokról, támogatásokról és ellátásokról, amelyek összefüggésben állnak a gyermek testi, lelki egészségének biztosításával, családban történő nevelkedésének, vagy a gyermek számára szükséges védelem biztosításának elősegítésével,
- a válsághelyzetben lévő várandós anyát az őt, illetve a magzatot megillető jogokról, támogatásokról és ellátásokról,
- a születendő gyermeke felnevelését nem vállaló, válsághelyzetben lévő várandós anyát a nyílt és a titkos örökbefogadás lehetőségéről, joghatásairól, valamint a nyílt örökbefogadást elősegítő közhasznú szervezetek, illetve a nyílt örökbefogadást elősegítő és a titkos örökbefogadást előkészítő területi gyermekvédelmi szakszolgálatok tevékenységéről és elérhetőségéről, és
- az örökbefogadó szülőt az örökbefogadás után követése körében igénybe vehető szolgáltatásról, és segíti az után követést végző szervezet felkeresését.

szociális segítőmunka keretében:

- segíti az igénybe vevőket a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozásában, a családban élő gyermek gondozásában, ellátásának megszervezésében,
- az igénybe vevő szükségleteinek kielégítése, problémájának megoldása, céljai elérése érdekében számba veszi és mozgósítja az igénybe vevő saját és környezetében jelentkező erőforrásait, továbbá azokat a szolgáltatásokat, amelyek bevonhatók a célok elérésébe, újabb problémák megelőzésébe,
- koordinálja az esetkezelésben közreműködő szakemberek, valamint a közvetített ellátásban, szolgáltatásban dolgozók együttműködését,
- az eset szerinti aktuális probléma megoldásában érintett összes szakember és a család- és gyermekjóléti központ bevonásával, a közös problémadefiniálás, a vállalt feladatok tisztázása, a segítő folyamat együttes megtervezése érdekében esetmegbeszélést, illetve - az előbbieket mellett - a család problémájában, illetve a megoldásában érintett tagjainak, a lehetséges támaszt jelentő személyeknek, továbbá korától, érettségétől függően az érintett gyermeknek a részvételével esetkonferenciát szervez,
- a szolgáltatást igénybe vevő személy, család, illetve gyermek és szülő (törvényes képviselő) közreműködésével szükség szerint, de legalább hathavonta értékeli az esetkezelés eredményességét, közreműködik a válsághelyzetben lévő várandós anya problémáinak rendezésében.

az ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz való hozzájutás érdekében:

- folyamatosan figyelemmel kíséri az érintett személyt, illetve családot veszélyeztető körülményeket és a veszélyeztetett személy, illetve család szolgáltatások és ellátások iránti szükségleteit,
- a más személy, illetve szervezet által nyújtott szolgáltatások, ellátások közvetítése érdekében együttműködik a területén található szolgáltatókkal, segítséget nyújt a szolgáltatások, ellátások igénylésében,
- a válsághelyzetben lévő várandós anyát segíti a támogatásokhoz, ellátásokhoz, szükség esetén a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz való hozzájutásban, és

- segíti a gyermeket, illetve a családját az átmeneti gondozáshoz való hozzájutásban, az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, illetve elősegíti a gyermek mielőbbi hazakerülését.

a családban jelentkező nevelési problémák és hiányosságok káros hatásainak enyhítése céljából:

- olyan szabadidős és közösségi programokat szervez, amelyek megszervezése, vagy az azokon való részvétel a rossz szociális helyzetben lévő szülők aránytalan nehézséget okozna, és
- kezdeményezi a köznevelési intézményeknél, az ifjúsággal foglalkozó szociális és kulturális intézményeknél, valamint az egyházi és a civil szervezeteknél az előző pont szerinti programok megszervezését,
- tájékoztatja a szülőt az ellátási területén lévő gyermekek esélynövelő szolgáltatásainak tartalmáról és igénybevételeinek feltételeiről, valamint személyes közreműködéssel segíti e szolgáltatások igénybevételét és ezáltal a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését és megszüntetését.

a hivatalos ügyek intézésében való közreműködés körében:

- segítséget nyújt a szolgáltatást igénybe vevők ügyeinek hatékony intézéséhez,
- tájékoztatást nyújt az igénybe vehető jogi képviselő lehetőségéről,
- a gyámhivatal, valamint a család- és gyermekjóléti központ felkérésére a gyermekvédelmi nyilvántartás megfelelő adatlapját kitöltve környezettanulmányt készít, és
- a gyámhivatal felkérésére a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 47/A. § (6) bekezdése alapján tájékoztatást nyújt az örökbefogadott gyermek fejlődéséről, körülményeiről és a családba való beilleszkedéséről.

A család- és gyermekjóléti szolgálat által együttműködési megállapodás alapján gondozott személyek száma 2022-ben 44 fő volt, együttműködési megállapodás nélkül 591 fő. A szolgáltatásnyújtás keretében legnagyobb szereppel az információnyújtás, segítő beszélgetés és tanácsadás jelenik meg, de a szakmai tevékenységek közt az ügyintézésben történő segítségnyújtás és a családlátogatás is markánsan megjelenik.

g) drogprevenációs szolgáltatások:

Drogprevenációs tevékenységet elsősorban a Gödöllői Rendőrkapitányság lát el településünkön. A kapitányság rendszeresen tart előadásokat bűnmegelőzési, kábítószerfogyasztási témákban a fiatalok körében. A bűnelkövetési statisztikák alapján a fiatakorúak körében a kis mennyiségű kábítószer-birtoklás és -fogyasztás fordul elő gyakran, ezen belül is a növényi származékú, THC-tartalmú kábítószeres fogyasztása a legjellemzőbb. Ez utóbbi különösen veszélyes abból a szempontból, hogy gyakran interneten is hozzáférhető, ismeretlen összetételű drogokról van szó, melyeknek a hatásmechanizmusa kevésbé ismert a „hagyományos” kábítószeres fogyasztáshoz képest. A rendőrség által megvalósított preventív programok ezért jelentős figyelmet szentelnek az ezzel a témával kapcsolatos felvilágosításnak.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor:

A fenti szolgáltatások nyújtása során felmerült hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről nincs tudomásunk, az Önkormányzat és az általa fenntartott intézmények ellen ilyen ügyben eljárás nem indult. Fontosnak tartjuk a klienskör témában történő tájékoztatását, ezért az ellátottjogi, gyermekjogi és betegjogi képviselők adatait a

megfelelő nyomtatott anyagok és szóbeli tájékoztatás útján ismertetjük az ellátottakkal a szolgáltatás igénybevételét megelőzően.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül:

Míg az egyenlő bánásmódhoz való jog mindenkit megillet, addig az esélyegyenlőség biztosítása a jogalkotó részéről külön intézkedések, jogszabályi rendelkezések megtételét követeli meg. Ezeket nevezzük általában pozitív intézkedéseknek. Nyilvánvaló tehát, hogy nem jelenti az egyenlő bánásmód követelményének megsértését a hátrányos helyzetű csoportok számára esélyteremtő pozitív intézkedések meghozatala.

Az Ebktv. 11. § (1) bekezdése előnyben részesítés címszó alatt megfogalmazza, hogy nem jelenti az egyenlő bánásmód követelményének megsértését az a rendelkezés, amely egy kifejezetten megjelölt társadalmi csoport tárgyilagos értékelésen alapuló esélyegyenlőtlenségének felszámolására irányul, ha az törvényen vagy törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendeleten, illetve kollektív szerződésen alapul, és határozott időre vagy határozott feltétel bekövetkeztéig szól.

Az esélyegyenlőségi célcsoportokat célzó ellátások általában véve is pozitív intézkedésekkel segítik a rászorulókat, a pozitív megkülönböztetést szükség esetén az eljárások, illetve a szolgáltatások nyújtása során érvényesíti az Önkormányzat, illetve a szolgáltató intézmény annak érdekében, hogy a leghátrányosabb helyzetben levőket kompenzálja, esélyegyenlőségüket biztosítsa.

Népkonyhai szolgáltatás adatai az alábbi táblázatban olvasható:

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2015	600
2016	615
2017	620
2018	650
2019	700
2020	700

Forrás: Önkormányzati adat

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai:

A közelet elsődleges színterei a különböző települési rendezvények, amelyek egész évben teret adnak a közösségi élet gyakorlására. A felújított művelődési ház épülete akadálymentesített,

rendszeresen gyűlnek itt össze a helyi civil szerveződések tagjai és egyéb számos beltéri rendezvénynek (pl.: kiállításoknak, színházi előadásoknak, települési ünnepeknek) ad otthont.

Az aktív közélet gyakorlása szempontjából további fontos helyszínek a nagyközségben:

- Szadai Községi Piac: számos közösségi megmozdulás helyszíne, továbbá több települési rendezvények, programok (pl.: mobil szűrővizsgálat) színtere,
- Székely Bertalan Kert: az ott található szabadtéri színpad egész nyáron számos zenei és egyéb rendezvény számára biztosít megfelelő helyszínt;
- Sportpálya: sportrendezvények színtere, de többek között otthont ad a gyereknapi rendezvénynek is;
- Tájház: korhű környezetben várja vendégeit, számos hagyományörző rendezvény helyszíneként szolgál.

Természetesen a fentiekén kívül számos egyéb helyszínen valósul meg a mindennapi közösségi érintkezés, például a nagyközségi intézményekben, az egyházi élet színterein is.

Összességében elmondható, hogy Szada igen aktív és sokszínű közösségi élettel bír, és ehhez megfelelő adottságokkal rendelkezik. A települési rendezvények lebonyolítása többnyire a helyi intézmények szoros együttműködésével valósul meg, ami elősegíti a közösségépítést, illetve a településért dolgozók számára szakmai és személyes kapcsolatok ápolását. Nem feledkezhetünk meg továbbá a civil szervezetek szerepéről sem, hiszen számos rendezvény szervezése során rájuk is számíthatunk, továbbá ők azok, akik a település polgárai érdekében hétköznapi szinten is fontos teendőket látnak el, ezért az Önkormányzat saját költségvetéséből minden évben támogatja őket.

Az alábbi táblázatban látható, hogy köznevelési intézményünk tornateremmel, tornaszobával el vannak látva. Könyvtárunk szintén igényes környezetben várja látogatóit, forgalma minden évben számottevő. A könyvtár dolgozói számos egyéb program lehetőséget biztosítanak rendszeres jelleggel kicsiknek és nagyoknak. Közművelődési intézménnyel településünk szintén megfelelő számban rendelkezik, így a kultúra iránt érdeklődők egész évben találhatnak megfelelő programlehetőségeket.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2018)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
3	1	1949	2
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

b) *közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások:*

Szadán a közösségi együttélés során egy-egy esettől eltekintve nem jellemzőek komolyabb konfliktusok. A település 6500 fő alatti állandó népességgel rendelkezik, „kisvárosias” együttélés jellemzi közösségének tagjait. Az utóbbi években sokan költöztek be más településekről, akár más országrészből, így örömmel konstatáljuk, hogy közösségünk egyre sokszínűbb.

c) *helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai:*

Szerencsésnek mondhatjuk magunkat, amiért a szolidaritás, az egymás iránt érzett felelősség és a segítő szándék markánsan megjelenik, mind a civil szervezetek, mind a magánszemélyek tevékenységeiben.

A Szadai Szociális Alapszolgáltatási Központ a helyi intézmények közül - a végzett munka jellegéből adódóan – élen jár az adományok közvetítésében, így az elmúlt években az észlelő- és jelzőrendszer több intézményével történő együttműködés révén sikerült jelentős mennyiségű adományt összegyűjtenie és elosztania a rászoruló családok között.

A család- és gyermekjóléti szolgálat évente átlagosan három alkalommal tart szervezett adományosztást, amikor is elsősorban ruházati cikkek kerülnek szétosztásra a „ruhabörzén”. Ezen kívül a szolgálat természetesen családlátogatások alkalmával is juttat adományt a gondozásban álló családok számára, továbbá eseti jelleggel felmerülő adományszükséglet kielégítésére is törekszik, így például közvetített már babakocsit, kerekesszéket és egyéb fontos használati tárgyakat a környékbeli rászoruló egyének, családok számára.

A Magyar Élelmiszerbank Egyesületnek köszönhetően évente több alkalommal tartós élelmiszer adományban részesülhettek a szolgálattal kapcsolatban állók és számos más család is. Szintén sokaknak jelent nagy segítséget az élelmiszerbankon keresztül kapott pékáru- és zöldségszükséglet, amellyel egész évben számos alkalommal sikerült támogatni a rászorulókat.

Látható, hogy az adományközvetítés a legtöbb esetben a partner intézményekkel és civil szervezetekkel való együttműködés eredménye, ami arra utal, hogy településünkön jelentős mértékű összefogás tud megvalósulni a mások iránt érzett szolidaritás jegyében. A közösség ereje megmutatkozik a jótékonykezdeményezésekben is. A krízishelyzetben lévő családok gondjai, illetve más súlyos, megrendítő problémák nyilvánosságra kerülése esetén mindig megtapasztalhattuk a helyiek összefogásának eredményét. A koronavírus járvány első hullámainak idején számos helyi lakos fordult az intézményekhez azzal a felajánlással, hogy önkéntesként besegít a megszorított feladatok ellátásába. A helyi közösség jószándéka és ereje példaértékűnek mondható.

d) *a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei:*

Szadán nincs jelen nagy létszámú nemzetiség, így a más nemzetiségekhez tartozók kulturális identitásának megőrzése céljából speciális intézkedések nem jellemzőek nagyközségünkben.

e) *helyi lakossági önszerveződések:*

A helyi lakosság időről időre megvalósít valamilyen önszerveződést, ami a közösségben rejlő potenciál jelentőségét jelzi (játsszótér kialakítása).

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Szadán roma nemzetiségi önkormányzat nem működik.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Naprakész adatok hiánya a szegénység témakörének egyes aspektusairól.	Nyilvántartások folyamatos frissítése, adatgyűjtés, intézmények közti információáramlás erősítése.

55 év feletti, veszélyeztetett korban lévő munkanélküliek magas aránya az álláskeresők közt.	Idősebb korosztály problémáira specializált munkaerő-piaci programok és szolgáltatások biztosítása, igénybevételek ösztönzése.
Szociális és piaci alapon bére adható önkormányzati lakások hiánya.	Lehetőség szerint önkormányzati lakásállomány bővítése, korszerűsítése.
Tartós munkanélküliek magas aránya az összes álláskereső között.	Képzési, átképzési lehetőség biztosítása az érintetteknek, mentori szolgáltatás igénybevételeire történő ösztönzés.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

A gyermekek helyzetét, jogait illetően számos nemzetközi egyezmény tartalmaz lényeges megállapításokat, amelyek iránymutatásként szolgálnak a hazai jogalkotás számára. Ezek közül talán a legfontosabb az 1989-ben született, a Gyermek jogairól szóló New York-i Egyezmény, amelyet Magyarország 1990-ben írt alá, majd az 1991. évi LXIV. törvénnyel hirdetett ki. Ennek részes tagállamai, felismerve a gyermekek speciális helyzetét és szükségleteit, számos gyermekjogi kérdésben megállapodást kötnek. Az Egyezmény kimondja például, hogy részes tagállamai tiszteletben tartják és biztosítják a joghatóságuk alá tartozó gyermekek számára az Egyezményben lefektetett jogokat minden megkülönböztetés, nevezetesen a gyermeknek vagy szüleinek vagy törvényes képviselőjének faja, színe, neme, nyelve, vallása, politikai vagy más véleménye, nemzeti, nemzetiségi vagy társadalmi származása, vagyoni helyzete, cselekvőképzetlensége, születési vagy egyéb helyzete szerinti különbségtétel nélkül.

A hazai jogszabályok az Egyezménnyel összhangban készültek. Legmagasabb szinten az Alaptörvény fekteti le, hogy Magyarország külön intézkedésekkel védi a gyermekeket (Alaptörvény, XV. cikk (5) bekezdés), illetve, hogy minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz (Alaptörvény, XVI. cikk (1) bekezdés). Törvényi szinten a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyermekvédelmi Törvény vagy Gyvt.), valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény is biztosít külön jogokat a kiskorúak számára.

Szada Nagyközség Önkormányzata elkötelezett a gyermekek jogainak maradéktalan érvényesítése mellett, jelen fejezetben az őket érintő kérdésekkel, problémákkal foglalkozunk.

A következő táblázat a kiskorúak számát és arányát mutatja meg az állandó népességen belül nemek és korcsoportok szerint. A 0-2 év közötti gyermekek mindössze 3,14%-át teszik ki az állandó népességnek, a 14 év alattiak összesen 19,65%-át, a 15-17 éves népesség aránya pedig 4,01% az állandó népességen belül. Nemek szerint a 17 év alatti népességben a lányok kicsivel nagyobb arányban jelennek meg.

Esélyegyenlőségi szempontból a gyermekek demográfiai adatai alapján messzemenő következtetéseket nem tudunk levonni, ugyanakkor, ha a korosztály további gyarapodását szeretnénk szorgalmazni, akkor a kisgyermekes családokat célzó szolgáltatások szervezésére, a családalapítás támogatásának kérdésére érdemes figyelmet fordítani.

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	2 640	2 773	5413	48,77%	51,23%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			170	3,14%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	521	543	1064	9,62%	10,03%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	113	104	217	2,09%	1,92%
Forrás: TeIR, KSH Tstar					

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

A *veszélyeztetettség* fogalmát a Gyermekvédelmi törvény 5.§ n) pontja tisztázza. E szerint a veszélyeztetettség olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A *védelembe vétel* a gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó hatósági intézkedés. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételel megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi. (Gyvt. 15. § (4) bekezdés b) pont és 68. § (1) bekezdés)

Hátrányos helyzetű a Gyvt. 67/A. § (1) bekezdése alapján az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége (ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik),
- a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága (ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy),
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei (ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek).

Halmazottan hátrányos helyzetű

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a fentebb meghatározott három körülmény közül legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek,
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt. (Gyvt. 67/A. § (2) bekezdése)

A gyermekek védelme olyan tevékenység, mely a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére, illetve megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányul.

A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt.-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat. (Gyvt. 14. § (1) (2) (3) bekezdés) A gyermekvédelmi törvény kimondja, hogy a gyermekek védelme során az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. (Gyvt. 3. § (2) bekezdés)

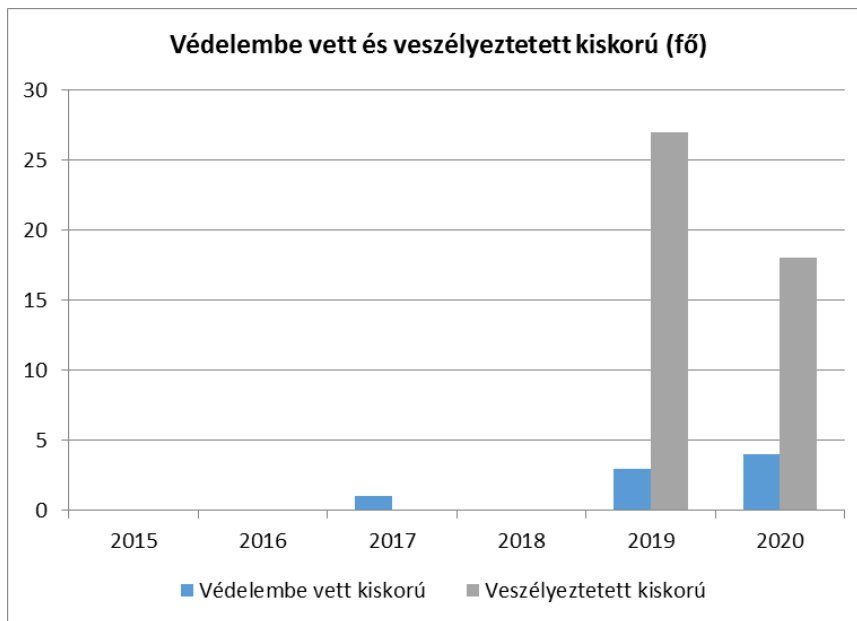
Szadán a védelembe vett és veszélyeztetett gyermekek száma ingadozónak mondható, az ingadozás részben annak is betudható, hogy az alábbi táblázatban és ábrán látható adatok csupán az adott év december 31-i állapotát jelenítik meg.

Ahogy látható, a veszélyeztetett gyermekek száma magasabb, mint a védelembe vetteké, mivel a veszélyeztetettség sok esetben a család- és gyermekjóléti szolgáltatás önkéntes igénybevitelével is kezelhető, azonban azokban az esetekben, mikor ez a típusú ellátás már nem elégséges, hatósági intézkedésre (védelembe vételre) kerül sor. A védelembe vettek tehát azok a gyermekek, akik a veszélyeztetettek közül kerülnek ki, mint hatósági intézkedésben érintett kiskorúak. Az ő esetükben a veszélyeztetettség súlyosabb, nehezebben kezelhető problémát jelent, ezért kötelező magatartásszabályok elrendelése mellett a gyámhatóság védelembe veszi őket.

Látható, hogy a védelembe vettek száma jóval alacsonyabb, mint a veszélyeztetetteké, ami arra enged következtetni, hogy a család- és gyermekjóléti szolgálat igyekszik az önkéntességen alapuló együttműködés keretében segíteni a családokat a felmerült problémák megoldásában, a hatóság bevonására csak a legszükségesebb esetekben kerül sor.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2015	n.a.	n.a.
2016	0	n.a.
2017	1	n.a.
2018	0	n.a.
2019	3	27
2020	4	18

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A veszélyeztetettség legfőbb okai

- gyermeknevelési problémák: többnyire a szülői készségek, képességek hiánya miatt alakulnak ki, és önkéntes alapellátás keretében kezelhetők;
- lelki-mentális problémák: egyedülálló felnőttek, és gyermekes szülők esetében is előforduló probléma, felismerése és kezelése sokszor nehéz feladatnak bizonyul;
- családi-kapcsolati konfliktusok: okai főleg a családban fennálló anyagi gondok, a szülők életvitele (az esetek egy részében szenvedélybetegség), de előfordult családon belüli bántalmazás is; a konfliktusok a szülők válása esetén a szülői felügyeleti jog, a gyermektartás díj, és a gyermekkel való kapcsolattartás terén alakulnak ki;
- anyagi (megélhetési) problémák és elégtelen lakáskörülmények: átmeneti vagy tartós jelleggel jelentkeznek, többnyire a munkavállalás nehézségeire vezethetők vissza, melynek oka a kliensek körében elsősorban az alacsony iskolai végzettség és egészségügyi problémák.

Az Önkormányzat adatai alapján elmondható, hogy településünkön évek óta csekély számú hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek él. Településünkön hátrányos helyzet elsősorban a szülő alacsony iskolai végzettsége vagy foglalkoztatottsága miatt kerül megállapításra, míg a halmozottan hátrányos helyzet főleg e két körülmény együttállása, valamint nevelésbe vett gyermekek esetében jellemző.

Összességében elmondható, hogy Szadán elenyésző azon gyermekek száma, akik esetében a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet megállapításra került, arányuk a kiskorú népességen belül pedig meglehetősen alacsony.

A fogyatékossgal élő gyermekek számát illetően nincs pontos adatunk, de tapasztalataink alapján annyit tudunk, hogy nincsenek nagy számban jelen Szadán.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre (RGYK) való jogosultság lényege, hogy az anyagi nehézségekkel küszködő családok számára megkönnyítse a gyermek(ek) ellátását. Az RGYK

alapján a gyermek számos jogszabályban definiált kedvezményre lesz jogosult. A Gyvt. 19. § (1) bekezdése szerint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

- ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek és - ha megfelel a törvényben meghatározott egyéb feltételeknek - a szünidei gyermekétkeztetésnek,
- meghatározott természetbeni támogatásnak (fogyasztásra kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány), és
- a törvényben és más jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

A Gyvt. 19. § (2) bekezdése alapján a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, ha a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

- az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 145%-át, - ha a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy - ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy - ha a nagykorúvá vált gyermek: középfokú nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be; és a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult; (Gyvt. 20. § (2) bekezdés)
- az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 135%-át az előző pont alá nem tartozó esetben, feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a gyermekvédelmi törvényben meghatározott értéket.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot főszabály szerint egy év időtartamra állapítják meg.

Az alábbi táblázat és ábra szemlélteti, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek száma az utóbbi években csökkent: korábbi adatokból tudjuk, hogy 2017-hez képest 2020-ra közel 57%-kal. A jelenség nagyrészt valószínűleg azzal magyarázható, hogy az RGYK-ra való jogosultság sok más ellátáshoz hasonlóan az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének bizonyos százalékában van meghatározva, azonban a nyugdíjminimum összege évek óta változatlan, az RGYK-ra jogosító százalékának értéke pedig csupán 5 százalékponttal emelkedett. Így azonban túlságosan alacsony az a jövedelemhatár, mely alatt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítható.

Mindamellet, hogy ezen ellátás – mivel természetbeni ellátásokra, kedvezményekre jogosít – kifejezetten hatékonynak mondható, ha a jövedelemhatár nem emelkedik tovább a jövőben, akkor sok, egyébként rászorulóknak tekinthető család eshet ki az ellátásból.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2015	n.a.
2016	n.a.
2017	32
2018	22
2019	14
2020	14

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az Önkormányzat tárgyév december 31-re vonatkozó adatai alapján Szadán 2019-ben 14 fő, 2020-ban szintén 14 fő részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben (az évi átlagos számtól ez az adat eltérhet). Jogorvoslati kérelem egyik évben sem került benyújtásra.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

A korábban már említett 23/2020.(X.30.) önkormányzati rendelet (amely a szociális ellátások helyi szabályairól szól) alapján a gyermek születésekor egyszeri természetbeni támogatást nyújtható a gyermeket saját háztartásában nevelő törvényes képviselő részére.

Az árvaellátás az elhunyt nyugdíjas, illetve nyugdíjban nem részesülő, de nyugdíjjogosultságot szerzett elhunyt személy gyermekének, örökbe fogadott gyermekének, meghatározott feltételek esetén nevelt gyermekének, testvérének, unokájának járó ellátás, melynek szabályait az 1997. évi

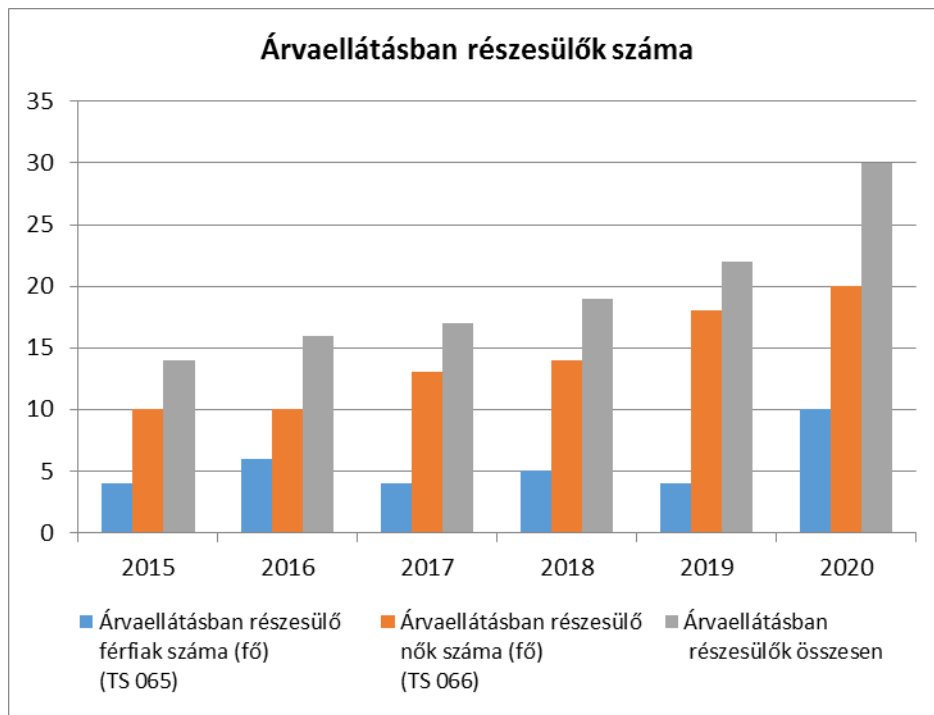
LXXXI. törvény (Tny.) határozza meg. Az árvaellátás alapvetően a gyermek 16. életének betöltéséig jár, kivéve, ha nappali rendszerű oktatásban vesz részt a gyermek, ebben az esetben legfeljebb 25. életének betöltéséig jár. (Tny. 55. §)

Az árvaellátás összege gyermekenként annak a nyugdíjnak a harminc százaléka, ami az elhunytat öregségi nyugdíjként halála időpontjában megillette, vagy megillette volna. A nyugdíj hatvan százaléka jár árvaellátásként annak a gyermeknek, akinek mindkét szülője elhunyt, illetve akinek életben lévő szülője megváltozott munkaképességű. (Tny. 56. § (1) és (2) bek.)

Szadán az árvaellátásban részesülők száma az öt évvel korábbi adatokhoz képest jelentős mértékben nőtt. Az árvaellátásban részesülők közt a férfiak és nők arányában duplájára emelkedett a különbség. Elmondható ugyanakkor, hogy településünkön nincsenek jelen nagy számban olyan gyermekek, fiatalok, akiknek esetében a szülő halála miatt árvaellátás jár.

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2015	4	10	14
2016	6	10	16
2017	4	13	17
2018	5	14	19
2019	4	18	22
2020	10	20	30

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A Gyvt. 2015. szeptember 1-től hatályos módosítása alapján jelentősen bővült azoknak a gyermekeknek a köre, akik számára ingyenes a bölcsődei, óvodai étkezés. A jogszabályváltozás komoly segítséget jelentett elsősorban azoknak az alacsony jövedelemmel rendelkező családoknak, akik a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre pár ezer forint különbözet miatt nem voltak jogosultak, és más kedvezményezett körbe sem estek bele. Az ingyenes és kedvezményes gyermekétkeztetésre vonatkozó szabályokat a gyermekvédelmi törvény határozza meg az alábbiak szerint:

A Gyvt. 21/B. § (1) bekezdése szerint az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani

- a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha
 - rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
 - tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
 - olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
 - olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjáradékkal csökkentett összegének 130%-át vagy
 - nevelésbe vették;
- az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha
 - rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy
 - nevelésbe vették;

- az előző két pont szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;
- az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha
 - nevelésbe vették, vagy
 - utógondozói ellátásban részesül. (Gyvt. 21/B. § (1) bekezdés)

A Gyvt. 21/B. § (2) bekezdése szerint az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj 50%-os normatív kedvezményével kell biztosítani

- az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;
- az 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság alapján a tanuló nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben;
- a bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben vagy bármely évfolyamon nappali rendszerű oktatásban részesülő tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, feltéve, hogy az (1) bekezdés alapján a gyermek nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben.

Az ingyenes/kedvezményes gyermekétkeztetés igénybevételének jogcíme általában a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, a családban három vagy több gyermek nevelkedése, illetve tartós betegség és fogyatékoság, valamint az, ha a gyermek nevelésbe vétel alatt áll.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek számát illetően nem áll rendelkezésünkre adat.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Külföldről visszatért, magyar állampolgársággal rendelkező vagy nem rendelkező, hátrányos helyzetű családban élő gyermekek jellemzőiről nem áll rendelkezésünkre adat.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Nagyközségünkben nem található szegregátumnak minősülő terület, így helyi gyermekek nem élnek telepszerű, szegregált lakókörnyezetben.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékosággal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Ahogy már említettük, Szadán csekély számú gyermek esetében került megállapításra a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet, a fogyatékosággal élő gyermekek számáról pedig nincs pontos adatunk. A szülők alacsony iskolai végzettsége és/vagy foglalkoztatottsága, valamint az

elégtelen lakáskörülmények tehát nem sok gyermek fejlődését hátráltatják, azonban az érintett családok általában kapcsolatban állnak a család- és gyermekjóléti szolgálattal, amely segítséget nyújt számukra a szociális és egészségügyi, oktatási és munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz, valamint a pénzbeli és természetbeni ellátásokhoz történő hozzáférésben, így összességében elmondható, hogy a már említett, és a későbbiekben még részletezésre kerülő szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében sem áll fenn egyenlőtlenség településünkön.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A védőnő feladatait a területi védőnői ellátásról szóló 49/2004. (V. 21.) EszCsM rendelet 3. §-a szabályozza. Ez alapján a területi védőnő gondozási tevékenységet szervez azon családok körében, ahol várandós és gyermekágyas anya, 0-7 éves korú gyermek, illetve 7-18 éves korú iskolába nem járó gyermek él. Ennek keretében családlátogatást végez, tanácsadást nyújt önállóan és szakorvossal együttműködve

A védőnő által ellátandó feladatok:

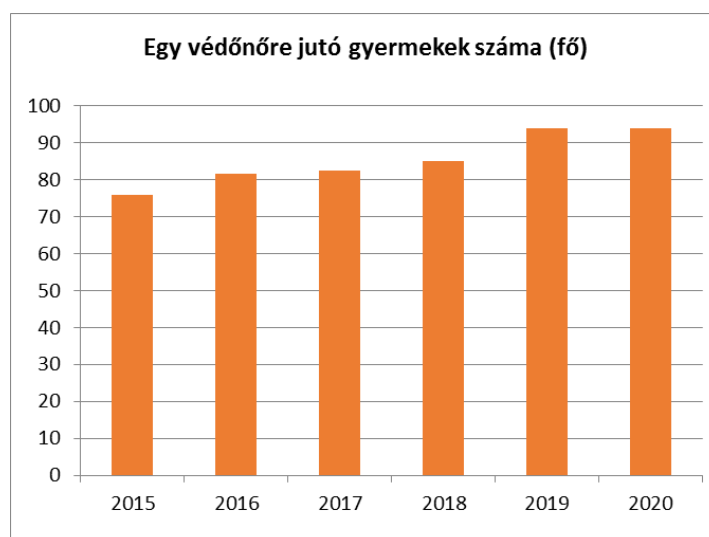
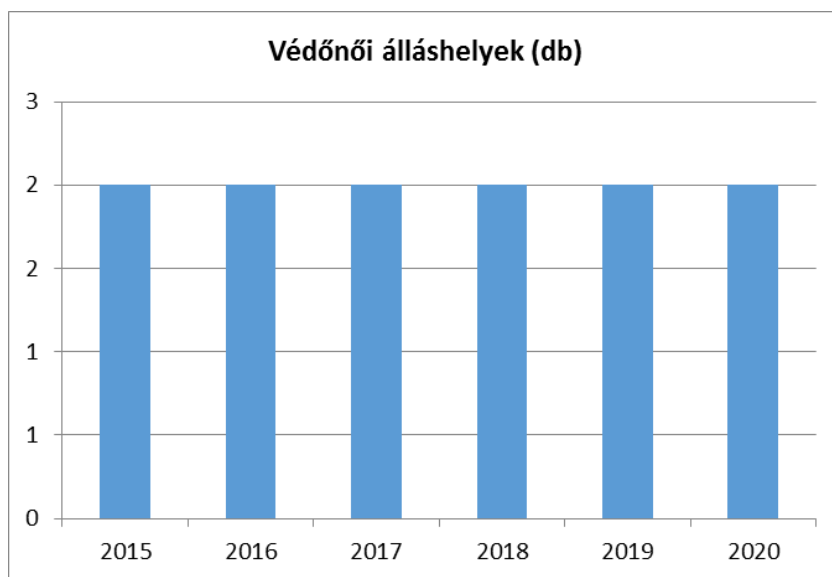
- Nővédelem, ezen belül:
 - családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás,
 - az anyaságra való felkészítés segítése,
 - a lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében részvétel;
- Várandós anyák gondozása a külön jogszabályban foglaltak szerint;
- Gyermekágyas anya gondozása: gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban;
- Újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig a gyermekek gondozása, ennek során:
 - a törvényes képviselővel előzetesen egyeztetett gondozási terv alapján a családlátogatás, védőnői tanácsadás keretében folyamatos, célzott és szükséglet szerinti gondozás végzése, továbbá a harmonikus szülő-gyermek kapcsolat kialakulásának, a gyermek nevelésének és szocializációjának segítése, valamint a gyermek fejlődéséhez igazodóan az egészséges életmódhoz szükséges ismeretek nyújtása,
 - az újszülöttek, koraszülöttek, a kis súllyal születettek, valamint az egészségi és környezeti ok miatt veszélyeztetett csecsemők és gyermekek pszichoszomatikus fejlődésének fokozott figyelemmel kísérése és segítése,
 - a szoptatás és az anyatejes táplálás fokozott figyelemmel kísérése, az anyatejjel való táplálás ösztönzése különösen az első 6 hónapban, az anya tanítása a szoptatás helyes technikájára, a tejelválasztás fenntartásának és fokozásának módjaira, fokozott figyelemmel minden korcsoportban az életkornak, egészségi állapotnak és fejlettségi szintnek megfelelő táplálásra és táplálási nehézségekre,
 - a szűrővizsgálatok elvégzése a módszertani ajánlások alapján és az észlelt eltérésekről a házi gyermekorvos, illetve a háziorvos írásban történő értesítése,
 - a gyermek fejlődését veszélyeztető tényező észlelésekor a háziorvos, illetve a gyermekjóléti szolgálat haladéktalan értesítése mellett a veszélyeztetett gyermek és családjának fokozott gondozásba vétele,
 - a család felkészítése a beteg csecsemő és gyermek otthoni ápolására,
 - az egészségügyi ok miatt fokozott gondozást igénylő, a krónikus beteg, a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló tv szerinti fogyatékossgal élő, valamint a magatartási zavarokkal küzdő gyermek és családja életviteléhez segítségnyújtás és tanácsadás együttműködve a háziorvossal és szükség esetén más illetékes szakemberekkel,

- a családok tájékoztatása az életkorhoz kötött védőoltások fontosságáról, a védőoltások szervezése, nyilvántartása, jelentése a külön jogszabályban, módszertani levélben foglaltak szerint.
- Az óvodában, általános iskolában és a középiskolában a védőnői feladatok ellátása;
- Az oktatási intézményekbe nem járó, otthon gondozott tanköteles korú gyermek gondozása;
- Családgondozás keretében:
 - a gondozott családban előforduló egészségi, mentális és környezeti veszélyeztettség megelőzése, felismerése érdekében segítségnyújtás a helyes életvitelhez, a harmonikus, szerető családi környezet kialakításához,
 - kívüli családlátogatás végzése az iskolavédőnő írásbeli jelzése alapján,
 - a gyermekjóléti szolgálat és a háziorvos értesítése, illetve hatósági eljárás kezdeményezése a gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása, a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása vagy egyéb súlyos veszélyeztető ok fennállása esetén,
 - figyelemfelhívás a népegészségügyi szűrővizsgálaton történő megjelenés fontosságára, továbbá tájékoztatás az önkéntesen igénybe vehető ajánlott szűrővizsgálatokról,
 - tájékoztatás az állami, civil karitatív családtámogatási formákról és lehetőségekről,
 - tájékoztatás a gyermek jogairól, az egészségügyi ellátáshoz való jogairól és a törvényes képviselő az irányú feladatairól, kötelezettségeiről,
 - a gyermekvédelemmel kapcsolatos tevékenységéről évente írásos tájékoztató készítése az illetékes gyermekjóléti szolgálat számára,
 - részvétel a család- és gyermekjóléti szolgálat éves szakmai tanácskozásán, esetmegbeszélésein, esetkonferenciáin,
 - szükség esetén, felkérésre – illetékességi körén kívüli körzetben – eseti gondnokság ellátása;
- Az egyéni és közösségi egészségfejlesztési, egészségvédelmi programok tervezésében, szervezésében és megvalósításában való részvétel.

Szadán két védőnői körzet került kialakításra, mindkét védőnői álláshely be van töltve. Az alábbi táblázat adatai hiányosak voltak, így azokat a védőnői szolgálat saját adataival egészítettük ki. Az egy védőnőre jutó gyermekek száma 2015 után növekedni kezdett, 2020-ban volt a legmagasabb, ekkor 94 gyermek jutott átlagosan egy védőnőre. Minden évben megrendezésre kerül továbbá az Anyatejes Világnapi megemlékezés, amelyen védőnők a gyermeküket legalább fél éves korig szoptató édesanyákat és gyermeküket ajándékozták meg.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2015	2	152	76
2016	2	163	82
2017	2	165	83
2018	2	170	85
2019	2	188	94,00
2020	2	188	94,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

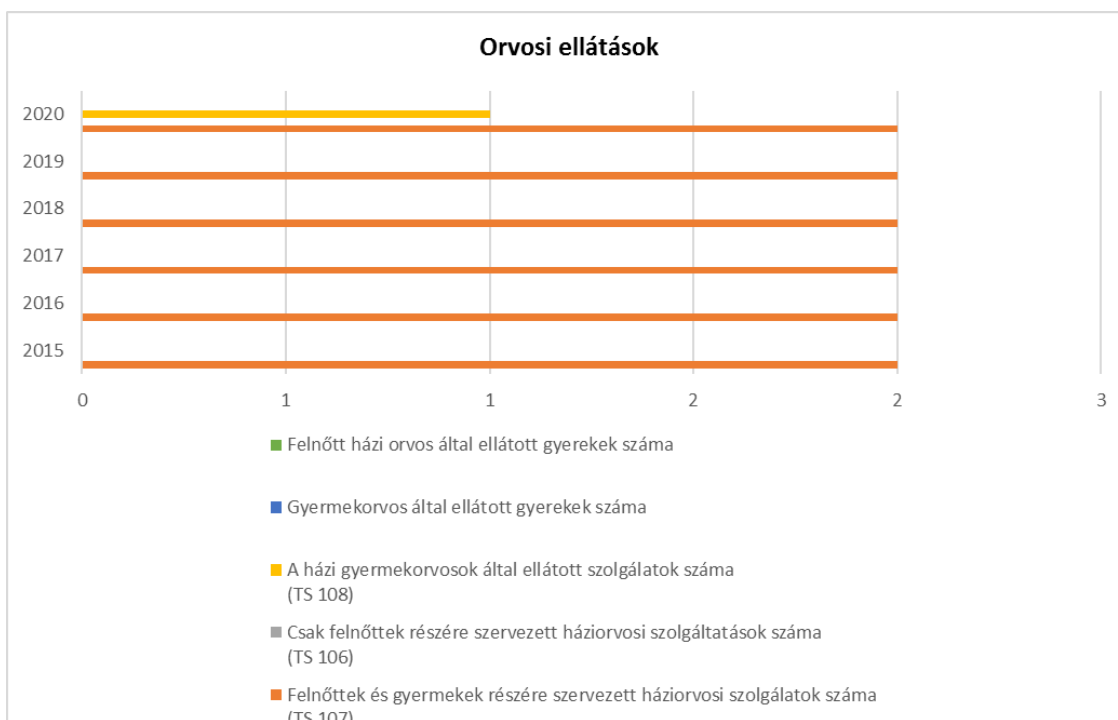

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Szadán két felnőtt házi orvosi és egy gyermekorvosi körzet került kialakításra, betöltetlen praxis nincs. A házi orvos által ellátott személyek számáról nincs adatunk. A házi gyermekorvos által ellátott gyermekek száma az utóbbi években növekedést mutatott, bár friss adataink ezzel kapcsolatban sincsenek. A házi orvosok és a házi gyermekorvos leterheltsége becsléseink szerint nagyjából az országos átlaggal egyező.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgáltatások száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2015	2	0	0		
2016	2	0	0		
2017	2	0	0		
2018	2	0	0		
2019	2	0	0		
2020	2	0	1		

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A gyermekek speciális ellátási igényei, fejlesztése terén a Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Gödöllői Tagintézmény Veresegyházi Telephelye játszik fontos szerepet. A Szakszolgálat Gödöllőn és Veresegyházán rendelkezik telephellyel, és gyógypedagógus, pszichológus, gyógytestnevelő szakemberek révén biztosít fejlesztő foglalkozásokat, terápiákat a gyermekek számára. Szolgáltatásai a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény alapján:

- Korai fejlesztés és gondozás: Feladata a komplex koragyermekkorai intervenció és prevenció: az ellátásra való jogosultság megállapításának időpontjától kezdődően a gyermek fejlődésének elősegítése, a család kompetenciáinak erősítése, a gyermek és a család társadalmi inklúziójának támogatása. A korai fejlesztés és gondozás tevékenységei a komplex gyógypedagógiai fejlesztés, tanácsadás, a társas, a kommunikációs és nyelvi készségek fejlesztése, a mozgásfejlesztés és a pszichológiai segítségnyújtás.

- Nevelési tanácsadás:
 - a szülővel az első problémafeltáró beszélgetés lebonyolítása, a gyermek, a tanuló adaptív viselkedésének, szociális érettségének felmérése, ennek eredményeképpen tanácsadásban részesítés vagy a szakszolgálati ellátásba vétel szükségességének meghatározása,
 - az Intézmény nevelési tanácsadás feladatának keretében ellátásban részesülők esetében segítség nyújtása a gyermek családi-, és óvodai neveléséhez, a tanuló iskolai neveléséhez és oktatásához, ha a gyermek, tanuló egyéni adottsága, fejlettsége, képessége, tehetsége, fejlődésének üteme indokolja (ez esetben pedagógiai, pszichológiai támogatást, fejlesztést, terápiás gondozást nyújt a gyermeknek, a tanulónak, támogatja a család nevelő, a pedagógus nevelő és oktató munkáját, szükség esetén segíti a nevelési-oktatási intézmények és a család kapcsolattartását)
 - pszichés állapot feltárását célzó vizsgálat végzése és szakértői vélemény készítése a szülő, a jogszabályban meghatározott esetben a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény hatálya alá tartozó gyermekvédelmi szakellátást, gyermekjóléti alapellátást végző intézmények kérésére, - a prevenciók tevékenység keretében: együttműködik a védőnői és gyermekorvosi hálózattal, a gyermek korai fejlődési időszakában teljes körű családi mentálhigiénés intervenciót biztosíthat; az óvodai nevelésben részesülő, negyedik életévüket betöltött gyermekek körében a tanulási és beilleszkedési nehézségek megelőzése céljából - a szülő előzetes hozzájárulásával - szűrést végezhet.
 - A komplex pszichológiai és gyógypedagógiai ellátás keretében
 - > folyamatdiagnosztikai célú pszichológiai, gyógypedagógiai-pedagógiai vizsgálatot, valamint gondozást végez
 - > terápiás ellátást, korrekatív megsegítést nyújt a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján a nevelési tanácsadás keretében fejlesztésben részesülő gyermekek, tanulók számára,
 - > a gyermek, a tanuló fejlesztése során az állapotára irányuló változásokat a folyamatdiagnosztika során értékeli,
 - > pszichológiai, gyógypedagógiai, pedagógiai tanácsadást biztosít, és konzultációs lehetőséget nyújt a gyermekek, a tanulók szülei, pedagógusai részére.
- Logopédiai ellátás: feladata a beszédindítás, a hang- beszéd- és nyelvfejlődési elmaradás, a beszédhibák és a nyelvi-kommunikációs zavarok javítása, a diszlexia, a diszortográfia, a diszgráfia, a diszkalkulia kialakulásának megelőzése a beszéd technikai és tartalmi fejlesztését szolgáló logopédiai terápiás foglalkozáson.
- Konduktív pedagógia: feladata a központi idegrendszeri sérültek konduktív nevelése, fejlesztése és gondozása. A konduktív pedagógiai ellátás az óvodai neveléshez, iskolai neveléshez és oktatáshoz kapcsolódóan vagy egyéni fejlesztő foglalkozás keretében nyújtható.
- Gyógytestnevelés: feladata a gyermek, a tanuló speciális egészségügyi célú testnevelési foglalkoztatása, ha az iskolaorvosi vagy szakorvosi vizsgálat gyógytestnevelésre utalja.
- Óvoda- és iskolapszichológia: feladata a pedagógiai szakszolgálati intézményben a nevelési-oktatási intézményekben dolgozó pszichológusok munkájának összefogása és segítése, melyet az iskola- és óvodapszichológus feladatok koordinátora lát el. A koordinátor feladata továbbá a pedagógiai szakszolgálatnál önkéntesen bejelentkező, az óvodától, iskolától független szolgáltatást igénylő szülők és gyermekek óvodai, iskolai problémákkal összefüggő ellátása, szakmailag indokolt esetben a titoktartás szakmai, etikai elveinek betartása mellett az érintett intézményében dolgozó iskolapszichológussal, óvodapszichológussal való konzultáció. Ha az Intézmény működési körzetében működő nevelési-oktatási intézményben az iskolapszichológus, óvodapszichológus munkakör nem került betöltésre, az adott munkakör betöltéséig, a nevelési-oktatási intézmény

vezetőjének erre vonatkozó írásbeli kérésére az Intézmény támogatást nyújthat az ellátás iránti igény kielégítéséhez.

- Szakértői bizottsági tevékenység: keretében az intézmény szakértői bizottsága a gyermek, a tanuló komplex pszichológiai, pedagógiai-gyógypedagógiai, továbbá szükség szerint orvosi, sajátos nevelési igény gyanúja esetén komplex pszichológiai, pedagógiai-gyógypedagógiai, orvosi vizsgálat alapján szakértői véleményt készít
 - az iskolába lépéshez szükséges fejlettség megállapítása céljából
 - abban az esetben, ha a gyermek nem járt óvodába,
 - óvodába járó gyermek esetén, annak megítélésére, hogy hétéves korában szükséges-e újabb nevelési évet kezdenie az óvodában,
 - annak megítélésére, hogy a gyermek számára javasolt-e, hogy hatéves kora előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését,
 - óvodába járó gyermek esetén, ha a gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettsége egyértelműen nem dönthető el a fejlődésének nyomon követéséről szóló óvodai dokumentumok alapján, > ha a szülő nem ért egyet a gyermek fejlődésének nyomon követéséről szóló óvodai dokumentumok alapján az iskolába lépéshez szükséges óvodai igazolásban tett javaslattal,
 - ha a szülő nem ért egyet a hatodik életévét augusztus 31-ig betöltő gyermek óvodai nevelésben való további részvételéről szóló óvodai döntéssel,
 - a beilleszkedési, a tanulási, a magatartási nehézség megállapítása vagy kizárása,
 - a sajátos nevelési igény - a mozgásszervi-, az érzékszervi- (látási-, hallási-), az értelmi, a beszéd fogyatékos, több fogyatékos együttes előfordulása esetén a halmozott fogyatékos, az autizmus spektrum zavar vagy az egyéb pszichés fejlődési zavar: súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar - megállapítása vagy kizárása,
 - sajátos nevelési igényű tanuló esetében
 - az érettségi bizonyítvány kiadásának feltételeként meghatározott közösségi szolgálat teljesítésére vonatkozó kötelezettség alóli mentesítés,
 - a tankötelezettség meghosszabbításának céljából, és a vizsgálatok eredményei alapján javaslatot tesz a beilleszkedési, a tanulási, a magatartási nehézséggel küzdő, a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók különleges bánásmód keretében történő ellátására, az ellátás módjára, formájára és helyére.
- Pályaválasztás: feladata a tanuló adottságainak, tanulási képességének, irányultságának szakszerű vizsgálata, és ennek eredményeképpen iskolaválasztás ajánlása. A tanácsadás során figyelembe kell venni a tanuló személyes adottságait és érdeklődését.
- Tehetség gondozás: e tevékenység keretében az intézmény feladata:
 - korai tehetség-felismerés, tehetségazonosítás, amelynek során a tehetség életkori megjelenését figyelembe kell venni,
 - a tehetséges gyermek személyiségfejlődésének támogatása, szükség esetén további megsegítésre irányítás,
 - önismereti csoport szervezése és vezetése a tehetséges gyermekek részére,
 - tanácsadás, támogatás a szülőnek,
 - konzultáció a pedagógus részére,
 - közös tehetség-tanácsadási fórum szervezése,
 - speciális tehetségprogramban való részvételre javaslat adása,
 - a tehetségazonosítás, a tehetség gondozás feladatát ellátó pszichológus szakmai kapcsolatot tart a feladatellátási körzetében működő tehetségfejlesztő programok vezetőivel és az iskolapszichológussal, óvodapszichológussal,
 - javaslatot tesz a tanuló számára a tehetségprogramba történő bekapcsolódásra,
 - kimeneti mérések elvégzése,

- tehetségfejlesztő műhelyek vezetői számára konzultációs lehetőség biztosítása, melyet a tehetséggondozó koordinátor lát el.

A szakszolgálat minden lehetséges fórumon népszerűsíti a korai intervenciót, valamint rendszeresen tart érzékenyítő tréningeket óvodákban, iskolákban vagy más intézményekben. A kiváló szakembergárdával rendelkező szakszolgálat a fejlesztés terén végzett felbecsülhetetlen munkája mellett sajnos túlterheltséggel küszködik, hiszen napjainkban egyre több és több gyermek válik érintetté olyan fejlődésbeli problémákban (pl.: beszédhibák, tanulási, magatartási, beilleszkedési nehézségek, mozgásszervi rendellenességek, ADHD), melyek a szakszolgálat segítségét igénylik.

Mind az óvodában, mind az általános iskolában található olyan gyermekek, akik valamilyen speciális igénnyel rendelkeznek (tartósan betegek, sajátos nevelési igényűek, beilleszkedési, tanulási és magatartási zavarral küzdenek stb.). Számukra mindkét intézmény speciális szolgáltatásokat biztosít. Az óvodában logopédus, fejlesztő pedagógus és utazó gyógypedagógus áll az érintett gyermekek és szüleik rendelkezésére, az általános iskolában pedig gyógypedagógus és fejlesztő pedagógus végzi a speciális igényű tanulók ellátását.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások:

- a gyermekjóléti szolgáltatás,
- a gyermekek napközbeni ellátása,
- a gyermekek átmeneti gondozása,
- gyermekek esélynövelő szolgáltatásai. (Gyvt. 15. § (2) bekezdés)

Településünkön előbbi két gyermekjóléti alapellátási forma érhető el.

A gyermekjóléti szolgáltatás a fentebb már ismertetett módon működik nagyközségünkben. (lásd: 3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés)

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Speciális szolgáltatások, mint Biztos Kezdet Gyerekház vagy Tanoda a településen nem működnek, tekintettel arra, hogy Szada állandó népességének életszínvonala alapján ezek működtetése jelenleg nem indokolt. A gyermekszegénység jelensége nagyközségünkben igen kis mértékben fordul elő, így állandó kompenzációs szolgáltatásokra nincs szükség. Néhány esetben találkozunk olyan nehéz élethelyzettel, mely segítségnyújtást, esetleges beavatkozást igényel, ezeket a helyzeteket a helyi intézmények, civil szervezetek megfelelő módon, szükség esetén összefogással kezelik.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

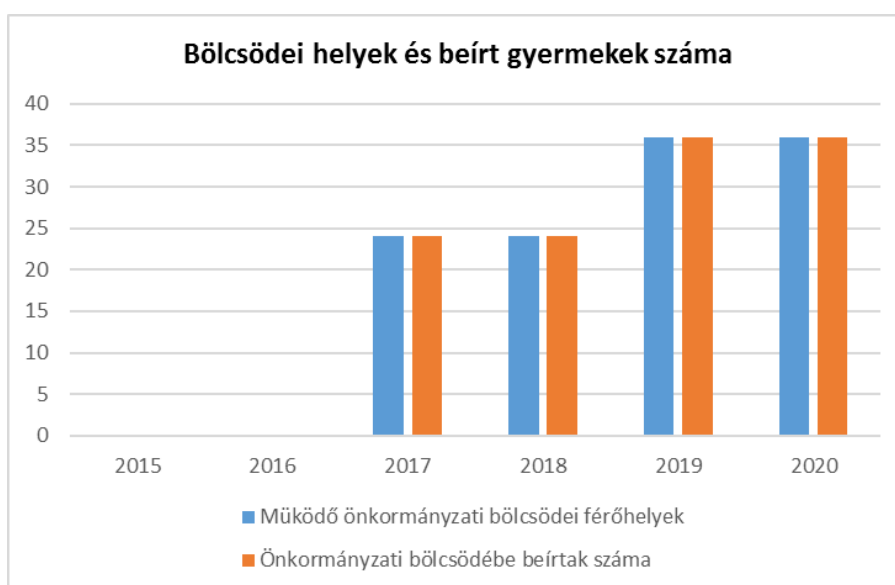
Gyermekek napközbeni ellátása

A gyermekek napközbeni ellátásának rendszere is átalakult az elmúlt években. Szadán lassan már évtizedes múlttal rendelkező bölcsőde működik, ami az átalakult rendszerben változatlanul klasszikus bölcsőde formájában, intézményi kereteken belül látja el a település 0-3 éves korosztályát, a Székely Bertalan Egységes Óvoda Bölcsőde intézményegységeként. A bölcsődében 1 fő szakmai vezető, 3 fő kisgyermeknevelő látja el a feladatokat.

A bölcsődei férőhelyek száma bővült. A korábbi 24 fő helyett jelenleg 36 fő, hiszen a bölcsőde felújításával lehetővé vált a férőhelyszám bővítése is. A 2020-as év decemberi adatai alapján a bölcsődét igénybe vevők száma: 36 fő, azaz az intézmény teljes kihasználtsággal működik.

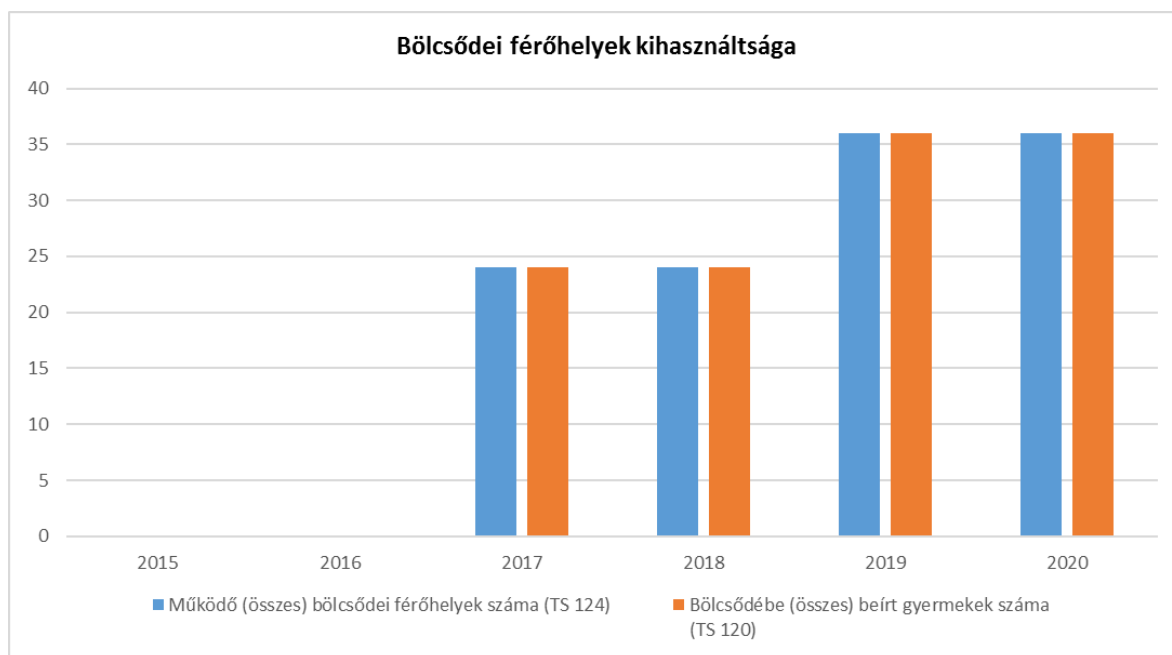
4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2015		
2016		
2017	24	24
2018	24	24
2019	36	36
2020	36	36

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beírtott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	0	0	0	0	0	0	24	24
2018	0	0	7	5	8	8	24	24
2019	0	0	14	15	8	7	36	36
2020	0	0	14	16	8	7	36	36

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az intézmény óvoda egysége 287 fős férőhellyel rendelkezik, csoportjainak száma 11, gyógypedagógiai nevelésben részesülő külön csoport nincs. 2022-ben összesen 267 gyermek részesült óvodai nevelésben, tehát az óvoda a bölcsődéhez hasonlóan magas kihasználtsággal működik. Három gyermek sajátos nevelési igényű, 16 gyermek pedig beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzd.

Az intézményegységekben az alapvető feladat elvégzéséhez szükséges alkalmazotti létszám a törvényben előírtaknak megfelelően biztosított, a dolgozók iskolai végzettsége, szakképzettsége megfelelő.

Az óvoda alaptevékenységén kívül változatos, speciális foglalkozásokat is tart az óvodás gyermekek számára. Ilyenek például a zeneovi, a néptánc, a Bozsik intézményi ovifoci, a katolikus, a baptista és a református hitoktatás. Rendszeresen látogatnak színházi előadást is az óvodás gyermekek, bár a pandémia időszakában ezeket a programokat nem sikerült megvalósítani.

Az energiatakarékosság jegyében a külső és belső világítótestek cseréje is megtörtént, melynek célja a hatékonyabb energiafelhasználás és gazdaságos működés. Az épület teljes mértékben akadálymentes.

Az óvoda pedagógiai munkáját segítő szakemberek:

- Logopédus

Havi két-két alkalommal, összesen 46 kisgyermek fejlesztését látta el 2022-ben. A gyermekek szívesen vettek részt a foglalkozásokon, a szülők együttműködők.

- Fejlesztő pedagógus

Minden BTM-es gyermeket (2020-ban 13 fő) ellátott a szakvéleményben foglaltaknak megfelelően, illetve preventív fejlesztés is megvalósult azoknál a gyermekeknél, akiknél a DPT szűrővizsgálatnál enyhébb részképesség-béli elmaradást tapasztaltak. Ezen gyermekek száma 8 fő volt 2022-ben. A gyermekek rendszeresen jártak fejlesztésre, hiányzás csak betegség miatt fordult elő.

f) *gyermekvédelem:*

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a gyermekvédelmi törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat. (Gyvt. 14. § (1) – (3) bekezdés)

A fentiekben már részletezett ellátásokon túl a gyermekvédelem szempontjából fontos információ, hogy a család- és gyermekjóléti szolgálat a Gyvt. 39. § (3) bekezdésének a) pontja, a 15/1998. NM rendelet 9. § (1) bekezdése értelmében veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszert működtet, amelynek célja az egyének, családok, gyermekek problémáinak időben történő felismerése, ami elengedhetetlen a problémák mihamarabbi enyhítéséhez, kezeléséhez.

Az észlelő- és jelzőrendszer lényege az egyes ágazatok, intézmények, szakemberek közötti hatékony együttműködés megvalósítása, amelynek keretében a problémák, veszélyeztető tényezők, krízishelyzetek észlelése és jelzése történik a megfelelő szolgáltató felé. A jelzőrendszernek biztosítania kell a folyamatos információ-áramlást, és elsődlegesen prevenció funkciókat kell ellátnia.

A gyermekek tekintetében a jelzőrendszer megfelelő működése kiemelkedően fontos, hiszen ők csak részben vagy egyáltalán nem képesek önállóan jelezni problémáikat.

A jelzőrendszer tagjai

A Gyvt. 17. § (1) bekezdése szerint gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el - a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében - a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében

- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a házi orvos, a házi gyermekorvos,
- a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók,
- a köznevelési intézmények,
- a rendőrség,
- az ügyészség,
- a bíróság,
- a pártfogó felügyelői szolgálat,
- az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- az egyesületek, az alapítványok és az egyházi jogi személyek,
- a munkaügyi hatóság,
- a javítóintézet,

- a gyermekjogi képviselő,
- a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal,
- az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv.

A fentiekben meghatározott intézmények és személyek kötelesek:

- jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltatónál,
- hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

Ilyen jelzéssel és kezdeményezéssel bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet. Ezen személyek, szolgáltatók, intézmények és hatóságok a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni.

A jelzőrendszeri tagok a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében a gyermekvédelmi jelzőrendszer működésének és működtetésének szakmai módszereit alkalmazva járnak el, amelyeket a miniszter az általa irányított minisztérium honlapján közzétesz. (Gyvt. 17. § (2) – (3a) bekezdés)

A veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működtetése körében a család- és gyermekjóléti szolgálat által ellátandó feladatokat a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998.(IV.30.) NM rendelet határozza meg. A rendelet alapján a család- és gyermekjóléti szolgálat az észlelő- és jelzőrendszer működtetése körében:

- figyelemmel kíséri a településen élő családok, gyermekek, személyek életkörülményeit, szociális helyzetét, gyermekjóléti és szociális ellátások, szolgáltatások iránti szükségletét, gyermekvédelmi vagy egyéb hatósági beavatkozást igénylő helyzetét,
- a jelzésre köteles szervezeteket felhívja jelzési kötelezettségük írásban - krízishelyzet esetén utólagosan - történő teljesítésére, veszélyeztetettség, illetve krízishelyzet észlelése esetén az arról való tájékoztatásra,
- tájékoztatja a jelzőrendszerben részt vevő további szervezeteket és az ellátási területén élő személyeket a veszélyeztetettség jelzésének lehetőségéről,
- fogadja a beérkezett jelzéseket, felkeresi az érintett személyt, illetve családot, és a szolgáltatásairól tájékoztatást ad,
- a probléma jellegéhez, a veszélyeztetettség mértékéhez, a gyermek, az egyén, a család szükségleteihez igazodó intézkedést tesz a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve a veszélyeztetettség megszüntetése érdekében,
- veszélyeztetettség esetén kitölti a gyermekvédelmi nyilvántartás vonatkozó adatlapjait,
- az intézkedések tényéről tájékoztatja a jelzést tevőt, feltéve, hogy annak személye ismert, és ezzel nem sérti meg a Gyvt. 17. § (2a) bekezdése szerinti zárt adatkezelés kötelezettségét,
- a beérkezett jelzésekről és az azok alapján megtett intézkedésekről heti rendszerességgel jelentést készít a család- és gyermekjóléti központnak,
- a jelzőrendszeri szereplők együttműködésének koordinálása érdekében esetmegbeszélést szervez, az elhangzottokról feljegyzést készít,
- egy gyermek, egyén vagy család ügyében, az esetmenedzser, esettől függően a kijelölt járási jelzőrendszeri tanácsadó részvételével, lehetőség szerint az

érintetteteket - beleértve az ítélőképessége birtokában lévő gyermeket - és a velük foglalkozó szakembereket is bevonva esetkonferenciát szervez,

- éves szakmai tanácskozást tart és éves jelzőrendszeri intézkedési tervet készít, és
- a kapcsolati erőszak és emberkereskedelem áldozatainak segítése érdekében folyamatos kapcsolatot tart az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálattal.

Az esetmegbeszélésre meg kell hívni:

- a megelőző pártfogó felügyelőt, ha olyan gyermek ügyét tárgyalják, aki megelőző pártfogás alatt áll,
- a pártfogó felügyelői szolgálatot, ha olyan gyermek ügyét tárgyalják, aki fiataalkorúak pártfogó felügyelete alatt áll, vagy ha a gyermek kockázatértékelése alapján a gyermek bűnmegelőzési szempontú veszélyeztetettsége legalább közepes fokú,
- a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó más személyeket, illetve intézmények képviselőit indokolt esetben, különösen akkor, ha részvételük a gyermekkel kapcsolatos probléma megoldásához szükséges, és
- az esetmegbeszélés témájától, céljától függően a járási jelzőrendszeri tanácsadót vagy a család- és gyermekjóléti központ esetmenedzserét (a továbbiakban: esetmenedzser).

A család- és gyermekjóléti szolgálat és a jelzőrendszer tagjainak képviselői között, előre meghatározott témakörben, évente legalább hat alkalommal szakmaközi megbeszélést kell szervezni. A szakmaközi megbeszélésre meg kell hívni a gyermekvédelmi jelzőrendszer azon tagjait, akik részvétele a gyermekek nagyobb csoportját érintő veszélyeztető tényezők megszüntetését célzó cselekvési terv kidolgozásához szükséges.

Az éves jelzőrendszeri intézkedési tervet a család- és gyermekjóléti szolgálat az éves szakmai tanácskozást követően minden év március 31-éig készíti el. Az intézkedési terv tartalmazza:

- a jelzőrendszeri tagok írásos beszámolójának tanulságait,
- az előző évi intézkedési tervből megvalósult elemeket,
- az éves célkitűzéseket,
- a településre vonatkozó célok elérése és a jelzőrendszeri működés hatékonyságának javítása érdekében tervezett lépéseket.

Az éves szakmai tanácskozást minden év február 28-áig kell megszervezni, és arra meg kell hívni:

- a települési önkormányzat polgármesterét, a képviselő-testület tagját (tagjait) és a jegyzőt,
- a gyermekjóléti alapellátást és a szociális alapszolgáltatást nyújtó szolgáltatások fenntartóit,
- a településen szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi ellátást biztosító intézmények képviselőit,
- a jelzőrendszer tagjainak képviselőit,
- a gyámhivatal munkatársait,
- a fiataalkorúak pártfogó felügyelőjét, megelőző pártfogó felügyelőjét, és
- a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatalban működő gyermek- és ifjúságvédelmi koordinátort.

Ha a család- és gyermekjóléti szolgálat több családsegítőt foglalkoztat, közülük települési jelzőrendszeri felelőst kell kijelölni a fentebb részletezett feladatok ellátására, koordinálására. Ha a család- és gyermekjóléti szolgálat a jelzőrendszer működtetése körében a család- és gyermekjóléti

központ feladatkörébe tartozó vagy szakmai támogatását igénylő esetről szerez tudomást, haladéktalanul megkeresi a család- és gyermekjóléti központot. (15/1998. NM rendelet 9. § (1) – (7) bekezdés)

A Gödöllői Járás Szociális Család- és Gyermekjóléti Központ 2 fő családsegítőt alkalmaz. Települési jelzőrendszeri felelősnek a Szadán dolgozó családsegítő került kijelölésre.

A család- és gyermekjóléti szolgálathoz érkezett esetjelzések szempontjából elmondható, hogy 2022-ben több jelzés érkezett, mint 2021-ben, összesen 17 darab. A jelzések 3 védelembe vett gyermeket és 21 alapellátásban gondozottat érintettek. A jelzések állampolgároktól vagy társadalmi szervezettől érkeztek 2022-ben (2 db), ezt követik a köznevelési intézménytől (10 db), és egészségügyi szolgáltatótól (5 db) érkezett jelzések.

Örömmel látjuk, hogy az állampolgári aktivitás fokozódott a helyi jelzőrendszer működésében. A jelzések tartalmát illetően egészségi állapotra vonatkozóan, rossz anyagi- és lakáskörülmények miatt, igazolatlan iskolai mulasztás, családon belüli konfliktus, bántalmazás, pszichés állapotból eredő gondok, drogfogyasztás és gyermeknevelési problémák miatt érkeztek jelzések a szolgálathoz. A súlyosabb problémákról minden esetben érkezik esetjelzés, de a jelzőrendszeri tagokat a szolgálat minden esetben arra biztatja, hogy jelzési jogukkal (és kötelezettségükkel) éljenek prevenció jelleggel is, mert a jelzőrendszer működtetése kapcsán az is cél, hogy a problémák esetleges előfordulása esetén is a szolgálat látókörébe kerülhessenek az érintett gyermekek, hiszen az esetkezelés így még hatékonyabban valósulhat meg: külső segítség igénybevételével, szakemberek bevonásával számos probléma kialakulása megelőzhető a családokban.

Továbbra is cél tehát a jelzőrendszer prevenció jellegének erősítése, a jelzőrendszeri tagok fokozottabb bevonása az intézkedési tervben megfogalmazott lépések, feladatok megvalósításába, a kevésbé aktív jelzőrendszeri tagok fokozottabb feladatvállalásának előmozdítása. A jelzőrendszernek biztosítania kell a folyamatos információ-áramlást. Esetkonferencia és esetmegbeszélés számos alkalommal valósult meg 2022-ben is. A helyi jelzőrendszer tagjai az együttműködést ebben az évben is megfelelőnek ítélték, a gyermekek/felnőttek veszélyeztetettségének megelőzésére, megszüntetésére irányuló közös munka hatékonynak bizonyult.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások:

A Gödöllői Forrás Család- és Gyermekjóléti Központ speciális szolgáltatásként jelzőrendszeri készenléti szolgálatot működtet. A készenléti szolgálat megszervezésével állandó elérhetőséget, folyamatos jelenlétet biztosít a nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetekben. Egy folyamatosan hívható, elérhető telefonszám áll azok rendelkezésére, akik azonnali segítséget, tanácsot vagy tájékoztatást szeretnének kapni krízishelyzetükben. Amennyiben távoldaltársról érkezik bejelentés, úgy 24 órán belül fel kell keresni az érintett családot. A készenléti szolgálat biztosításában a Központ esetmenedzserei vesznek részt.

A készenléti szolgálat telefonszáma: +36 70/334-01-34

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés:

A gyermekek számára Szada szinte egész évben számos sport- és szabadidős programot biztosít. A gyermekközpontú rendezvények közül kiemelendő a Szadai Gyermeknap, amikor egy teljes nap csak a gyermekekről szól, de sok egyéb rendezvény is kínál sokszínű programokat a kisebbeknek. A Faluházban kifejezetten gyermekeknek szóló színházi előadások, zenés bábelőadások is várják a kicsiket. A helyi könyvtár szintén rendszeresen szervez gyermekek számára felolvasó délutánokat és kreatív foglalkozásokat. Az általános iskola minden évben megtartja az Egészségnapot, amikor számos sporttal és egészség-megőrzéssel kapcsolatos programot szervez az iskolások számára.

A nyári szünidőben az általános iskola biztosít nyári napközit a gyermekek számára, ezen kívül számos nyári tábor és egyéb foglalkozás kerül megszervezésre ebben az időszakban helyi intézmények és civil szervezetek jóvoltából is. Általánosságban az is megfogalmazható, hogy az egészséges életmódra, sportos életvitelre való nevelés egyre hangsúlyosabb szerepet kap mind az óvodai nevelés, mind az iskolai oktatás terén, a kisgyermekek, tanulók mindennapjaiban az egészségtudatosság, a rendszeres testmozgás folyamatosan jelen van.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

Szada Nagyközség Önkormányzata természetbeni ellátásként az intézményi gyermekétkeztetést a szadai Gyermekélelmezési és Szociális Étkeztetési Konyha által biztosítja, a Gyvt. szabályozása alapján.

Az általános iskolás gyermekek jelenleg az iskola mellett található konyhához tartozó étterembe sétálnak át tanári kísérettel étkezés céljából. Az ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésre vonatkozó szabályok Gyvt.-ben foglaltak (Gyvt. 21. § (1)–(2) bekezdés) alapján a fentiekben részletezésre kerültek, ahogy a kedvezményes/ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben részesülők száma is. (lásd: 4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya)

A szünidei gyermekétkeztetésre vonatkozó szabályozás a Gyvt.-ben (21/C. § (1) – (2) bekezdés):

A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja

- a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,
- az előző pont alá nem tartozó gyermekek számára
 - a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon,
 - az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.

Az előző pontban foglalt gyermekeken kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosítható a szünidei gyermekétkeztetés.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011.(XII.29.) Kormányrendelet alapján a települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést

- a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott őszi, téli és tavaszi tanítási szünet, valamint az ezen időtartamra eső, a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatti munkanapokon, és
- a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott nyári tanítási szünet időtartama alatt legalább 43 munkanapon, valamint az ezen időtartamra eső, a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatti munkanapokon szervezi meg.

A szünidei gyermekétkeztetésre vonatkozó statisztikai adatokat alapján az igénybe vevők száma alacsonynak mondható, kevés gyermek részesült tehát szünidei gyermekétkeztetésben. A korábbi években a jogosultak közül nem mindenki kérte minden szünetre az ingyenes étkezés biztosítását, az egyes szünetekben tehát eltérő számban éltek a lehetőséggel.

- j) *eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;*

Szadán gyakorlatilag minden gyermekeknek szóló program lehetővé teszi az eltérő kultúrájú vagy családi háttérű gyermekek közti kapcsolatok kialakulását. Az intézményi, helyi rendezvények abban a szemléletben kerülnek megszervezésre, hogy minden gyermek számára igényes szabadidős programot biztosítson származástól, anyagi helyzetétől, családi körülményektől függetlenül. Ezek a fentebb már említett rendezvények minden esetben az eltérő helyzetű gyermekek integrált módon történő szórakoztatását valósítják meg, s ezzel lehetővé teszik a csoportközi kontaktusok kialakulását, eltérő családi helyzetű gyermekek közti interakciót, barátságok szövődését, s erre számtalan példát látunk településünk mindennapjaiban.

- k) *hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;*

A szolgáltatások nyújtása során felmerült hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről nincs tudomásunk, az Önkormányzat és az általa fenntartott intézmények ellen ilyen ügyben eljárás nem indult. Fontosnak tartjuk a klienskör témában történő tájékoztatását, ezért az ellátottjogi, gyermekjogi és betegjogi képviselők adatait a megfelelő nyomtatott anyagok és szóbeli tájékoztatás útján ismertetjük az ellátottakkal a szolgáltatás igénybevételét megelőzően.

- l) *előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.*

Kifejezetten gyermekeket célzó hátránykompenzáló ellátások településünkön:

Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjpályázat

Az Önkormányzat évente kiírja a Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjpályázatot a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok számára felsőoktatási tanulmányaik támogatása céljából.

Az ösztöndíj odaítélésének feltételeit a 51/2007.(III.26.) számú Kormányrendelet határozza meg. Az ösztöndíj megállapítása akkor lehetséges, ha a hallgató a település területén bejelentett lakóhellyel rendelkezik, és felsőoktatási intézményben nappali tagozatos hallgatóként vesz részt a rendeletben foglalt képzéstípusok valamelyikén.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) *a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;*

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4. § 13. pontja alapján kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

- különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
 - sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékossg

együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd; (Nktv. 4. § 25. pont)

- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek; (Nktv. 4. § 3. pont)

- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség; (Nktv. 4. § 14. pont)

- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

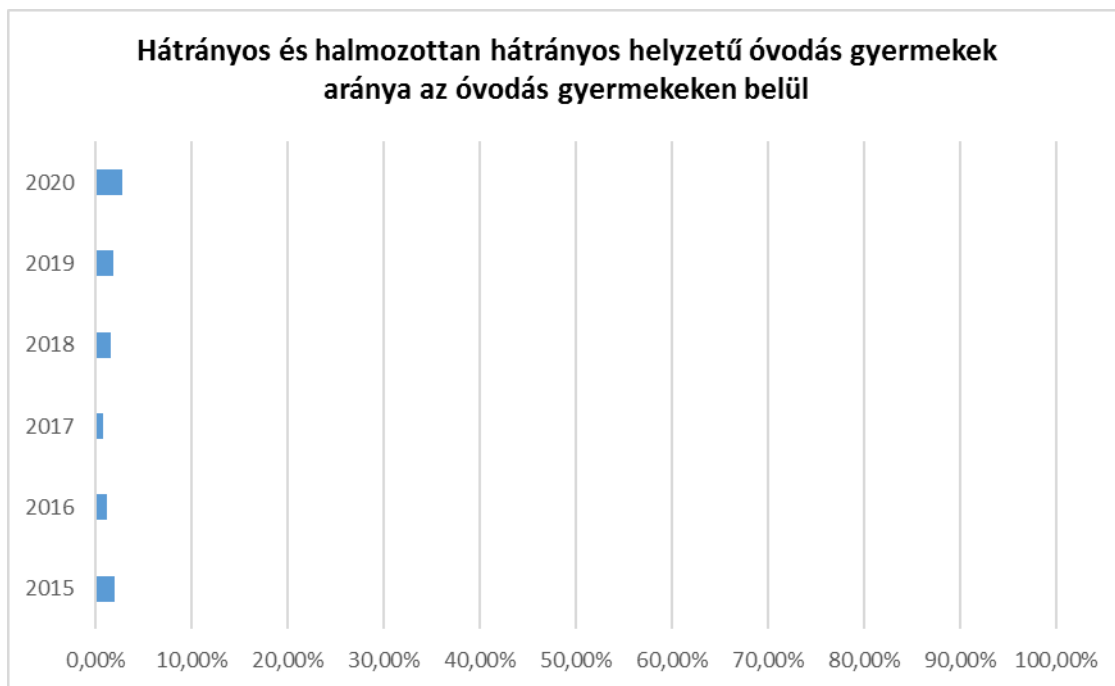
Az óvodai nevelés országos alapprogramja és a szadai Székely Bertalan Egységes Óvoda Bölcsőde pedagógiai programja fontosnak tartja a kiemelt figyelmet érdemlő gyermekek esélyegyenlőségét, integrálását. Az óvoda ennek szellemében folytatja szakmai munkáját, amelynek keretében számos módon segíti azon gyermekeket, akik valamilyen okból kiemelt figyelmet érdemelnek.

A fentiekben már részletezett adatok szerint az óvodás gyermekek körülbelül 10%-a sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd. Számukra az óvoda fejlesztő foglalkozásokat biztosít logopédus, pszichológus, fejlesztőpedagógus, szakemberek bevonásával. Ezen szolgáltatásokról a fentebb már részletesen írtunk. (lásd: 4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése d) gyermekjóléti alapellátás)

Az óvodapedagógusok pedig maguk is igyekeznek a kiemelt figyelmet érdemlő gyermekekkel kapcsolatos továbbképzéseken részt venni. Az óvodapedagógusok folyamatos képzése hozzájárul ahhoz, hogy a kiemelt figyelmet érdemlő gyermekek a lehető legszakszerűbb óvodai ellátásban részesüljenek.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2015	266	5	1,90%
2016	259	3	1,20%
2017	271	2	0,70%
2018	269	4	1,50%
2019	277	5	1,80%
2020	290	8	2,80%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az iskolai oktatás területén elmondható, hogy a Szadai Székely Bertalan Általános Iskola – ahogy az az intézmény Pedagógiai Programjában is szerepel – kiemelt figyelmet fordít a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására, illetve a tehetséggondozásra, az e célokat elősegítő programok minél hatásosabb végrehajtására, a tanulók személyiségének fejlesztésére. Rendszeres kapcsolatot tart az illetékes gyermek- és ifjúságvédelmi, szociális és egészségügyi intézményekkel, illetve pedagógiai szakszolgálatokkal a gyermekek, tanulók érdekeit veszélyeztető problémák megoldása érdekében. Az intézményben folyó pedagógiai munka eredményességi mutatói megfelelőek, potenciálisan biztosítják a hátrányos helyzetű tanulók eredményes oktatását, szociális hátrányaik kompenzálását. Az iskola inkluzív oktatási-nevelési gyakorlatot folytat.

A sajátos nevelési igényű tanulók (beszédfigyelmetlen, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők) nevelése-oktatása integráltan történik az általános iskolában. Az együttnevelésre javasolt SNI gyermekek, tanulók többi gyermekkel, tanulóval közös iskolai nevelésének, oktatásának feltételei adottak. Ellátásuk az egyenlő bánásmód elveinek figyelembevételével teljesül az intézményi élet valamennyi szintjén. A sajátos nevelési igényű tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az igazgató mentesíti:

- az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól és szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő,
- a gyakorlati képzés kivételével egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. Az a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló, akit a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól mentesítettek, a mentesítés időtartamának félbeszakadása nélkül, középfokú iskolai tanulmányainak befejezéséig egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól mentesülhet. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulót, ha egyéni

adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az igazgató mentesíti:

- az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól és szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő,
- a gyakorlati képzés kivételével egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól.

Az SNI-ben, BTM-ben érintett tanulók fejlesztése a legtöbb esetben az intézményben helyben megoldható, egyéb esetekben a Pedagógiai Szakszolgálat segítségével történik. Minden gyermek megfelelő ellátása biztosított.

A szociális hátrányok enyhítését az alábbi tevékenységek szolgálják az általános iskola pedagógiai programja szerint:

- szűrés,
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése,
- nívócsoportos oktatás,
- a felzárkóztató órák,
- a napközi otthon,
- a tanulószoba,
- a diákétkeztetés,
- a felzárkóztató foglalkozások,
- az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni és csoportos használata,
- a családlátogatások,
- a továbbtanulás irányítása, segítése,
- az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős munkája,
- szoros kapcsolat a polgármesteri hivattal és a gyermekjóléti szolgálattal annak érdekében, hogy szociális hátrányt elszenvedő tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek.

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2015	452	21	5,40%
2016	453	0	0,00%
2017	455	2	0,50%
2018	462	2	0,40%
2019	457	1	0,20%
2020	461	0	0,00%

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

Az általános iskolás gyermekek ellátása tehát megfelelő módon biztosítva van helyben, ehhez általában nem szükséges más településre utaznia a családnak. A megfelelő humánerőforrás biztosított az intézményen belül.

A középiskolai oktatás területén elsősorban a szakiskolai tanulók körében jelennek meg hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű tanulók nagyobb arányban, a gimnáziumi, szakgimnáziumi oktatásban elenyésző arányban jelennek meg hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű tanulók. Ez igazolni látszik azt a közismert helyzetet, miszerint a hátrányos helyzetű diákok középiskolai szinten elsősorban az érettségit nem adó szakiskolai képzéseken koncentrálódnak, s ez már a különböző iskolatípusok hátránykompenzáló képességére, illetve annak hiányára hívja fel a figyelmünket, valamint a közoktatási rendszerben jellemző szelekciós mechanizmusok működésére.

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2015	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
2016	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
2017	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
2018	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
2019	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
2020	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2015	0	0
2016	1	0
2017	3	0
2018	3	0
2019	3	0
2020	3	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

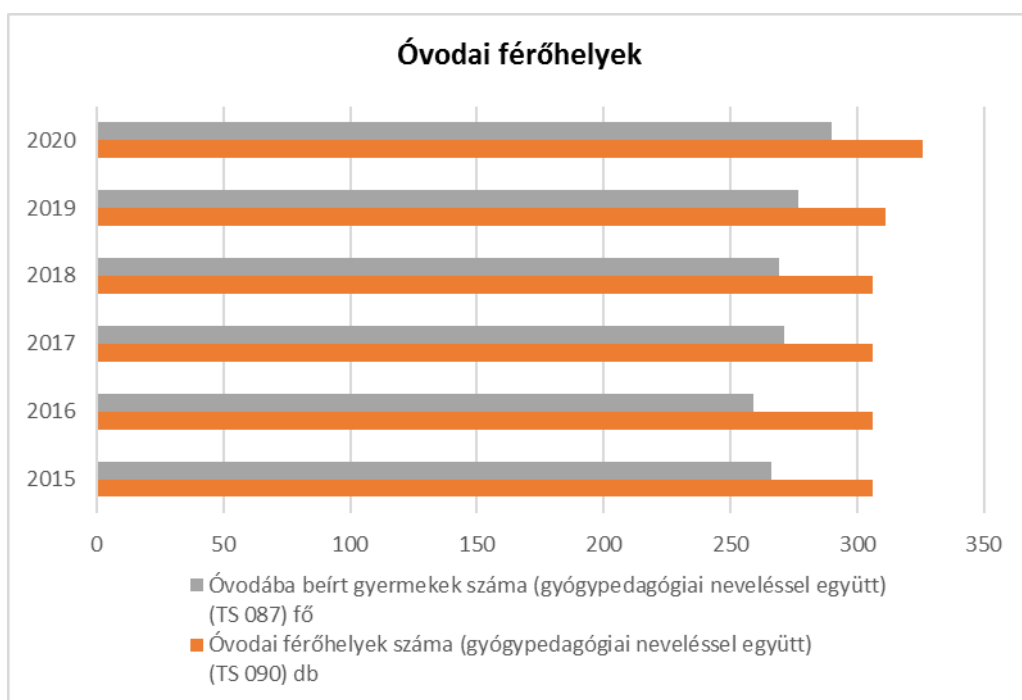

Összességében a település a hátrányos helyzetű gyermekek számának tekintetében kedvező helyzetben van, hiszen az óvodai és iskolai adatok alapján kevés olyan gyermek van nagyközségünkben, akik esetében a szülők alacsony iskolai végzettsége, alacsony foglalkoztatása, vagy az elégtelen lakáskörülmények miatt megállapításra került volna a hátrányos helyzet. Mindemellett fontos, hogy a szülők folyamatosan teljes körű tájékoztatásban részesüljenek e témában, hiszen nem szeretnénk, hogy a kedvező statisztikákat az érintettek esetleges tájékozatlansága is magyarázza.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2015		0	306	n.a.	266	n.a.	0	n.a.
2016		0	306	n.a.	259	n.a.	0	n.a.
2017		0	306	n.a.	271	n.a.	0	n.a.
2018		0	306	n.a.	269	n.a.	0	n.a.
2019		0	311	n.a.	277	n.a.	0	n.a.
2020		0	326	n.a.	290	n.a.	0	n.a.

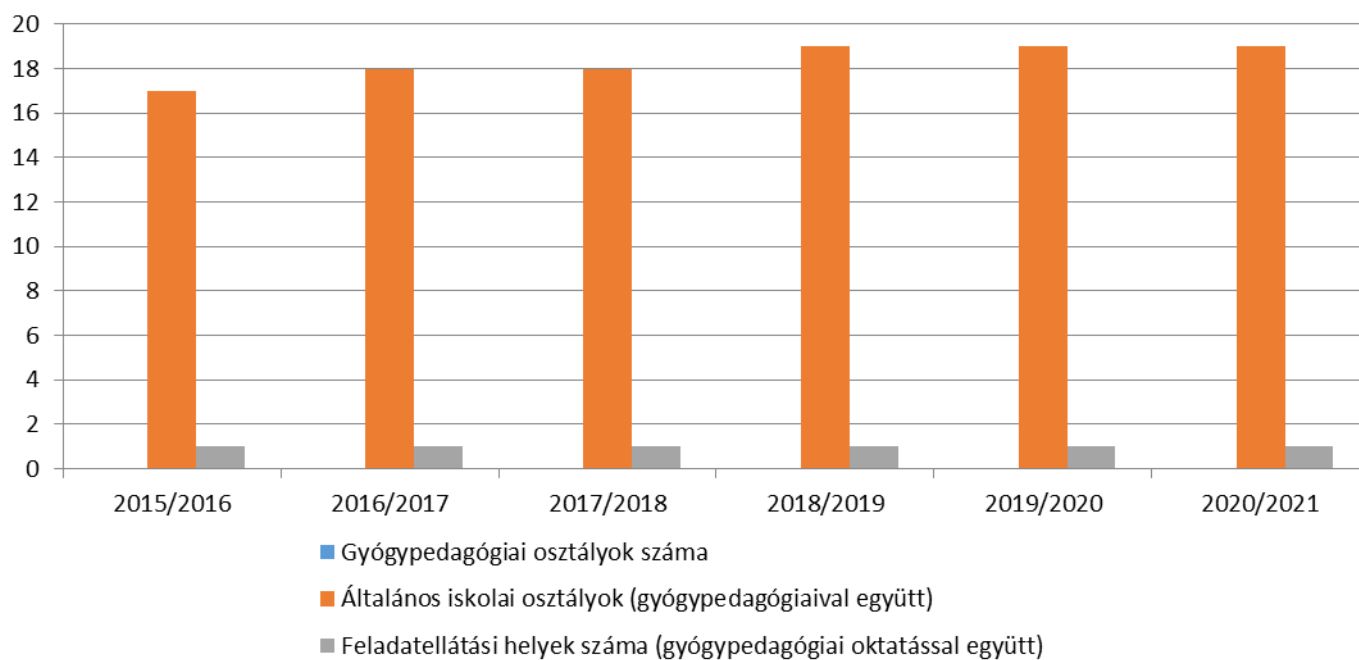
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2014/2015	0	17	1	23	19,00%
2015/2016	0	18	1	24	22,70%
2016/2017	0	18	1	23	21,80%
2017/2018	0	19	1	24	19,70%
2018/2019	0	19	1	24	5,40%
2019/2020	0	19	1	24	13,70%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

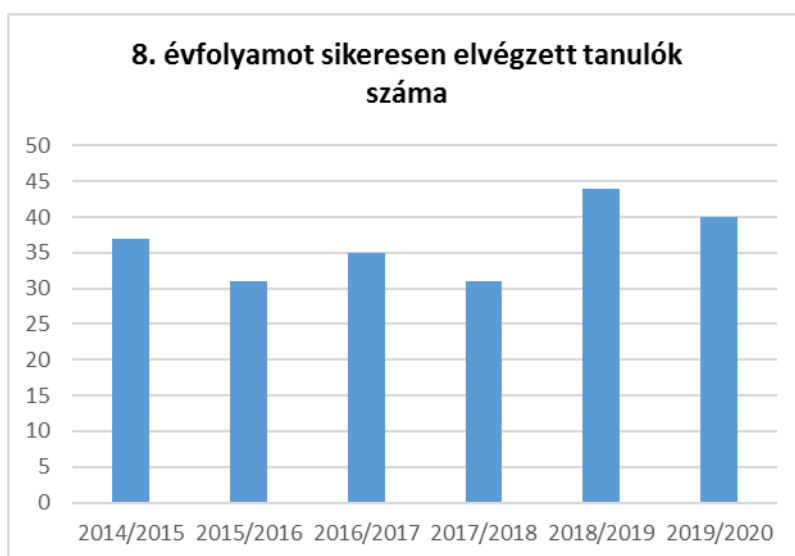
Általános iskolák adatai - gyógypedagógia

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejeők a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2014/2015	37
2015/2016	31
2016/2017	35
2017/2018	31
2018/2019	44
2019/2020	40

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A kiemelt figyelmet érdemlő tanulók megfelelő szakemberek által történő ellátása minden köznevelési intézményünkben biztosított, szükség szerint a Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat bevonásával. Állandó iskolapszichológus az általános iskolában nem áll rendelkezésre, de az iskola tanulói szükség szerint akár a Szadai Szociális Alapszolgáltatási Központ ingyenes pszichológiai tanácsadását is igénybe vehetik. A közneveléshez kapcsolódó egyéb szolgáltatásokat az előző pontban áttekintettük.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Az oktatás, képzés terén gyermekeket érintő hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről nincs tudomásunk, ilyen ügyben eljárás nem indult egyik köznevelési intézmény ellen sem. A bölcsődében, óvodában és az iskolákban nincs szegregált oktatás-nevelés, minden intézmény a kiemelt figyelmet érdemlő gyermekek integrációját igyekszik megvalósítani azzal együtt, hogy a számukra szükséges speciális szolgáltatásokat természetesen biztosítják.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutató eltérések;

A 2022-es országos kompetenciamérés eredményei alapján elmondható, hogy az általános iskola tanulóinak eredménye az országos átlaghoz képest hatodik évfolyamon az azonos nagyságú települések között jobb lett mind a matematika, mind a szövegértés terén. Nyolcadik évfolyamon matematikából szintén jobb teljesítményt nyújtottak az általános iskolás tanulók, szövegértés terén pedig az országos értéktől nem különbözik szignifikánsan tanulónk eredménye.

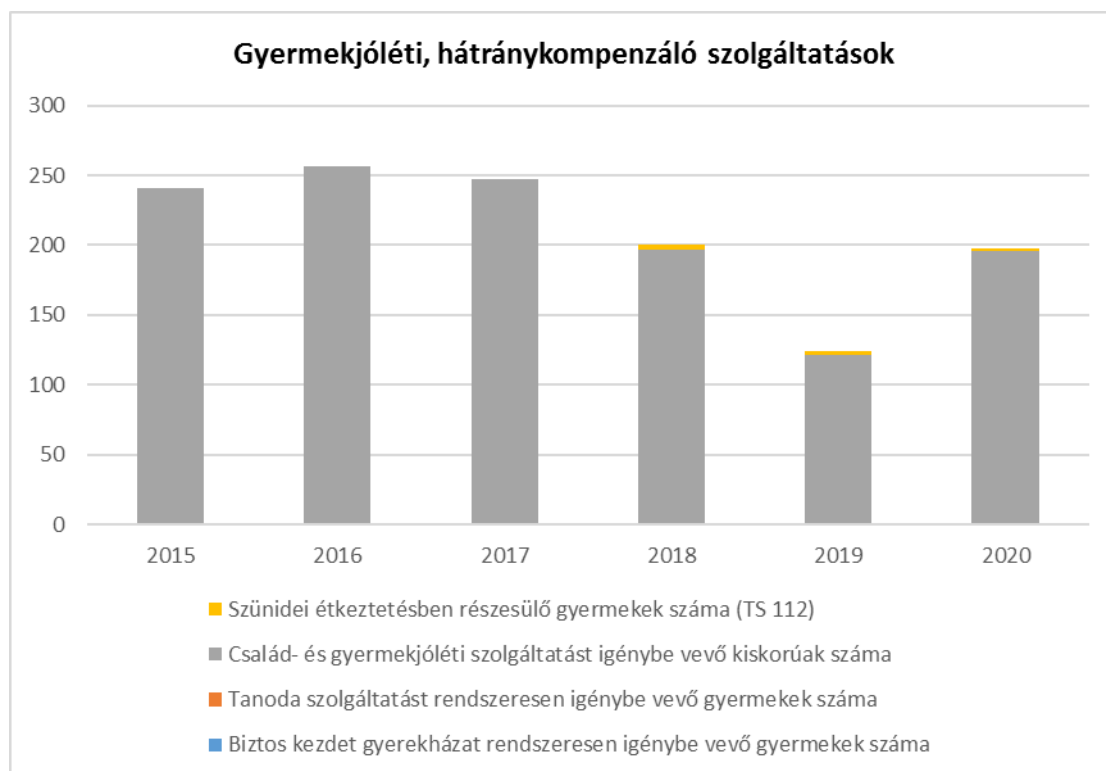
e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

Ahogy korábban már említettük, településünkön Biztos Kezdet Gyerekház és Tanoda nem működik, de ilyen típusú hátránykompenzációra nem is mutatkozott igény. A szünidei gyermekétkeztetésről szintén írtunk egy korábbi fejezetben. A család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma nem változott az elmúlt három évben. Elmondható azonban, hogy viszonylag sok kiskorúval kerül kapcsolatba a szolgálat minden évben. Közülük

azok családjával köt együttműködési megállapodást a szolgálat, akik esetében a hosszabb távú gondozás indokolt. A hosszabb idejű együttműködést indokolhatja a családban nevelkedő gyermek(ek) veszélyeztetettsége, vagy egy-egy olyan nehéz élethelyzet, melyben a család tartósabb külső segítséget igényel. A család- és gyermekjóléti szolgáltatást mindenképp a hátránykompenzáló szolgáltatások közé sorolhatjuk, hiszen egyrészt hozzájárul a gyermek(ek) veszélyeztetettségének megszüntetéséhez, másrészt különböző egyéb szolgáltatások, ellátások igénybevételét segíti elő, amelyek szintén a hátránykompenzáció célját szolgálják.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2015	0	0	241	n.a.
2016	0	0	256	0
2017	0	0	247	0
2018	0	0	197	3
2019	0	0	121	3
2020	0	0	196	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Csekély számú, esetenként késve megtett esetjelzés a veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer tagjaitól.	A veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működésének és prevenciók jellegének erősítése, tagjainak aktivizálása a járási jelzőrendszeri tanácsadó segítségével. Ennek érdekében szakmai megbeszélések szervezése, a jelzőrendszeri tagok tájékoztatása szóban és írásban, személyes együttműködés fokozása.
Gyermekek, fiatalok számára több prevenciók program nyújtása szükséges.	Prevenciók programsorozat szervezése gyermekek, fiatalok számára.
Általános iskolai oktatás biztosítása magasabb színvonalon, korszerűbb környezetben szükséges.	A Szadai Székely Bertalan Általános Iskola, bővítése, teljeskörű energetikai korszerűsítése.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Hazánkban a hagyományos nemi szerepekről való felfogás kedvezőtlenül befolyásolja a nők munkaerő-piaci esélyegyenlőségét, mivel a gyermekvállalás után a gyermeknevelés terhe még mindig főként a nőkre hárul. E felfogás következtében a munkáltatók is előszeretettel részesítik előnyben a férfiakat, mivel számolnak a nők korlátozottabb rendelkezésre állásával. A sztereotípiák hatására a nők megbecsülése alacsonyabb a munka világában, és sajnos mind a mai napig másokhoz képest kedvezőtlenebb bánásmódban részesülhetnek pusztán azért, mert nők.

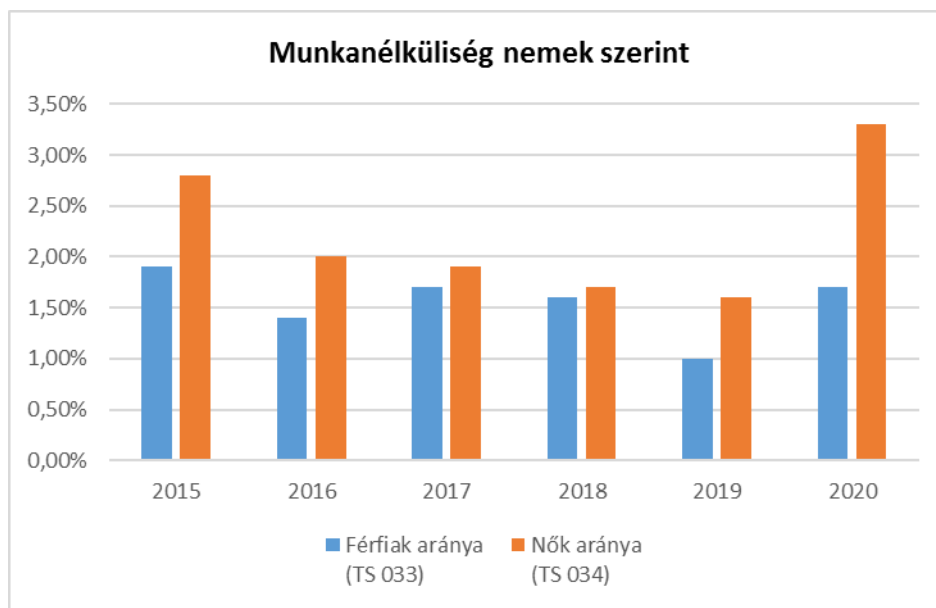
5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A munkavállalási korban lévő népesség száma mind a férfiak, mind a nők esetében csökkenő tendenciát mutat országunkban. Az alábbi adatokból látható, hogy mindkét nem esetében jelentősen csökkent a munkanélküliek száma, ami pozitív változást jelent az utóbbi időben. A munkanélküliségi adatokból úgy tűnik, nincsenek jelentős aránytalanságok a két nem között.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2015	1,90%	2,80%	2,35%
2016	1,40%	2,00%	1,70%
2017	1,70%	1,90%	1,80%
2018	1,60%	1,70%	1,65%
2019	1,00%	1,60%	1,30%
2020	1,70%	3,30%	2,50%

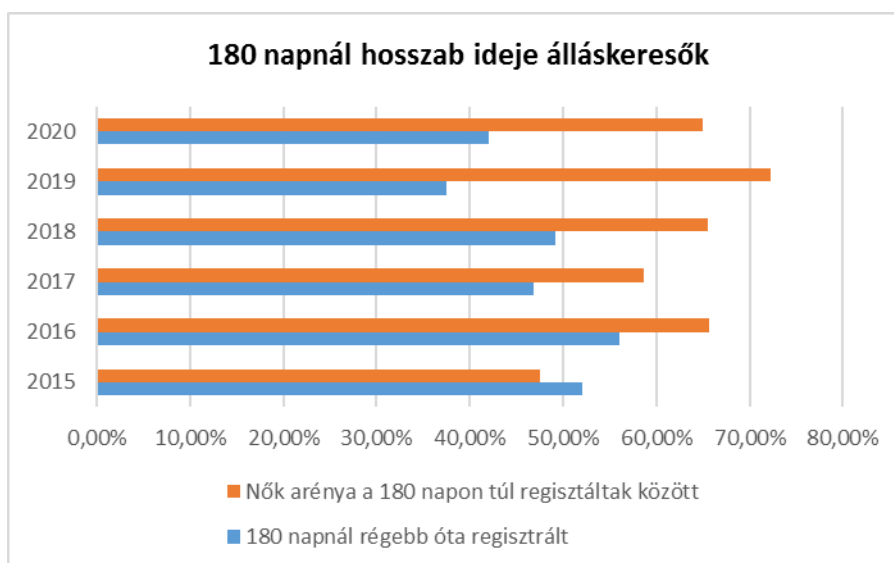
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Ahogy azt egy korábbi fejezetben már ismertettük, az összes álláskereső között viszonylag nagy arányban vannak jelen a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők, azaz a tartós munkanélküliek. Körükben a nők aránya 44-55% között mozgott az elmúlt években. A 2019-es évben volt a legmagasabb, 72,20% a nők aránya a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők közt. Az előző évhez képest ez 6%-os emelkedést jelent, ami jelentős növekedés. Ennek okát nem ismerjük. Feltételezzük, hogy a koronavírusjárvány-okozta munkanélküliséghez nincs köze a romló adatoknak, hiszen 2019 év végén jelent meg a járvány hazánkban. Ha a két nem arányait hasonlítjuk össze, akkor elmondható, hogy a nők jelenleg nagyobb mértékben érintettek a tartós munkanélküliségben, mint a férfiak.

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2015	52,00%	47,50%
2016	56,10%	65,60%
2017	46,80%	58,60%
2018	49,20%	65,50%
2019	37,50%	72,20%
2020	42,10%	65,00%

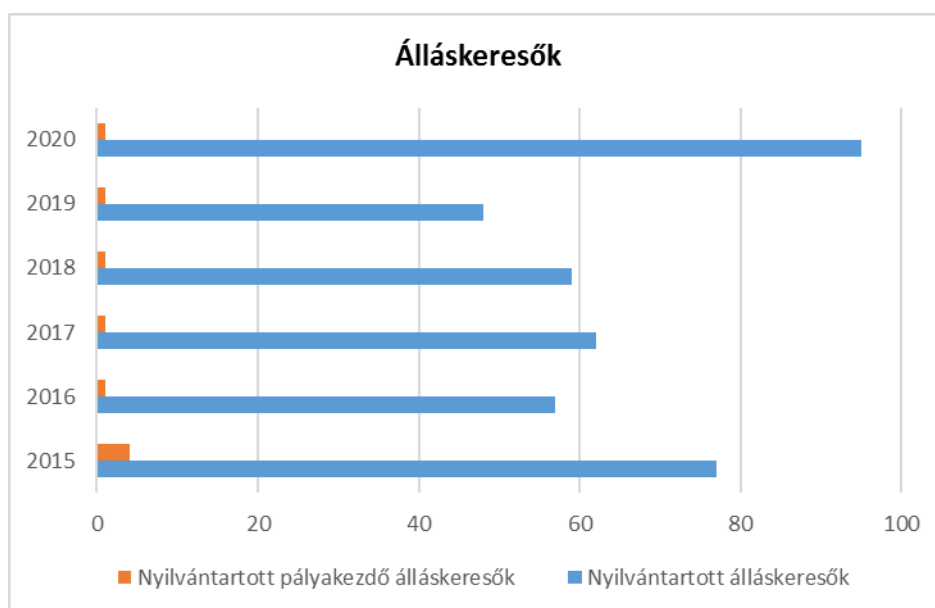
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A pályakezdő álláskeresők aránya az összes álláskereső között alacsonynak tekinthető. Ezek alapján megállapítható, hogy településünkön az oktatásból a munka világába történő átlépés nehézsége nem képezi jelentős okát a munkanélküliségnek. A pályakezdők nemek szerinti összetételéről nincs adatunk, de mivel eleve alacsony arányban jelennek meg pályakezdők az álláskeresők között, így feltételezzük, hogy a nőket sem érinti jelentős mértékben a pályakezdési munkanélküliség.

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2015	77	4
2016	57	1
2017	62	1
2018	59	1
2019	48	1
2020	95	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Szadán nem készült statisztikai felmérés arra vonatkozóan, hogy a foglalkoztatást segítő és képzési programokban milyen arányban jelentek meg a női nem képviselői, erre vonatkozó adataink nincsenek. Tudjuk azonban, hogy kifejezetten nőket célzó programok nem indultak az elmúlt időszakban. A meglévő és kifutott programok azonban nagyjából egyenlő mértékben célozták a férfiakat és nőket, valamint kellő rugalmasságot biztosítottak annak érdekében, hogy a női résztvevők a családdal, gyermekneveléssel kapcsolatos teendőiket is el tudják látni a programban való részvételük ideje alatt. Mivel a települési munkanélküliségi adatokból az olvasható ki, hogy a foglalkoztatás terén nem jellemzők nagyobb aránytalanságok a két nem között, így kifejezetten nőkre fókuszáló programok indítása nem feltétlenül szükséges a jövőben. Figyelemmel kell lennünk azonban arra, hogy az egyes foglalkoztatást segítő és képzési programokban érintett hölgyek számára a továbbiakban se jelentsen nehézséget az adott programban való részvétel.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A munkaerő-piaci esélyek tekintetében az egyik legmeghatározóbb tényező az iskolai végzettség, így azok a nők, akik alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek, vagy még az általános iskola nyolc osztályát sem végezték el, komoly nehézségekkel szembesülnek a munka világában. Fokozhatja hátrányukat, ha e mellé még idősebb életkor, munkatapasztalat-hiány, vagy kisgyermekes családi háttér is társul.

A szadai nők iskolai végzettségére vonatkozóan nem állnak rendelkezésre adatok. Településünkön feltételezhetően csekély a végzettséggel nem rendelkező nők aránya. Ugyanakkor érdemes figyelmet fordítani arra, hogy a helyi leányok fiatalon versenyképes végzettségre tegyenek szert, ugyanis a lemorzsolódók egyéb kööttségeik miatt később már sokkal nehezebben juthatnak megfelelő képzettséghez. Az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező nők esetében kitörési pont a piacképes képzettség megszerzése lehet, amelyre a járási hivatal foglalkoztatási osztályán és egyéb foglalkoztatást segítő projektek keretében kaphatnak lehetőséget.

Meg kell említenünk, hogy országos viszonylatban egyre magasabb a felsőfokú végzettséggel rendelkező nők aránya, már a férfiak ugyanezen mutatóját is meghaladja. A nők nagyobb számban vesznek részt a gimnáziumi, főiskolai, egyetemi oktatásban, mint a férfiak, és iskolai eredményeik is gyakran jobbak, mint a férfiaké. Kisebbszámú jelen az elitegyetemeken, viszont bizonyos kevésbé piacképes szakokon felülreprezentáltak. Ennek sajnos egyenes következménye a munkaerő-piacon megjelenő horizontális (feminizálódott és elférfiasodott munkakörök) és vertikális szegregáció (üvegplafon jelenség).

A nők iskolázottsága és munkaerő-piaci helyzete közt státusz-inkonzisztencia áll fenn, ami azt jelenti, hogy a nők jobb iskolai eredményei a munkaerő-piacon nem jelentkeznek előnyként, ott továbbra is hátrányos helyzetben vannak a férfakkal szemben. Ez pedig azt jelenti, hogy nem csupán az alacsony végzettségű nők szembesülhetnek nehézségekkel a munka világában, hanem magas kvalitásokkal rendelkező társaik is.

Mindemellett elmondható, hogy nagyközségünkben van lehetőség alacsonyabb iskolai végzettséget igénylő munkalehetőség megszerzésére is, bár főként szezonális jelleggel. Továbbá az ipari parkban megvalósuló beruházásoknak is jelentős szerepe lehet a munkahelyteremtésben, így feltételezhető, hogy alacsonyabb iskolai végzettséggel is van lehetőség az elhelyezkedésre.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetése nehezen vizsgálható jelenség, számos formája létezik. Megmutatkozhat például a munkára való jelentkezés és a munkaviszony létesítése során (ha a munkakör betöltésére mindkét nem képviselője alkalmas, azonos kvalitásokkal rendelkeznek, a munkáltató mégsem kíván nőt alkalmazni), az azonos munkáért járó eltérő bérezésben, vagy az előmeneteli lehetőségek szűkösségében (üvegplafon-jelenségnek nevezzük, mikor egy munkavállaló előmenetele a munkahelyi hierarchiában csak egy bizonyos szintig lehetséges, a fölé nem tud lépni a láthatatlan üvegplafon miatt, amelynek oka a hátrányos megkülönböztetés – a jelenség elsősorban a női munkavállalók körében jellemző).

A településen a vizsgált időszakban nem jelentettek nőikkel szembeni hátrányos megkülönböztetést, de ez nem jelenti azt, hogy az ilyen jellegű diszkrimináció egyáltalán nincs jelen. Ezzel kapcsolatos teendő a tájékoztatás nyújtása mind a munkavállalók, mind a munkáltatók számára. Amennyiben előfordulna ilyen jellegű eset, úgy a diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása érdekében ellenőrzésre kerülhetnek a foglalkoztatási viszonyok, szükség esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság bevonásával.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A releváns fogalmakról röviden (Gyvt. 43. § - 44/D. §):

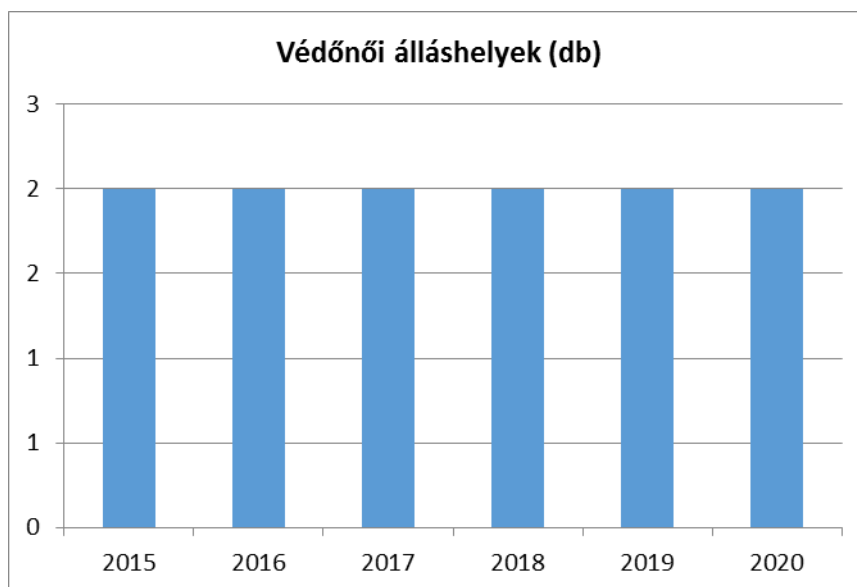
- **Bölcsőde:** olyan bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, amely a gyermekek napközbeni ellátása keretében, a Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerint, jogszabályban meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkező személy által, akár több csoportban nyújt szakszerű gondozást és nevelést.
- **Mini bölcsőde:** olyan bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, amely a gyermekek napközbeni ellátása keretében, a Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerint, jogszabályban meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkező személy által akár több, a bölcsődei intézményhez képest kisebb létszámú csoportban, valamint egyszerűbb személyi, tárgyi és működtetési feltételek mellett nyújt szakszerű gondozást és nevelést.
- **Munkahelyi bölcsőde:** olyan bölcsődei ellátást nyújtó szolgáltatás, amelyet a foglalkoztató, vagy a foglalkoztatóval kötött megállapodás alapján az Gyvt. 5. § s) pontja szerinti fenntartó tart fenn, elsősorban a foglalkoztatónál keresőtevékenységet folytató személyek gyermekei bölcsődei ellátásának biztosítására.
- **Családi bölcsőde:** olyan bölcsődei ellátást nyújtó szolgáltatás, amelyet a szolgáltatás nyújtója a saját otthonában vagy más e célra kialakított helyiségben biztosít.
- **Napközbeni gyermekfelügyelet:** olyan szolgáltatás, melynek keretében - nem nevelési- oktatási céllal - a szolgáltatás nyújtója az életkornak megfelelő napközbeni ellátást biztosít
 - a bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben nem részesülő gyermek számára,
 - a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól felmentett gyermek számára,
 - az óvodai nevelésben részesülő gyermek számára a kötelező óvodai nevelésben való részvételének idején kívül,
 - a magántanuló számára,
 - az iskolai oktatásban részesülő tanuló számára az Nktv. szerinti kötelező tanórai és egyéb foglalkozásokon való részvételének idején kívül, valamint a tanítási szünetekben, és
 - az Nktv. rendelkezései szerint az általános iskolában a tizenhat óra előtt megszervezett egyéb foglalkozás alól felmentett gyermek számára.
- **Alternatív napközbeni ellátás:** a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében nyújtott,
 - a szülő és a gyermek kapcsolatát erősítő, a gyermek szocializációját támogató, valamint egyéb szabadidős és prevenciószolgáltatás,
 - a csellengő vagy egyéb okból veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosított nappali felügyelet, sport-, illetve egyéb foglalkozás és étkeztetés, feltéve, ha a működtető rendelkezik az ehhez szükséges - jogszabályban meghatározott - személyi és tárgyi feltételekkel.

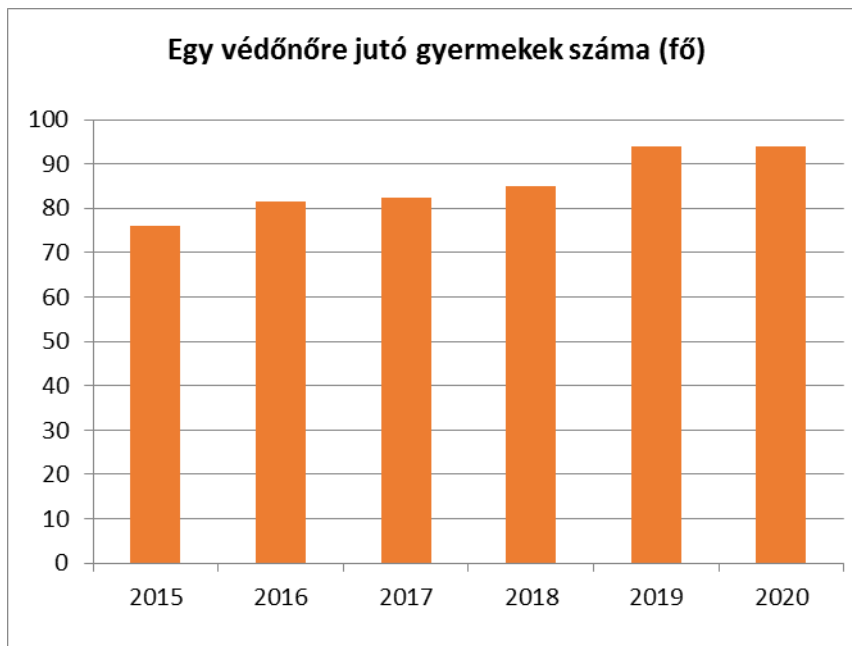
2021-ben Szadán a 0-3 év közötti gyermekek száma 188 fő volt, amely létszámra 2 fő védőnő jutott. Egy védőnőre ugyanebben az évben 94 gyermek jutott. Ez az arány a törvényben engedélyezett 250 gyermek/védőnő aránynál jóval alacsonyabb, ugyanakkor az ideálisnak tartott 50 gyermek/védőnő aránytól jelentősen magasabb.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2015	2	152	76
2016	2	163	81,5
2017	2	165	83
2018	2	170	85
2019	2	188	94
2020	2	188	94

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

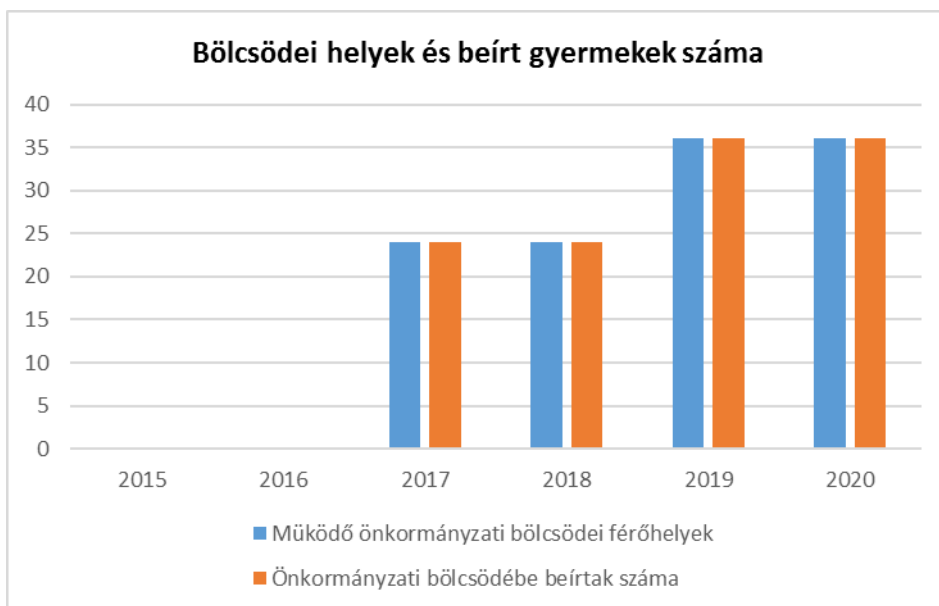
A Székely Bertalan Egységes Óvoda-Bölcsőde magas kihasználtsággal működik. Sem a bölcsődében, sem az óvodában nem jellemző, hogy férőhelyhiány lenne. Nyitvatartási ideje igazodik a szülők munkarendjéhez.

Családi napközi Szadán nem működik, az önkormányzati fenntartású bölcsőde és óvoda kihasználtsága megfelelő, a férőhelyek száma pedig bővült az elmúlt időszakban, így a gyermekek napközbeni ellátása iránti települési igényeket az köznevelési intézmény megfelelően ki tudja elégíteni. Ennek ellenére a jövőben indokolt lehet az alternatív napközbeni ellátási formák kialakulásának (családi napközi, mini bölcsőde, munkahelyi bölcsőde stb.) ösztönzése is. További segítség lehet a kisgyermekes nők számára a napközbeni gyermekfelügyelet biztosítása.

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból

Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2015	0	0
2016	0	0
2017	24	24
2018	24	24
2019	36	36
2020	36	36

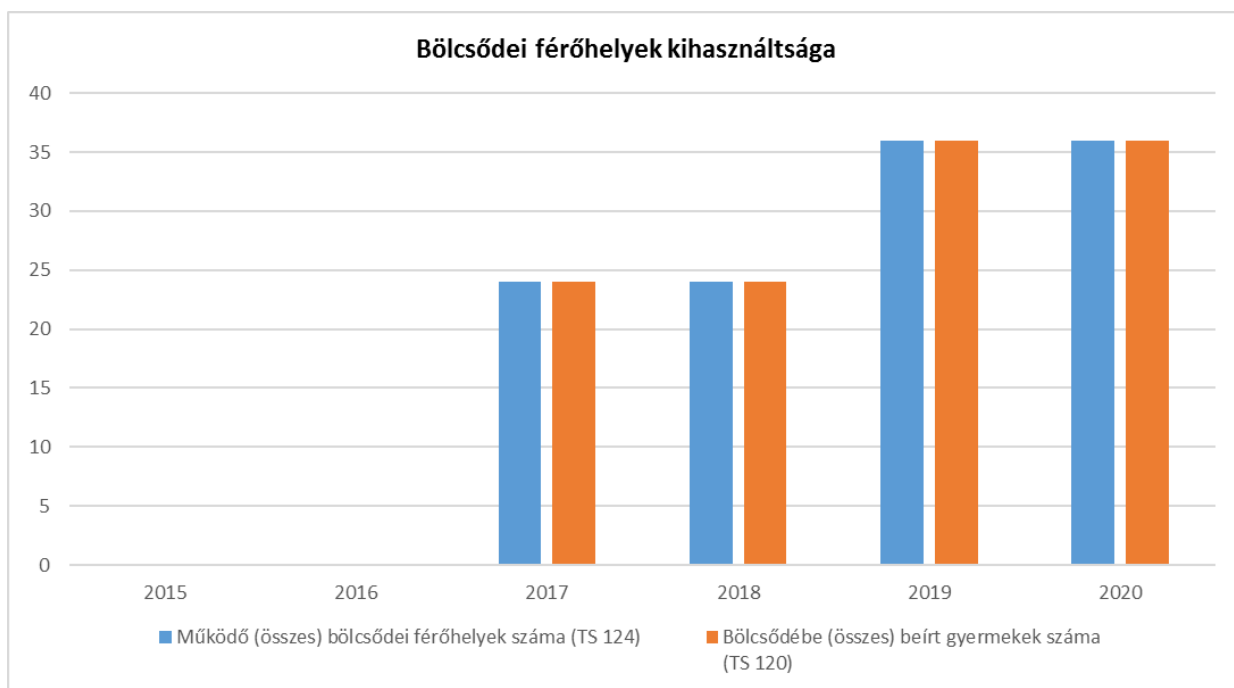
Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	0	0	0	0	0	0	24	24
2018	0	0	7	5	8	8	24	24
2019	0	0	14	15	8	7	36	36
2020	0	0	14	16	8	7	36	36

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A munkahelyek családbarát jellegéről kevés információ áll rendelkezésünkre. A közszférában általában jellemző a 8:00 és 16:00 óra közti munkaidő, ami lehetővé teszi, hogy gyermekük napközbeni ellátása mellett a szülők munkát tudjanak vállalni. A magánszférában ettől eltérő munkarend is lehetséges, azonban tapasztalatunk szerint a településen működő cégek kellő rugalmassággal kezelik a kérdéskört. A női munkavállalók túlterheltségét jelentős mértékben enyhítheti a családbarát intézkedések megteremtése állami- és magánszektorban egyaránt, ezért ezeket az intézkedéseket ösztönözni, támogatni szükséges.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés támogatása, az anya- és gyermekgondozás többek közt a védőnői hálózat szakmai munkájának keretében valósul meg. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására elsősorban az általános- és középiskolákban kerül sor. Az anya- és gyermekgondozásra a települési védőnői szolgálat munkatársai kiemelt figyelmet fordítanak, nagy hangsúlyt fektetve a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anyukákra és gyermekeikre.

Az anya- és gyermekgondozás összességében megfelelő módon biztosított településünkön, a védőnői szolgálat hatékony működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítottak. A családtervezéssel, gyermekvállalással kapcsolatos tanácsadás révén a család- és gyermekjóléti szolgálat is segíti a védőnők szakmai munkáját.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A téma vizsgálata nehézségekbe ütközik, mivel a nőket érintő erőszak egy olyan társadalmi probléma, amelyben nagyfokú látenciával kell számolnunk, az esetek többsége nem, vagy csak hosszú évek múltán kerül a hatóságok látókörébe. A bántalmazások gyakran egyáltalán nem, vagy csak minimális mértékben öltönek a külső szemlélők számára is látható formát. A helyzetet tovább nehezíti, hogy a családban, az otthon falai mögött folyó erőszak a privát szféra sérthetlenségénél fogva gyakran láthatatlan, ami az áldozat számára jelentősen megnehezíti a segítségkérést, a környezet számára pedig a segítségnyújtást.

A rendőrség a nőket érintő erőszak tekintetében az alábbi tapasztalatokról számolt be:

A nőket érintő, családon belüli erőszak kapcsán tett rendőri, biztonsági intézkedések akkor válnak szükségessé, ha a sértett bejelentést tesz, rendőri segítséget kér az őt ért sérelem, bántalmazás, zaklatás, fenyegetés stb. kapcsán. Ezen alkalmak során a sértettek minden esetben megkapják a felvilágosítást arra vonatkozóan, hogy magánindítvánnyal élhetnek a bántalmazóval szemben, amennyiben nem hivatalból üldözendő a sérelmére elkövetett cselekmény. A sértettek nagy százalékban utasítják el az indítvány lehetőségét, illetve a megindult eljárások során sok esetben nem tesznek terhelő vallomást a bántalmazójukra. Emiatt nem jut el a bírósági szakaszig az eljárások nagy része, azonban az áldozatok bántalmazása tovább folytatódik, ez által ismételt rendőri intézkedések válnak szükségessé ugyanazon családoknál. Azon esetekben, ahol a bántalmazott kitart az eljárás megindulásakor tett vallomása mellett vagy kéri a távoltartást, továbbá megteszi a segítségkérő lépéseket, hogy magát és kiskorú gyermekét biztonságban tudja, ott sikeres befejezéssel zárulnak az eljárások. A sikeres végeredmény érdekében fontos és elengedhetetlen a sértett együttműködése, így a biztonsága érdekében ajánlott szabályok elfogadása, azok betartása.

Kapcsolati erőszak sértetté válásainak száma a rendőrség statisztikai adatai alapján (2020)*			
Baranya	13	Komárom	37
Bács-Kiskun	31	Nograd	18
Békés	15	Pest	57
Borsod-Abaúj-Zemplén	14	Somogy	24
Csongrád	49	Szabolcs-Szatmár-Bereg	42
Fejér	17	Tolna	18
Győr-Moson-Sopron	25	Vas	13
Hajdú-Bihar	13	Veszprém	24
Heves	16	Zala	4
Jász-Nagykun-Szolnok	14	Országos adatok	587

*a táblázat csak a női sértettek számát jeleníti meg

Forrás: Belügyminisztérium Bűnügyi Statisztikai Rendszere

<https://bsr.bm.hu/>

A bántalmazás egy lehetséges formája, a kapcsolati erőszak sértettjeinek számát jeleníti meg a következő táblázat a 2020-as évre vonatkozóan megyék szerinti bontásban (települési bontás nem áll rendelkezésünkre), kizárólag női sértettek vonatkozásban. Pest megye sajnálatos módon az élmezőnyben helyezkedik el, 2020-ban a kapcsolati erőszak sértettjeinek száma 57 nő volt. Ez azonban csak a felderített esetekre vonatkozó statisztika, a látenciát itt is figyelembe kell vennünk. Összességében elmondható, hogy a nőket érő erőszakos cselekedetek nagy része felderítetlen, jellemzően jó része a családban marad. A szociális szolgáltatások, a gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer működtetése, a védőnői hálózat, illetve a rendőri tevékenység eredményeként egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért. A nőket érő erőszakos cselekmények miatti rendőri riasztások száma, valamint a bántalmazás miatt tett rendőrségi feljelentések száma azonban mind a mai napig valószínűleg jelentős mértékben elmarad a tényleges esetek számától.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Szadán anyaothton, családok átmeneti otthona nem működik, az esetleges krízishelyzetekben e szolgáltatásokhoz való hozzáférést a család- és gyermekjóléti szolgálat segíti elő. Szada 10 kilométeres körzetében, Erdőkertesén működik a Magyar Protestáns Segélyszervezet Családok Átmeneti Otthona családokat és gyermekeket egyedül nevelő szülőket fogad az ország egész területéről.

Településünkön az esetleges krízishelyzetek gyors és hatékony kezelését a Gödöllői Forrás Család- és Gyermekjóléti Központ által működtetett készenléti szolgálat segíti elő. A készenléti szolgálat speciális szolgáltatásként állandó elérhetőséget, folyamatos jelenléteket biztosít az intézmény nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetekben. Egy folyamatosan hívható, elérhető telefonszám áll azok rendelkezésére, akik azonnali segítséget, tanácsot vagy tájékoztatást szeretnének kapni krízishelyzetükben. A készenléti szolgálat biztosításában a központ esetmenedzserei vesznek részt. **A készenléti szolgálat telefonszáma: +36 70/334-01-34.**

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Szadán a helyi közéletben markáns szerepet töltenek be a női nem képviselői. A kilenc fős képviselő-testületben jelenleg két nő foglal helyet. Az önkormányzati fenntartású intézmények és

gazdasági társaságok több mint felét nők vezetik, és alkalmazottaik jelentős többsége is a női nemhez tartozik, ahogy a polgármesteri hivatal dolgozóinak jelentős része szintén. Nem csupán a közszférában töltenek be jelentős szerepet településünk hölgyei, de a civil szervezetek vezetői és tagjai között is számos nőt találhatunk, akik aktív szerepvállalással, kemény munkával segítik elő a társadalmi problémák helyi szintű kezelését. Az adatok azt mutatják, hogy településünkön a megfelelő kvalitások birtokában a nők számára is elérhetők a magasabb pozíciók.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Szadán a nőket hasonló problémák foglalkoztatják, mint az ország bármely másik településén, hiszen a „gyengébbik” nemhez tartozók igencsak egyező nehézségekkel szembesülnek országszerte. Fejlett társadalmunkban a nőkre egyre több teher hárul: egyszerre kell megfelelniük számos szerepkörnek, így például helyt kell állniuk a munka világában, a családi életben, a háztartás-vezetés és gyermeknevelés terén, valamint az idős vagy beteg hozzátartozók gondozása, ápolása során, a párkapcsolati elvárásokról nem is beszélve.

Számos tényező nehezíti azonban a sokféle szerepkívásnak történő megfelelést: a foglalkoztatás terén a hátrányos megkülönböztetés, az üvegplafon, a családi élet kapcsán a munkával való összeegyeztethetlenség, a gyermeknevelés, a háztartásvezetés, a hozzátartozókról való gondoskodás kapcsán a férfi-női munkamegosztás problémái, azaz a férfiak alacsony szerepvállalása ezen területeken, a párkapcsolat tekintetében pedig a férfiak részéről tapasztalható magas elvárások, a nőekkel kapcsolatos fiatalság-kultusz stb.

Mindennek eredménye sajnos az lehet, hogy számos nő megfáradt, kiegészzt, stresszes és a végsőkig kimerült lesz egy bizonyos idő után, amit megerősíteni látszanak a női depresszióval kapcsolatos statisztikák is. A szerepkívások tehát valószínűleg folyamatosan foglalkoztatják a településünkön élő nőket is, ezért törekedni szükséges arra, hogy a helyi szintű intézkedések a nők érdekeinek figyelembevételével kerüljenek megtervezésre és megvalósításra. Ezek célja a nők terheinek mérséklése, esélyegyenlőségének megteremtése, kiegyensúlyozott életvitelük biztosítása kell, hogy legyen, akár a pozitív diszkrimináció eszközének alkalmazásával is. Arra kell törekedni továbbá, hogy a gyermekvállalást a munka világa ne büntesse, hanem támogassa, s a kisgyermekes anyukák helyzetének megkönnyítése fontos szempontként kell megjelenjen a munkahelyeken.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Családi és munkahelyi kötelezettségek, feladatok összehangolásának nehézségei.	Családbarát munkahelyek létrejöttének támogatása, családbarát intézkedések támogatása az önkormányzati fenntartású intézményekben, ahol magas létszámban dolgoznak nők, atipikus foglalkoztatási formák kialakulásának ösztönzése a településen.
Nagy fokú látencia a nőket érintő erőszak terén.	Az észlelő- és jelzőrendszer működésének és prevenciójének erősítése, tagjainak aktivizálása, illetve az állampolgári aktivitás fokozása a járási jelzőrendszeri tanácsadó segítségével. Ennek érdekében szakmai megbeszélések szervezése, a jelzőrendszeri tagok tájékoztatása szóban és írásban, személyes együttműködés fokozása.

A dolgozó édesanyák nehéz helyzete, testi-lelki egészségük károsodása.	Kulturális és mentálhigiénés programok, sportolási és szabadidős lehetőségek biztosítása kifejezetten nők számára, nagycsaládosok számára közösségi tér/fórum létrehozása tapasztalat- és információcsere, tájékoztatás céljából.
--	---

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

A fejlett társadalmakat olyan demográfiai folyamatok jellemzik, amelyek az idős korosztály nagymértékű gyarapodásához vezetnek. A születéskor várható élettartam egyre inkább nő, a halandóság csökken, mindehhez pedig több évtizede alacsony gyermekszám társul, így a csökkenő számú népességben belül az idősek száma és aránya folyamatosan nő, a fiatal, aktív korosztály száma és aránya pedig csökken. Mindennek következményeképp társadalmunkban a népesség öregszik, s egy „eltartó” személyre egyre több „eltartandó” jut. Ez sajnos a társadalombiztosítási és szociális ellátórendszert jelentős kihívások elé állítja, ami a hazánkban hagyományos felosztó-kirovó nyugdíjrendszer válságához is vezethet.

A kedvezőtlen demográfiai folyamatoknak köszönhetően az idősek csoportja egyre fontosabb esélyegyenlőségi célcsoportnak tekinthető, a szociális és egészségügyi szolgáltatások fókuszába került.

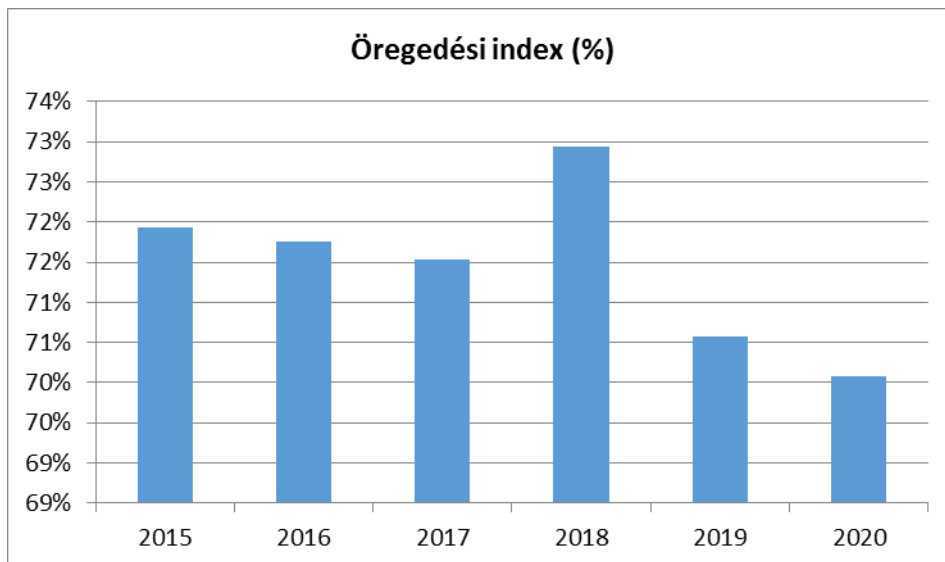
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A 65 év felettek aránya az állandó népességben belül igen alacsonynak mondható Szadán. A népesség 14%-át képviselik a 65 év felettek. Ez az érték a megyei, a regionális és országos átlagot pozitív értelemben véve jóval alulmúlja, azaz településünkön a népesség öregedése kisebb mértékű társadalmi problémát jelent, mint térségünkben, vagy országos viszonylatban.

Az öregedési index évről évre csökken. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ne kelljen az országos tendenciával foglalkozni. Az idős korosztályba tartozó népesség nemek szerinti összetételét vizsgálva elmondható, hogy a 65 év feletti népességben belül nagyobb arányban képviselteti magát a női nem, ez utalhat a nők -férfiakhoz képest - magasabb élettartamára.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2015	702	976	71,93%
2016	709	988	71,76%
2017	736	1 029	71,53%
2018	776	1 064	72,93%
2019	806	1 142	70,58%
2020	836	1 193	70,08%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A nyugdíjban, illetve nyugdíjszerű ellátásokban részesülők száma, aránya információt nyújthat időseink jövedelmi helyzetéről, a téma vonatkozásában irányadó jogszabály a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tbtv.), amelynek értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer saját jogú és hozzátartozói nyugellátásokat biztosít.

A saját jogú nyugellátások körébe tartozik:

- az öregségi nyugdíj.

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás:

- az özvegyi nyugdíj;
- az árvaellátás;
- a szülői nyugdíj;
- a baleseti hozzátartozói nyugellátások; valamint
- özvegyi járadék. (Tbtv. 6. § (1) és (2) bekezdése)

Bár településünkön nőtt a 60 év felettek száma és aránya az elmúlt években, az alábbi táblázatok és ábrák azt mutatják, hogy a nyugdíjasok száma ennek ellenére 2017-ig csökkent (ami lehet részben a nyugdíjkorhatár emelkedésének következménye is), majd ezt követően megemelkedett. Az ellátásban részesülők közt nagyobb arányban találunk nőket, mint férfiakat: 2020-ban az előző évekhez hasonlóan az ellátottak 57%-a nő, és csak 43%-a férfi, 2022-re vonatkozóan nincsenek adataink.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2015	417	578	995
2016	424	583	1007
2017	422	580	1002
2018	427	585	1012
2019	436	601	1037
2020	443	605	1048

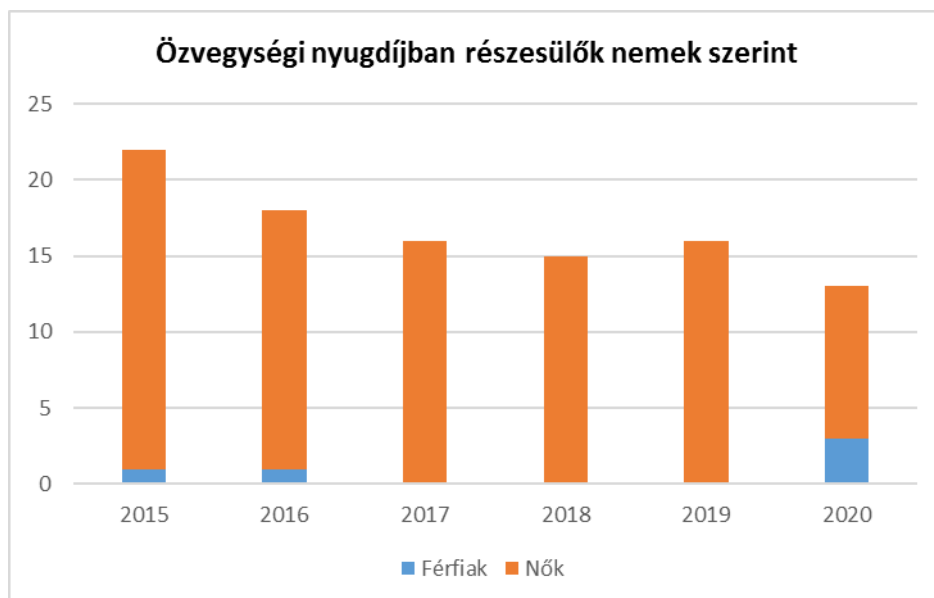
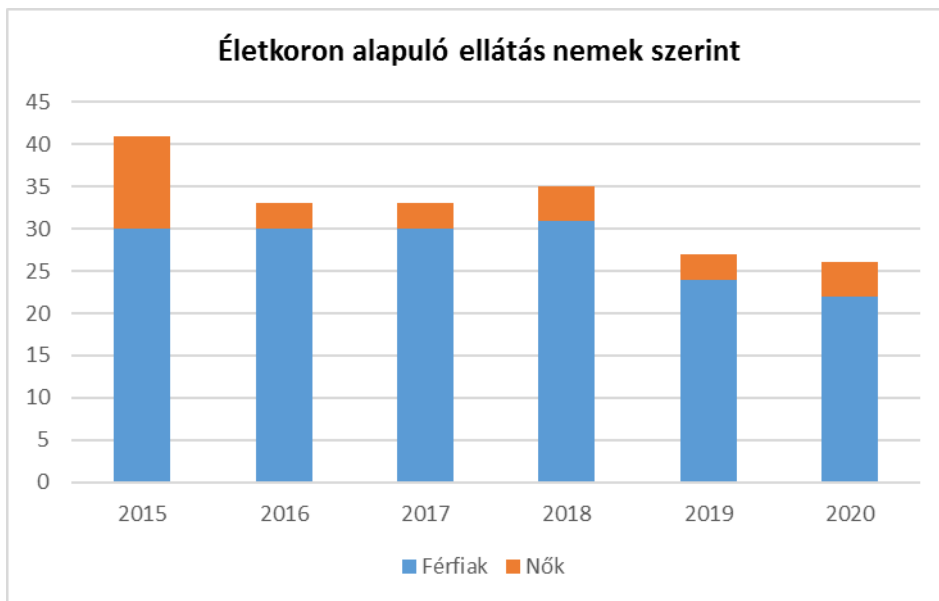
Forrás: TeIR, KSH Tstar

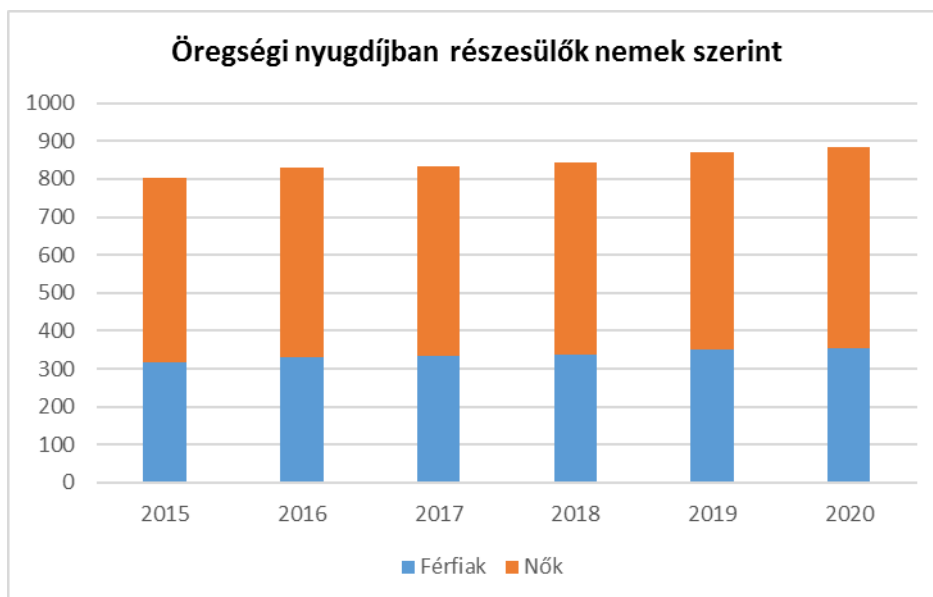

Az egyéb nyugdíjszerű ellátásokban részesülő nők és férfiak adatait az alábbiakban láthatjuk. A nemek szerinti összehasonlítást megnehezíti, hogy csak az életkoron alapuló ellátásban és öregségi nyugdíjban részesülők esetében rendelkezünk a férfiak és nők adataival is, az időskorúak járadékában részesítettek esetében az adatok hiányosak. Összességében annyi megállapítható, hogy a nyugdíjszerű ellátásokban részesülők közt e táblázat adatai szerint is több a nő, mint a férfi.

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özveggyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özveggyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2015	30	11	317	485	1	21	n.a.
2016	30	3	331	499	1	17	n.a.
2017	30	3	334	501	0	16	0
2018	31	4	337	506	0	15	0
2019	24	3	350	521	0	16	0
2020	22	4	355	529	3	10	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága:

A nyugdíjasok foglalkoztatása kapcsán a jogszabályi környezet jelentős korlátokat állít, ugyanakkor az utóbbi időszakban számos változtatás szolgálta az idősek foglalkoztatottságának bővülését, nyugdíj utáni munkavállalásuk elősegítését.

2013. július 1-jével lépett hatályba a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. LXXXI. törvény 83/C. § (1) bekezdése, mely kimondja: „Az öregségi nyugdíj folyósítását - a jogviszony létesítésének hónapját követő hónap első napjától a jogviszony megszűnése hónapjának utolsó napjáig - szüneteltetni kell, ha a nyugdíjas közalkalmazotti jogviszonyban, kormányzati szolgálati jogviszonyban, állami vezetői szolgálati jogviszonyban, köztisztviselőként vagy közszolgálati ügykezelőként közszolgálati jogviszonyban, bírói szolgálati viszonyban, igazságügyi alkalmazotti szolgálati viszonyban, ügyészségi szolgálati viszonyban, fegyveres szervvel hivatásos szolgálati viszonyban vagy a Magyar Honvédséggel szerződéses vagy hivatásos szolgálati viszonyban áll.”

E rendelkezés nem segíti elő a közszférában történő munkavállalást nyugdíjasként, ugyanakkor a versenyszférában számos intézkedés járul hozzá a nyugdíjasok foglalkoztatásának bővítéséhez (A Munka Törvénykönyve szerinti munkaviszonyban foglalkoztatott nyugdíjas dolgozó keresetét 2019. január 1-je óta kizárólag a 15% SZJA terheli, a járulékok megfizetése alól mentesül, a munkáltató pedig a szociális hozzájárulási adó (19,5%) és a szakképzési hozzájárulás (1,5%) megfizetése alól mentesül, azaz egy nyugdíjas munkavállaló alkalmazása kevesebbe kerül neki, mint egy aktív korú munkavállaló foglalkoztatása).

2017. július 1-jével lépett hatályba az egyes törvényeknek a közérdekű nyugdíjas szövetkezetek létrehozásával összefüggő módosításáról szóló 2017. évi LXXXIX. törvény, amely a szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény módosításával lehetőséget nyújt ún. közérdekű nyugdíjas-szövetkezet létrehozására.

A közérdekű nyugdíjas-szövetkezet célja, hogy a még aktív időszerű tagja számára foglalkoztatást, munkalehetőséget biztosítson nyugellátásának folyósítása mellett. Célja továbbá a tudás-átörökítés, azaz, hogy a következő generációk számára a tagoknál felhalmozódott tudás, szakmai- és élettapasztalat átadásra kerüljön. A munkavállaló bruttó béréből ebben az esetben is

csak 15% személyi jövedelemadó kerül levonásra. A munkáltatók által kifizetett bruttó bért itt sem terheli semmilyen közteher (sem a 19,5%-os szociális hozzájárulási adót, sem az 1,5%-os szakképzési hozzájárulást nem kell megfizetni). Első lépésként taggá kell válni valamely szövetkezetben, így lesz jogosult az álláskereső nyugdíjasként történő munkavégzésre a fent említett kedvezményes feltételek mellett.

Az időskorú, nyugdíjas személyek foglalkoztatása több szempontból is hasznos. A munkavállaló számára elsősorban az alábbi tényezők miatt lehet előnyös a nyugdíj melletti munkavégzés:

- többletjövedelemre tehet szert általa,
- lefoglalja magát,
- fizikailag, szellemileg aktív maradhat,
- társasági életet élhet, kevésbé fenyegeti az időskori elmagányosodás,
- nyugdíjasként is a társadalom hasznos tagjának érezheti magát.

A munkáltató számára pedig főleg a következő szempontok miatt lehet vonzó lehetőség a nyugdíjas dolgozó alkalmazása:

- olcsóbb, mint az aktív korú munkavállaló alkalmazása,
- jelentős mértékű munkatapasztalattal rendelkezik,
- kevesebb családi, magánéleti kööttsége van, ezért rugalmasabb munkaerőt jelenthet, mint aktív korú társai.

A nyugdíj mellett munkát végző idős népesség aránya Magyarországon (3%), Budapesten e mutató az országos értéknek több mint duplája (7%), de elmarad az EU-15-ök átlagától (8%). Az idősek foglalkoztatása a fővárosban a pénzügyi és kereskedelmi területen jelentős.

A munkaerő-piaci részvétel tekintetében nem csak a 60 éven felüli korosztály mondható problematikusnak, hanem az idősödő (50-60 év körüli), még aktív korú korosztályoké is. A munkaadók a munkavállalókat az életkor előrehaladtával egyre kevésbé alkalmazzák szívesen. A nyugdíjasok jövedelmi helyzetükre tekintettel szívesen létesítenének munkaviszonyt, végeznének jövedelem kiegészítő tevékenységet. Erre az esély csekély, kivéve, ha speciális tudással, gyakorlattal rendelkeznek, amelyet a munkaadó nem tud más személy foglalkoztatásával megoldani. A nyugdíjas foglalkoztatás értelmezését a nyugdíjkorhatár felemelése jelentősen megváltoztatja. Az időskorúak foglalkoztatásának egyéni, gazdasági és társadalmi hozadéka is van, ezért az ilyen jellegű törekvéseket érdemes támogatni, ugyanakkor Szadán nem kimondottan jellemző a nyugdíjasok nagyarányú foglalkoztatása, egy-egy helyi munkáltató alkalmaz nyugdíjas munkavállalókat, főként nyugdíjas-szövetkezetben keresztül.

A következő táblázat azt szemlélteti, hogy a különböző korcsoportok milyen arányban jelennek meg a nyilvántartott álláskeresők között. Látható, hogy a 41-50 év közötti korosztály után a 61 év felettiek szerepelnek legmagasabb arányban az összes álláskereső között. Szintén magas arányban jelennek meg az 51-60 év közötti korcsoportokhoz tartozók is.

Ez sajnos utalhat arra, hogy az idősebb korosztály tagjai jelentős elhelyezkedési nehézségekkel néznek szembe a munkaerőpiacon, ami összefüggésben állhat az idősebb munkavállalókat esetlegesen érintő hátrányos megkülönböztetéssel. Úgy tűnik, az idősebb korosztály foglalkoztatását még több központi és helyi intézkedéssel lenne szükséges támogatni a jövőben.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskereső száma összesen	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Fő összesen	77	57	62	59	48	95
41-45 év (TS 042)	Fő	7	9	10	13	11	17
	%	9,09%	15,79%	16,13%	22,03%	22,92%	17,89%
46-50 év (TS 043)	Fő	13	9	9	6	7	10
	%	16,88%	15,79%	14,52%	10,17%	14,58%	10,53%
51-55 év (TS 044)	Fő	6	8	5	4	2	15
	%	7,79%	14,04%	8,06%	6,78%	4,17%	15,79%
56-60 év (TS 045)	Fő	9	5	3	5	4	4
	%	11,69%	8,77%	4,84%	8,47%	8,33%	4,21%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	9	8	9	7	4	8
	%	11,69%	14,04%	14,52%	11,86%	8,33%	8,42%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal							

b) tevékeny idősor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen:

Településünkön több mint egy évtizede működik az Idősek Nappali Ellátása a Szadai Szociális Alapszolgáltatási Központ keretében, ahol családias légkörben tölthetik napjaikat az idősek. Aktívan működik a Szadai Nyugdíjasok Klubja is a településen. Rendszeresek a közös kirándulások, a különböző rendezvények, amelyeken a klubtagok lépnek fel színes műsorszámokkal. Helyi szinten elsősorban a közfoglalkoztatási programok nyújthatnak lehetőséget az idősek munkaerő-piaci aktivitására, egyéb, kifejezetten ezt a korosztályt célzó program nem szolgálja időseink foglalkoztatását.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén:

A foglalkoztatás terén időseket ért hátrányos megkülönböztetés kapcsán konkrét esetről nincs tudomásunk, de mivel egy rendkívül kiszolgáltatott munkaerő-piaci csoportról beszélünk, így településünkön is lehetséges a velük szembeni diszkrimináció előfordulása. A nyugdíjazás előtt álló munkavállalók különösen nagy nehézségekkel szembesülnek a munkaerőpiacon, sok munkáltató nem szívesen alkalmazza őket, és a vállalati leépítéseknek is gyakori célpontjai. Ezen a helyzeten javíthat a hatályos Munka Törvénykönyvének azon rendelkezése, hogy a munkáltató a nyugdíjasnak nem minősülő munkavállaló határozatlan tartamú munkaviszonyát a munkavállalóra irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltését megelőző öt éven belül csak a munkavállaló munkaviszonyt ellehetetlenítő magatartása, illetve súlyos kötelezettség-szegés okán történő felmondással szüntetheti meg. (Mt. 66. § (4) bekezdés)

A fenti adatok alapján általánosságban elmondható, hogy a veszélyeztetett életkorú népesség kedvezőtlen munkaerő-piaci helyzete problémaként jelenik meg nálunk is.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése:

Az egészségügyi szolgáltatások közül az alapellátások és számos szakellátási forma is elérhető időseink számára helyben, vagy a szomszéd városokban lévő Egészségügyi Központoknál.

Alapellátás keretében az Önkormányzat az alábbi ellátásokat biztosítja:

- fogorvosi ellátás,
- gyermekorvosi rendelés,
- I. számú házi orvosi ellátás,
- II. számú házi orvosi ellátás,
- védőnői szolgálat,
- iskola egészségügyi szolgálat,

Szakellátás keretében a következő ellátások elérhetők:

- Általános ultrahang
- Belgyógyászat
- Bőrgyógyászat
- Egnapos Szemészeti Ellátás
- Fizioterápia
- Foglalkozás egészségügyi ellátás
- Fül-orr-gégészet
- Gasztro-enterológia
- Gyógytorna
- Kardiológia
- Laboratórium
- Ortopédia
- Pszichiátria
- Reumatológia
- Röntgen
- Sebészet
- Szemészet

E szolgáltatások fizikai hozzáférhetősége megfelelő a településen élő idősek számára, hiszen az Egészségügyi Központok tömegközlekedési eszközökkel jól megközelíthető, saját parkolóval rendelkeznek, épületük pedig akadálymentesített.

A nagyközségben gyógyszertár is található, a Központ közvetlen közelében. Ahogy látható, az egészségügyi alapellátások, és számos szakellátási forma helyben, vagy közvetlenül a település szomszédságában elérhető a szadaiak számára. Az egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférés lehetősége így teljes mértékben biztosított. További fejlesztések megvalósításával az egészségügyi ellátás színvonalát tovább szeretnénk emelni Szadán. A fejlesztést a Területi Operatív Program (TOP Plusz) keretében meghirdetett pályázati lehetőségek révén szeretnénk megvalósítani.

A szociális alapszolgáltatások közül időseink számára helyben biztosított a házi segítségnyújtás, az étkeztetés, a család- és gyermekjóléti szolgáltatás, valamint az idősek nappali ellátása. Ezen szolgáltatások tartalma a fentebb már részletezésre került (lásd: 3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés, f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés), biztosítjuk a Szadai Szociális Alapszolgáltatási Központ.

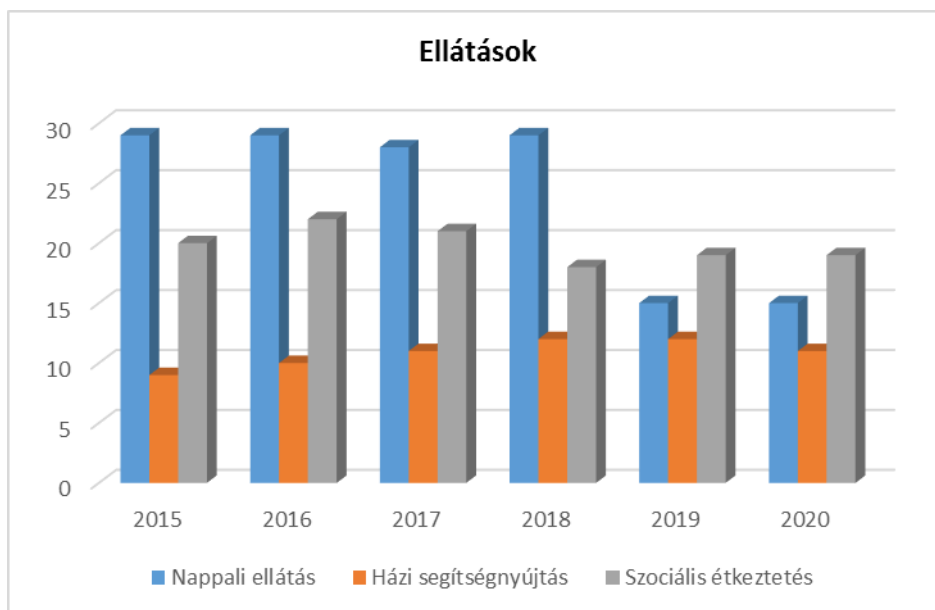
A szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén kapacitás-béli problémák is jelen vannak, így például korlátozott a nappali ellátás férőhelyszáma. Lehetséges, hogy e szolgáltatásra nagyobb igény fog mutatkozni a jövőben, ami idővel indokolttá teheti a férőhelyek számának emelkedését.

Az alábbi táblázat adataiból látható, hogy a 65 év feletti lakosság csupán 2%-a részesül nappali ellátásban, pedig e szolgáltatás kiemelt fontossággal bír az időskori elmagányosodás, izoláció megelőzése és kezelése szempontjából, illetve az időskori aktivitás fenntartásához is hozzájárul, de számos más előnyét is említhetnénk, amelyek mind-mind alátámasztják, hogy kívánatos lenne a szolgáltatást igénybe vevők számának emelkedése.

A házi segítségnyújtásban és szociális étkeztetésben részesülők száma az elmúlt 3-4 évben emelkedő tendenciát mutat, az igénybevevők 65 év feletti lakossághoz viszonyított aránya azonban nem magasabb, mint a korábbi években. Ez utalhat többek közt arra, hogy az időskorúak egészségi állapota, életszínvonala jobb, mint korábban, vagy akár a családtagok idősgondozásban betöltött nagyobb szerepére is.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő idősorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő idősorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2015	702	29	9	20
2016	709	29	10	22
2017	736	28	11	21
2018	776	29	12	18
2019	806	15	12	19
2020	836	15	11	19

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés:

A Székely Bertalan Művelődési Ház és Könyvtár számottevő könyvállományával, író-olvasó találkozókkal, felolvasó délutánokkal és tematikus programokkal várja az időseket, a Székely-Múterem kiállításokkal és egyéb színes programokkal hívogatja többek közt az idősebb korosztályhoz tartozókat is. A Faluház pedig sokszínű, változatos programkínálatával, és rendszeres foglalkozásokkal várja az időseket, fiatalokat egyaránt. Az általa szervezett programok igazodnak a népesség korösszetételéhez, így számos program kifejezetten az idősebb, nyugdíjas korosztályt célozza meg.

A közművelődési intézmény részben akadálymentesített és legtöbb programjukat az idősek ingyenesen látogathatják, így a kulturális szolgáltatásokhoz történő hozzáférés lehetősége teljes körűen biztosított helyben.

A nappali ellátásban részesülők számára a Szadai Szociális Alapszolgáltatási Központ biztosítja a művelődés lehetőségét újságok, magazinok, tévé és internet elérhetőség formájában, illetve kulturális programok szervezése révén. A könyvtár dolgozói rendszeresen tartanak felolvasást a nappali ellátottaknak. A vallásgyakorlás lehetőségét misék és istentiszteletek látogatása révén biztosítja az intézmény, de a helyi atya és lelképásztor is el szokott látogatni a Szociális Központba, hogy eltöltsön egy-egy kellemes délutánt a nappali ellátásban résztvevő gyülekezeti tagokkal. A Szociális Központ által biztosított nappali ellátás csoportján kívül még egy idősek klubja is tevékenykedik Szadán.

A vallásgyakorlás lehetősége szintén biztosított nagyközségünkben. Református, katolikus és baptista templomok várják a hithű időseket. A misék és istentiszteletek rendje mellett elérhetők egyéb, az egyházközösségek által biztosított programok a vallásos idősek számára.

c) idősek informatikai jártassága:

A mai modern világban már a fiatalabb korosztályok tagjai is nehezebben tudják követni a dinamikus fejlődő információs technológiát, az idősek viszont gyakorta teljes mértékben kiszorulnak az informatikai vívmányok, az internet nyújtotta előnyökből. Legtöbbjük számára a számítógép kezelése, valamint az internet-használat teljesen ismeretlen és nehezen elsajátítható tudást jelent. A helyi könyvtárban ingyenesen használható, internet-hozzáféréssel rendelkező

számítógépek állnak az idősek rendelkezésére, használatukban pedig segítséget nyújtanak az intézmény dolgozói. Szükséges lehet kifejezetten időseket célzó tanfolyamok indítására, hiszen a digitális kompetenciafejlesztés, a tudatos internethasználat megalapozása, az önálló ismeretszerzés képességének kialakítása, valamint az elektronikus ügyintézési ismeretek elsajátításának elősegítése jelentős mértékben hozzájárulhat az idősek esélyegyenlőségének növekedéséhez.

d) a generációk közötti programok:

Szerencsére sok példát látni arra, hogy a fiatalabb generáció tagjai törődéssel viszonyulnak a szépkorú lakossághoz. A Szociális Központ nappali ellátásában résztvevők számára több alkalommal kedveskedtek a helyi iskola tanulói valamilyen általuk készített műsor, vagy ajándéktárgy átadása formájában. Nemrégiben az általános iskola növendékei látogattak el az idősekhez Karácsony alkalmából, s egy megható karácsonyi műsorral, valamint sajátkezűleg készített ajándékokkal örvendeztették meg a nappali ellátás időseit.

A település Képviselő-testülete minden évben megajándékozza a hetven éven felüli lakosságot azért, hogy tiszteletüket és megbecsülésüket fejezzék ki településünk szépkorú lakói felé. Ezek a programok, rendezvények mind lehetőséget kínálnak az inter-generációs kapcsolatok kialakítására, ápolására, és felhívják a fiatalabbak figyelmét arra, hogy az idős emberek mennyire fontos tagjai a társadalomnak, illetve a helyi közösségnek.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az idős korosztályhoz tartozók életkorukból adódóan speciális igényekkel rendelkeznek, ezen igényeket a település önkormányzata, intézményei, civil szervezetei figyelembe veszik a programok szervezése és megvalósítása során. A bűnözés szempontjából az idősek kiszolgáltatott, védtelen csoportot alkotnak, gyakorta válnak - főleg vagyon elleni – bűncselekmények áldozataivá. A rendőrség ezért közbiztonsági előadásokat tart kifejezetten a nyugdíjas korosztály számára, ezzel elősegítve áldozattá válásuk megelőzését, és a sérelmükre elkövetett bűncselekmények számának csökkenését. Az idősek által sűrűn látogatott intézményekben pedig rendszeresen kifüggesztésre kerül az Elektronikus Lakossági Bűnmegelőzési Információs Rendszer (ELBIR) aktuális bűnmegelőzési hírlevele, amely mindig hasznos információt szolgáltat az éppen aktuális bűnözési trendekkel, az áldozattá válás megelőzésével kapcsolatban.

Feladatként jelentkezik az egészségfejlesztéshez szükséges szemlélet és tudatosság erősítése. Hangsúlyt kell fektetni az alkalmoszerű szűrések, szervezett, célzott népegészségügyi szűrővizsgálatok biztosítására, a népbetegségnek számító betegségek kiszűrésére, különösen a vércukor, vérnyomás, koleszterin stb.; védőoltások beadására (influenza ellen). Fontos az idősödő és az idős korosztály számára az életmód tanácsadás, az egészségfejlesztő közösségi programok, szűrővizsgálatok, amelyek lehetőségek biztosítanak az egészséges életmód és lelki egészség megőrzésére, valamint nagyban hozzájárulnak az elsődleges és másodlagos megelőzéshez, valamint az egészség megőrzéséhez.

A nagyközség nem csupán időseink biztonságára fordít kiemelt figyelmet, hanem arra is, hogy minden lehetőséget kihasználjon a nyugdíjas korosztály tagjainak megörvendeztetésére, ezért Szadán nem csupán az Idősek Világnapját ünnepli meg minden évben, hanem egyéb más kifejezetten az idősek számára szóló programokkal kedveskedik a település idősebb lakóinak.

A koronavírus járvány következtében az utóbbi időszakban volt olyan év, mikor a rendezvényt nem lehetett megtartani, azonban 2021-ben a járványügyi szabályozás betartásával sikerült megszervezni a programot időseink nagy örömeire. A járványhelyzettel kapcsolatban fontos még kiemelni azt is, hogy mivel a koronavírus által egyik legveszélyeztetettebb csoportot az időskorúak képezik, így többféle módon kerültek értesítésre az idős lakók a járvánnyal kapcsolatos

tudnivalókról, illetve az oltás fontosságáról. Semmilyen program nem lehet olyan fontos, mint az idősök egészségének védelme, ezért erre kiemelt figyelmet fordított településünk.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
55 év feletti magas aránya a nyilvántartott álláskereső közt.	Idősebb korosztály problémáira specializált munkaerő-piaci programok és szolgáltatások biztosítása, igénybevételek ösztönzése.
65 év feletti lakosság számának növekedése a teljes népességen belül, helyi társadalom öregedése.	Szociális és egészségügyi ellátórendszer fókuszába az idős korosztály állítása, számukra minél több, szükségletekhez igazodó szolgáltatás és ellátás biztosítása, igény szerint kapacitás-bővítése. Ennek keretében a Faluház energetikai korszerűsítése, teljeskörű akadálymentesítése.
Szűrőprogramokhoz való eljutás megkönnyítése.	Szűrőbusz biztosítása, források keresése a rendszeres működtetéshez.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Az esélyegyenlőségi célcsoportok közül talán a fogyatékossgal élők esetében a legegységértelműbb az egyenlő bánásmód követelményének mibenléte és az esélyegyenlőség előmozdításának szükségessége. Rendkívül sérülékeny és kiszolgáltatott társadalmi csoportról van szó, akik számára minden lehetséges segítséget meg kell adni ahhoz, hogy a társadalom integráns, teljes jogú tagjaiként, a lehető legönállóbb életvitel biztosítása mellett, akadálymentes környezetben élhessenek.

A vonatkozó jogszabályokra a következőkben térünk ki röviden annak érdekében, hogy a releváns fogalmak és az állami szabályozás alapvető elemei tisztázásra kerüljenek.

Magyarország Alaptörvénye kimondja, hogy az ország külön intézkedésekkel védi a fogyatékossgal élőköt (XV. cikk, (5) bekezdés), valamint, hogy fogyatékossgal esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult. (XIX. cikk, (1) bekezdés). Mindezzel, valamint a nemzetközi szabályozással összhangban alkotta meg az Országgyűlés a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvényt (a továbbiakban: Fot.) amely kimondja, hogy a fogyatékos emberek egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai társadalmunknak, akik azonban a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel csak jelentős nehézségek árán vagy egyáltalán nem képesek élni.

A törvény célja a fogyatékos személyek jogainak, a jogok érvényesítési eszközeinek meghatározása, továbbá a fogyatékos személyek számára nyújtandó komplex rehabilitáció szabályozása, és mindezek eredményeként a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének, önálló életvitelének és a társadalmi életben való aktív részvételének biztosítása. (Fot. 1. §) A törvény meghatározza a fogyatékos személy fogalmát: fogyatékos személy az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással - illetve ezek bármilyen halmozódásával - él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja. (Fot. 4. § a) pont)

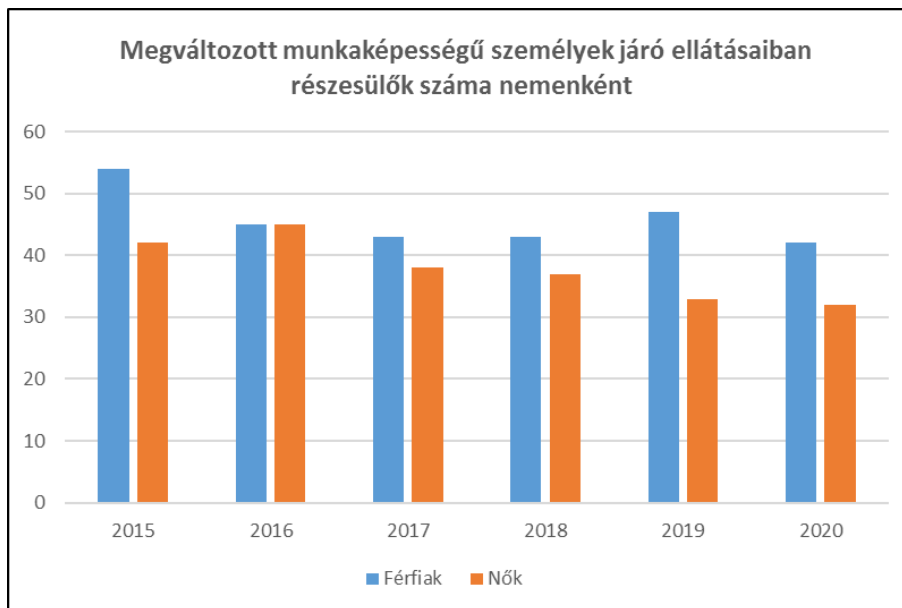
A Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény a fogyatékossgal élők szempontjából

fontos nemzetközi egyezményt hirdetett ki, melynek célja valamennyi emberi jog és alapvető szabadság teljes és egyenlő gyakorlásának előmozdítása, védelme és biztosítása valamennyi fogyatékossgal élő személy számára, és a velük született méltóság tiszteletben tartásának előmozdítása. (1. cikk)

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Szadán a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma az elmúlt években jelentős mértékben csökkent, 2015-höz képest mintegy 23%-kal. A megváltozott munkaképességű személyek között minden évben nagyobb arányban vannak jelen férfiak, mint nők, ami arra utal, hogy a településen a férfinemhez tartozókat nagyobb számban érintheti a fogyatékossg problémája. A fogyatékos személyek demográfiai összetételére jellemző, hogy közöttük jelentősebb számban vannak időskorúak, mivel a fogyatékos személyek nagy része nem születésétől fogva sérült, hanem életkora előrehaladtával betegség vagy baleset következtében vált azzá.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2015	54	42	96
2016	45	45	90
2017	43	38	81
2018	43	37	80
2019	47	33	80
2020	42	32	74
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

A Szadai Szociális Alapszolgáltatási Központ által biztosított nappali ellátásban évek óta nincs fogyatékossgal élő személy. Az ellátottak idős életkorukból adódóan vannak rosszabb egészségi állapotban, megállapított fogyatékossguk azonban nincs.

**7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő
fogyatékkal élők száma**

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2015	0
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

a) *fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás:*

A Fot. 15. § (1) bekezdése értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető. (Fot. 15. § (2) bekezdés)

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti. (Fot. 16. §)

A foglalkoztatási törvény szerint fogyatékossgal élő munkavállaló, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással - valamint ezek bármilyen halmozódásával - él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja. (Flt. 57/B. § (4) bekezdés f.)

Megváltozott munkaképességű személy:

- a rehabilitációs hatóság vagy jogelődjei által végzett hatályos minősítés alapján
 - akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű,
 - aki legalább 40 százalékos egészségkárosodással rendelkezik, az erről szóló szakvélemény, szakhatósági állásfoglalás, hatósági bizonyítvány alapján,
 - akinek a munkaképesség-csökkenése 50-100 százalékos mértékű,
- aki a komplex minősítés alól jogszabály rendelkezése alapján mentesül, rokkantsági ellátás folyósításának időtartama alatt. (Flt. 58. § (5) bekezdés m) pont)

Szadán több munkáltató is alkalmaz megváltozott munkaképességű munkavállalókat, többnyire rész munkaidőben. A helyi intézmények lehetőség szerint folyamatosan foglalkoztatnak egy-egy megváltozott munkaképességű munkavállalót. A közfoglalkoztatás szintén lehetőséget nyújt a munkavállalásra. A helyzetelemzést nehezíti, hogy nem állnak rendelkezésünkre pontos statisztikai adatok a fogyatékossgal élők foglalkoztatásával kapcsolatban. Annyi bizonyos, hogy a tartós egészségi problémával, fogyatékossgal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen korlátozottak, így minden segítséget meg kell adni számukra ahhoz, hogy elhelyezkedési esélyeik növekedjenek.

Szintén fontos a munkáltatók ösztönzése a megváltozott munkaképességű munkavállalók alkalmazására. Ennek eszköze a meglévő törvényi szabályozásban foglalt kedvezmények, támogatások megismertetése a munkáltatókkal, az érzékenyítő programok, illetve a megváltozott munkaképességű munkavállalók előnyeinek hangsúlyozása a munkáltatók felé.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény 2. § (1) bekezdése kimondja, hogy megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira jogosult az a kérelem benyújtásakor 15. életévét betöltött személy, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű (a továbbiakban: megváltozott munkaképességű személy), és aki

- a kérelem benyújtását megelőző
 - 5 éven belül legalább 1095 napon át,
 - 10 éven belül legalább 2555 napon át vagy
 - 15 éven belül legalább 3650 napon áta Tbj. 5. §-a szerinti biztosított volt;
- keresőtevékenységet nem végez és
- rendszeres pénzellátásban nem részesül.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai a rehabilitációs hatóság komplex minősítése keretében megállapított rehabilitációs javaslattól függően:

- a) rehabilitációs ellátás, vagy
- b) rokkantsági ellátás. (3. § (1) bekezdés)

b) munkavállalást segítő lehetőségek:

A tartós egészségügyi problémákkal, illetve fogyatékkal élő emberek foglalkoztatását nehezítik a széleskörű fogyatékosági típusok és fokozatok. A különböző fogyatékosági típusok más-más lehetőségeket és igényeket generálnak mind a munkavállaló, mind a munkaadó részéről.

Szadán a megváltozott munkaképességű személyek munkavállalását elősegíti, hogy az akadálymentesítés egyre több helyen megvalósul akár részlegesen, akár teljeskörűen. A célunk az, hogy a közeljövőben minél nagyobb mértékű akadálymentesítés valósuljon meg a településen. Amennyiben a közintézményekben az akadálymentesítés megtörténik, az nem csupán a szolgáltatások igénybevételét könnyíti meg, de az intézményekben történő munkavállalást is. Ezt a célt szolgálja a közeljövőben tervezett belterületi út- és járdaépítés, és akadálymentes gyalogátkelőhelyek létesítése, mely könnyíti a fogyatékosággal élő, elsősorban a mozgásukban korlátozott személyek közlekedését a településen belül.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén:

A foglalkoztatás terén történt hátrányos megkülönböztetés kapcsán nincs tudomásunk konkrét esetről, de ettől függetlenül természetesen lehetséges, hogy a fogyatékosággal élőkkel szembeni diszkrimináció jelen van településünkön is. Előfordulhat továbbá az is, hogy a munkáltató alkalmazna ugyan megváltozott munkaképességű munkavállalót, de a munkahely infrastrukturális és tárgyi adottságai nem felelnek meg ehhez.

A nagyközség intézményeinél, a nagyobb cégeknél, kereskedelmi egységeknél nagyrészt megtörtént az akadálymentesítés, a kijelölt parkolóhely kialakítása, információs táblák kihelyezése az elmúlt években, így számos akadály hárult el a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatása elől. Annak ellenére, hogy nem áll rendelkezésünkre adat az őket érő esetleges diszkrimináció kapcsán, érdemes figyelmet fordítani mind a fogyatékoságban érintett munkavállalók, mind a munkáltatók tájékoztatására a témában.

Amennyiben előfordulna hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatos eset, úgy a diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása érdekében akár az Egyenlő Bánásmód Hatóság bevonása is indokolt lehet.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok:

Szadán elsősorban a Szadai Szociális Alapszolgáltatási Központ nyújt olyan szociális szolgáltatásokat, amelyek a fogyatékosággal élő emberek számára könnyebbé teszik az önálló életvitelt. Ilyen szolgáltatás a házi segítségnyújtás, illetve a nappali ellátás is. Csupán egy-egy fogyatékoságban érintett személy veszi igénybe az intézmény által biztosított nappali ellátást, egyházi és civil fenntartásban pedig nem is működik ilyen jellegű szolgáltatás.

A nappali ellátás iránt elsősorban olyan érintettek érdeklődnek, akik nem rendelkeznek támogató családi háttérrel, azonban tapasztalatunk szerint a településen kevés olyan fogyatékosággal élő személy van jelen, akiről nem gondoskodnak családtagjai, vagy akinek egyáltalán nincs olyan hozzátartozója, aki segítséget nyújthat számára az elfogadható, önálló életvitel fenntartásában. Ezekben az esetekben azonban nagy segítséget nyújthat a nappali ellátás, illetve a házi segítségnyújtás is. Ez utóbbi ellátási forma az érintett személy saját otthonában történő segítségnyújtást jelent, amit a fogyatékosággal élő személyek is jobban preferálhatnak. A házi segítségnyújtást több fogyatékoságban is érintett személy veszi igénybe.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékosággal élők számára számos pénzbeli és természetbeni ellátástípus került meghatározásra. Az alábbiakban ezeket ismertetjük röviden.

Fogyatékosági támogatás (Fot. 22. § - 23/A. §)

Havi rendszerességgel járó pénzbeli ellátás, amelynek célja a fogyatékossgal élő személy esélyegyenlőségének növelése, illetve anyagi hozzájárulás a súlyos fogyatékossgból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Jogosultja az a 18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos személy, aki az ellátás igénylésének időpontjában Magyarországon élő magyar állampolgár, letelepedett, valamint bevándorolt jogállású, illetve hontalanként elismert.

A fogyatékossgai támogatás összege évenként változik: a nyugellátások évenkénti rendszeres emelésére vonatkozó szabályai szerint, azzal megegyező mértékben emelésre kerül. A támogatás havi összege 2023. január 1-jétől

- 29.677, Ft, ha a súlyosan fogyatékos személy hallási fogyatékos -függetlenül az önkiszolgálási képesség meglététől, vagy hiányától-, illetve akkor is ilyen összegű a fogyatékossgai támogatás havonta, ha a súlyosan fogyatékos személynek nem hallási, hanem más fogyatékossga van és önkiszolgálási képessége nem hiányzik;
- 36.527, Ft, ha a súlyosan fogyatékos személynek nem hallási, hanem más fogyatékossga van és önkiszolgálási képessége hiányzik, vagy halmozottan fogyatékos.

Rokkantsági járadék (A rokkantsági járadékról szóló 83/1987.(XII.27.) MT rendelet)

Rokkantsági járadékra jogosult az a személy, akinek a 25. életéve betöltése előtt keletkezett egészségkárosodása legalább 70%-os mértékű, és nyugellátásban, baleseti nyugellátásban vagy megváltozott munkaképességű személyek ellátásában nem részesül.

A rokkantsági járadékra jogosult személy egészségi állapotát a döntésben meghatározott időpontban felül kell vizsgálni. A rokkantsági járadék folyósítása mellett jövedelmi és időbeli korlátozás nélkül lehet kereső tevékenységet folytatni. A rokkantsági járadékban részesülő személy utazási kedvezményre jogosult. Az ellátás havi összege 2023. január 1-jétől 53.830, Ft

Megváltozott munkaképességű személyek ellátásai (A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról 2011. évi CXCI. törvény)

Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira jogosult az a kérelem benyújtásakor 15. életévét betöltött személy, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű (a továbbiakban: megváltozott munkaképességű személy), és aki

- a kérelem benyújtását megelőző
 - 5 éven belül legalább 1095 napon át,
 - 10 éven belül legalább 2555 napon át vagy
 - 15 éven belül legalább 3650 napon áta Tbj. 5. §-a szerinti biztosított volt;
- keresőtevékenységet nem végez és
- rendszeres pénzellátásban nem részesül.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai a rehabilitációs hatóság komplex minősítése keretében megállapított rehabilitációs javaslattól függően:

- rehabilitációs ellátás, vagy
- rokkantsági ellátás. (3. § (1) bekezdés)

Rehabilitációs ellátás

A rehabilitálható megváltozott munkaképességű személy rehabilitációs ellátásra jogosult. (4. §)

Az ellátás keretében a megváltozott munkaképességű személy

- a rehabilitáció sikeres megvalósulása érdekében szükséges szolgáltatásokra, valamint
- pénzbeli ellátásra jogosult.

A rehabilitációs ellátásban részesülő személy a rehabilitációs hatósággal történő együttműködésre köteles, amelynek keretében teljesíti a rehabilitációs tervben foglalt kötelezettségeket. Ennek keretében a rehabilitációs ellátásban részesülő személy köteles

- a rehabilitációs hatóságnál a rehabilitációs tervben meghatározott időpontban megjelenni,
- értesítési kötelezettségét teljesíteni,
- aktívan munkahelyet keresni,
- a felajánlott rehabilitációs szolgáltatást, valamint a támogatott képzési lehetőséget elfogadni, megfelelő munkahelyhez jutást elősegítő munkaerő-piaci programban részt venni, és megfelelő munkahelyre szóló állásajánlatot elfogadni, ideértve a közfoglalkoztatás keretében történő foglalkoztatást is. (6. § (1) - (3) bekezdés)

Rokkantsági ellátás

A megváltozott munkaképességű személy rokkantsági ellátásra jogosult, ha a rehabilitációja nem javasolt. (5. § (1) bekezdés)

Rokkantsági ellátást kell megállapítani annak a megváltozott munkaképességű személynek is,

- akinek a foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, vagy
- aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel

és a kérelem benyújtásának, vagy a felülvizsgálat időpontjában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralevő időtartam az 5 évet nem haladja meg. (5. § (2) bekezdés)

Kivételes rokkantsági ellátás

Különös méltánylást érdemlő körülmények fennállása esetén kivételes rokkantsági ellátás állapítható meg annak a megváltozott munkaképességű személynek,

- akinek a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján az egészségi állapota 50 százalékos vagy kisebb mértékű,
- akinek a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján a rehabilitációja nem javasolt, vagy rehabilitálható, de a kivételes rokkantsági ellátás iránti kérelem benyújtásának időpontjában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralevő időtartam az 5 évet nem haladja meg,
- akinek a megváltozott munkaképességű személyek ellátása iránti kérelmét a szükséges biztosítási idő hiánya miatt elutasító döntés véglegessé vált és e döntésben foglaltak szerint rendelkezik a szükséges biztosítási idő legalább felével,
- aki keresőtevékenységet nem végez és
- aki rendszeres pénzellátásban nem részesül.

A kivételes rokkantsági ellátás a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott keretek között nyújtható. (13. § (1) bekezdés)

Közlekedési kedvezmény (A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet)

A súlyos mozgáskorlátozott személy személygépkocsi szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezményre) jogosult (4. § - 5. §)

Parkolási igazolvány (A mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról szóló 218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet)

Parkolási igazolványra jogosult az a személy,

- aki a súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 2. § a) pont ac) alpontja értelmében közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
- aki a súlyos fogyatékoság minősítésének és felülvizsgálatának, valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól szóló 141/2000. (VIII. 9.) Korm. rendeletben

foglaltak alapján látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; illetve mozgásszervi fogyatékosnak minősül,

- akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló 1032/1971. (VII. 14.) Korm. határozat végrehajtásáról szóló 6/1971. (XI. 30.) EüM rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy
- aki a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékoságokról szóló 5/2003. (II. 19.) ESzCsM rendelet 1. számú melléklete szerint vaknak vagy gyengénlátónak („K” betűjel, 1 számjel), mozgásszervi fogyatékosnak („L” betűjel), értelmi fogyatékosnak („M” betűjel) vagy autistának („N” betűjel) minősül. (2. §)

Súlyos fogyatékoság után járó adókedvezmény

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 40. § (2) bekezdése alapján súlyosan fogyatékos személynek azt kell tekinteni, aki az összevont adóalap adóját csökkentő kedvezmény igénybevétele szempontjából súlyos fogyatékoságnak minősülő betegségekről szóló 335/2009. (XII.29.) számú Kormányrendeletben említett betegségben szenved, továbbá, aki rokkantsági járadékban vagy fogyatékosági támogatásban részesül. Az adókedvezmény összege az adóév első napján érvényes havi minimálbér 5 százalékának megfelelő összeg.

Akadálymentesítési támogatás (A lakáscélú állami támogatásokról szóló 12/2001. (I. 31.) Korm. rendelet)

Mozgáskorlátozott személy részére akadálymentes lakás építéséhez vagy vásárlásához, valamint az akadálymentesítés többletköltségeire vissza nem térítendő állami támogatás nyújtható.

Az akadálymentesítési támogatás

- akadálymentes új lakás építéséhez, lakás vásárlásához legfeljebb háromszázezer forint, ha az építető vagy a vásárló, illetve az építetővel vagy a vásárlóval együtt költöző közeli hozzátartozó vagy élettárs a mozgáskorlátozott személy,
- meglévő lakáson, lakóépületen végzett akadálymentesítéshez legfeljebb háromszázezer forint,
 - ha a lakás tulajdonosa, illetve a tulajdonossal közös háztartásban élő közeli hozzátartozó vagy élettárs a mozgáskorlátozott személy,
 - ha az önkormányzati lakásra határozatlan idejű bérleti jogviszonnyal rendelkező személy vagy vele közös háztartásban élő - a Ptk. szerinti - közeli hozzátartozó vagy élettárs a mozgáskorlátozott személy. (9. § (1) – (2) bekezdés)

Magasabb összegű családi pótlék (a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény)

Magasabb összegű családi pótlék folyósítható a tartósan beteg, illetőleg súlyosan fogyatékos gyermek után. Magasabb összegű családi pótlékra jogosult továbbá a tizennyolcadik életévét betöltött tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos személy is, feltéve, ha utána tizennyolcadik életévének betöltéséig magasabb összegű családi pótlékot folyósítottak. Összege:

- Tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő család esetén 23.300 Ft.
- Tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő egyedülálló esetén 25.900 Ft.
- A 18. életévét betöltött tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos személy esetén 20.300 Ft. (11. §)

Vakok személyi járadéka (Fot. 22. § - 23/A. §)

A 18. életévét betöltött látássérült vagy vak személy számára nyújtható támogatás. Kifutó ellátástípus, újonnan már nem lehet megállapítani, helyette a fogyatékosági támogatás kérelmezhető.

Utazási kedvezmény

A belföldi menetrend szerinti közforgalmú közlekedésben utazót megillető kedvezmény, mely Magyarországon területén, belföldi forgalomban vehető igénybe.

A fogyatékossgal élő személyek anyagi támogatása helyi szinten a települési támogatás és a rendkívüli települési támogatás biztosítása keretében történik.

A fogyatékossgal élő személyek által igénybe vett ellátások kapcsán, kifejezetten a fogyatékossga vonatkozóan nem kerül vezetésre nyilvántartás, így pontos adatok nem állnak rendelkezésünkre az igénybe vevő fogyatékosok számáról.

Fogyatékossgal élő személyek számára helyben biztosított szociális szolgáltatások:

- alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, nappali ellátás, család- és gyermekjóléti szolgáltatás
- szakosított ellátási formák: helyben nem állnak rendelkezésre.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Az Európai Unióhoz történő csatlakozás egyik feltétele, hogy az állampolgárok – köztük a fogyatékossgal élő emberek – számára megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén; a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkaalkalmak, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is. Kiemelt prioritásként a minőségi szolgáltatások egyenlő hozzáféréseinek megteremtése fogalmazható meg.

Biztosítani kell az esélyegyenlőséget az intézményes ellátások szolgáltató jellegének erősítésével, az intézmények kiépítésével, korszerűsítésével és átalakításával, illetve a lakókörnyezeti és az integrált formában történő ellátásszervezés erősítésével.

Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, amelynek fogalma az utóbbi években teljesen új tartalmat nyert: ma már valamennyi fogyatékossgai csoporthoz tartozó ember – azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan-halmazottan fogyatékos emberek – speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítés, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni. Ez olyan eszközök és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást a mozgássérült embereken túl látás- vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékos emberek is igénybe vehessenek. (Hangos térkép, indukciós hurok, könnyen érthető tájékoztató füzetek stb.)

A kulcs az, hogy ma már nem pusztán épületek akadálymentesítéséről, hanem a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréséről beszélünk, amely tehát magában foglalja az épületek komplex akadálymentességét, de annál jóval több.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése:

Településünkön kettő háziorvosi és egy gyermekorvosi körzet, egy fogorvos, egy gyógyszertár és kettő védőnővel ellátott védőnői szolgálat látja el az egészségügyi alapszolgáltatásokat. A szakorvosi járóbeteg ellátás a veresegyházi és a gödöllői szakrendelőkben biztosított. A hatvani, valamint a szintén közelben lévő kistarcsai Flór Ferenc Kórház látja el a fekvőbetegeket. A helyben nem elérhető rehabilitációs ellátásokhoz (pl.: fogyatékossgal élő vagy pszichiátriai és szenvedélybetegek rehabilitációs ellátása) való hozzáférést szükség esetén többek közt a család- és gyermekjóléti szolgálat segíti elő.

A Gödöllői Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya rehabilitációs tanácsadás keretében a megváltozott munkaképességű ügyfelek számára segít a számukra megfelelő munkakör, munkahely, valamint képzés meghatározásában és megtalálásában.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége:

Szada Nagyközség Önkormányzata elkötelezett amellett, hogy minden tőle telhetőt megtegyen települési szinten úgy a fizikai, mint az infokommunikációs akadálymentesítés érdekében. Az elmúlt évek folyamán a nagyközség minden új beruházás során kiemelt figyelmet fordított az akadálymentesítés kérdésére. A legtöbb közszolgáltatást nyújtó intézmény akadálymentesítése így már részlegesen vagy teljesen megoldott, és ugyanez mondható el az egyes helyi cégek, nagyobb munkáltatók esetében is. Hasonlóan fontos feladat a közeljövőben tervezett belterületi út és járdaépítés során akadálymentes gyalogátkelőhelyek létesítése, mely könnyíti a fogyatékossgal élő, elsősorban a mozgásukban korlátozott személyek közlekedését a településen belül.

c) a közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesíttség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége:

Az egészségügyi szolgáltatások, köznevelési intézmények, sport- és kulturális programok többnyire akadálymentesített helyszínen érhetőek el. A hatályos jogszabályoknak megfelelően minden új beruházás, felújítás megvalósítása településünkön is akadálymentesített környezet biztosítása mellett történik. A különböző lakó- és szolgáltató épületek esetében az Önkormányzatnak közvetlen ráhatása nincs, de a tapasztalatok alapján elmondható, hogy az újonnan létesülő intézmények, szolgáltató épületek esetében a kialakítás során figyelmet fordítanak az akadálymentesítésre.

Az infokommunikációs akadálymentesítés kapcsán elmondható, hogy az információhoz való egyenlő hozzáférés lehetősége biztosított Szadán. A település honlapja akadálymentes verzióban is elérhető, így az általa nyújtott információ mindenki számára könnyen elérhető, hozzáférhető.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége:

Az újabb építésű intézmények, cégek a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően elvégezték a szükséges akadálymentesítést, a régebbi épületek esetében azonban ez nem történt meg, vagy pályázati forrásból került megoldásra az akadálymentesítés részben vagy egészben. Pontos számszerű adatok ezzel kapcsolatban nem állnak rendelkezésünkre, de gyakorlati tapasztalataink alátámasztják, hogy összességében jelentős számú munkahely akadálymentesítése történt meg az elmúlt években.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége:

A közösségi közlekedés terén zajló beruházások, felújítási munkálatok az utóbbi években már az akadálymentesítés figyelembevételével valósultak meg. A járda- és egyéb közterület-felújítások során szintén prioritás az akadálymentes környezet kialakítása, így közterületeink nagy része ma már akadálymentesen használható, ahol pedig ez még nem érvényes, ott a közeljövőben megvalósítandó beruházások révén jelentős mértékű akadálymentesítést kívánunk véghez vinni. Például a közeljövőben tervezett belterületi út- és járdaépítés során akadálymentes gyalogátkelőhelyek létesítése révén szeretnénk megkönnyíteni a fogyatékossgal élő, elsősorban a mozgásukban korlátozott személyek közlekedését a településen belül.

f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye stb.);

Kifejezetten fogyatékossgal élő személyek számára működtetett helyi szolgáltatások nem állnak rendelkezésre.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások):

A fentiekben részletezettekén túl rendkívüli települési támogatás formájában pénzügyi segítséget biztosít az Önkormányzat – hallókészülékek, közlekedést segítő eszközök - vásárlásában a településen élő fogyatékos személyek részére.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Kifejezetten a fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok nem működnek Szadán - ilyen programok működtetésére ugyanis nem mutatkozott igény a településen. Ugyanakkor a különböző társadalmi szervezetek kezdeményezése révén megvalósuló programok szadai lakossághoz történő eljuttatásában természetesen minden esetben partner az Önkormányzat. A közösségi programokon való részvétel minden szempontból biztosított.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Bár konkrét adataink e téma kapcsán nincsenek, de tapasztalataink alapján feltételezhetjük, hogy nincs olyan társadalmi probléma, amely településünkön fokozottabban érintené a fogyatékossgal élők csoportját, mint más településeken, vagy ország szinten. Nem talákoztunk olyan esettel az elmúlt időszakban, amikor egy fogyatékossgal élő személyt bármilyen atrocitás vagy különös nehézség ért volna helyben. Azonban nálunk is minden bizonnyal jelen vannak azok az esetleges problémák, amelyekkel bárhol máshol is szembesülhet egy fogyatékossgal élő személy. Ilyen probléma lehet, hogy a többségi társadalom tagjai sokszor nem tudják, miként közelítsenek egy fogyatékossgal élő személyhez, hogy miként kommunikáljanak, mi a számukra megfelelő segítségnyújtási forma stb. Ezért aztán a többségnek néha egyszerűbb úgy tenni, mintha a fogyatékossgal élők „láthatatlanok” lennének. Ezzel ugyan csak saját bizonytalanságukat próbálják leplezni, mégis a fogyatékossgal érintett másik felet hozzák vele kellemetlen helyzetbe.

Nem állítjuk, hogy ez lenne a legjellemzőbb attitűd a többség körében, de az azért valószínűsíthető, hogy sokaknak okoz kisebb-nagyobb nehézséget a fogyatékossgal élőkkel való társas kapcsolat kialakítása. Ezért mindenképpen szükséges a társadalmi szemléletformálás, az olyan érzékenyítő programok, melyek elsősorban gyermekkorban oldhatják fel eredményesen az esetleges gátlásokat, amelyek a fogyatékossgal élőkkel való kapcsolatok létrejöttét akadályozzák.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Kifejezetten fogyatékossgal élőket célzó közösségi programok, helyi társadalom érzékenyítésének hiánya.	Közösségi programok szervezése fogyatékossgal élők és családjuk számára, érzékenyítő rendezvények, előadások szervezése a fogyatékossgal élőket támogató civil szervezetek bevonásával.
Társadalmi integrációs problémák.	Többfunkciós közösségi tér kialakítása (játsszótér, szabadtéri színpad, pihenőpark) Esélyegyenlőségi nap szervezése.
Fogyatékkal élő emberek foglalkoztatásának hiánya.	Munkáltatói szemlélet formálással védett munkahely kialakítása.

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Közlekedés belterületi útjainkon.	Belterületi útjaink javítása sikeres pályázat segítségével oldódik meg.
Szabadidő hasznos eltöltése, generációk találkozása.	Programszervezés és folyamatos pályázatfigyelés olyan közösségi tér kialakítására, ahol minden generáció megtalálja a számára kedvező elfoglaltságot.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) *a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma):*

Szadán a www.birosag.hu és a www.helyicivil.hu adatbázisa alapján 29 bejegyzett civil szervezet (alapítvány, egyesület, szövetség, társaság) működik. Ebből számos szervezet lát el valamilyen formában esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenységet is.

Szada Nagyközség Önkormányzata és a civil szervezetek együttműködése elsősorban a személyes kapcsolatokon alapszik, hivatalos partnerségi megállapodások kevésbé jellemzőek, illetve a pályázati úton elnyert önkormányzati támogatások folyósításához szükséges megállapodásokban öltének testet. A szervezeteknél tevékenykedő önkéntesek számáról azon civil szervezetek esetében van pontos információnk, amelyek önkéntesen regisztráltatták magukat az Önkormányzat jegyzőjénél – élve azzal az Önkormányzat Képviselő-testületének Szervezeti és Működési Szabályzatában felkínált lehetőséggel, miszerint a tevékenységi körüket érintő kérdésekben részükre az Önkormányzat tanácskozási jogot is biztosít a képviselő-testület és annak bizottságai ülésein. (E regisztrált civil szervezetek száma 2002-ben 12-re emelkedett.) Elmondható, hogy a helyi társadalmi megmozdulások –a közösség viszonylag alacsony létszáma miatt- gördülékenyek, az önkormányzati és civil szféra nagyfokú együttműködése mentén valósulnak meg.

- b) *helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása:*

A településen nemzetiségi önkormányzat nem működik, azonban az egyházi és civil szereplőkkel az Önkormányzat jellemzően szorosan együttműködik. E kölcsönös együttműködés keretében az Önkormányzat minden évben forrást különít el költségvetésében a civil szervezetek támogatása céljából, a civil szféra képviselői pedig a települési rendezvények szervezésében és lebonyolításában is rendszeres jelleggel vállalnak aktív szerepet. Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő esetleges problémák felmerülése esetén az Önkormányzat és a problémában érintett személy/csoport érdekeit képviselő civil vagy egyházi szereplő közösen gondolkodva, szoros együttműködésben keres megoldást a bajba jutott(ak) megsegítése céljából. Szada Nagyközség Önkormányzata kiemelt jelentőséget tulajdonít az egyházi és civil szféra képviselőivel való partnerségi viszonyoknak, célja ezen együttműködés hosszú távú fenntartása és erősítése.

c) *önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása:*

Erdőkertes Község, Szada Nagyközség és Veresegyház Város Önkormányzatainak Képviselő-testületei 2008-ban elfogadták az „Önkormányzati Társulás Veresegyház és Környéke csatornahálózat és szennyvíztisztító telep fejlesztésére” elnevezésű Társulás Alapító Okiratát és annak mellékleteit a közösen egyeztetettek és véglegesítettek szerint. A társulás célja szennyvíztisztító bővítés, korszerűsítés és csatornaépítés a veresegyházi agglomeráció területén.

d) *a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége:* Szadán nemzetiségi önkormányzat nem működik, így a kérdés a településre vonatkozóan nem releváns.

e) *civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége:*

A helyi civil szerveződések jelentős része lát el olyan tevékenységeket, amelyek kapcsolódnak az esélyegyenlőségi célcsoportok hátrányainak kompenzálásához, esélyegyenlőségük előmozdításához. A nyugdíjas klub tevékenységéről szintén nem feledkezhetünk meg, hiszen az idősök érdekvédelme, esélyegyenlősége, életszínvonalának fenntartása szempontjából nagyon fontos szerepet lát el. Az Önkormányzat fontosnak tartja a civil szerveződések támogatását, így a nyugdíjas klub működéséhez is hozzájárul minden évben.

f) *for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában:*

A for-profit szféra konkrét szerepvállalása az esélyegyenlőségi feladatok ellátásában nem jellemző településünkön, a profitorientált szereplők tevékenységükkel inkább a gazdasági élet élénkítéséhez, ezen keresztül pedig a munkanélküliség csökkentéséhez járulnak hozzá, továbbá saját dolgozóik számára nyújthatnak különböző szolgáltatásokat, vagy plusz juttatásokat, amelyek összességében hozzájárulhatnak a helyiek életszínvonalának fenntartásához, javulásához.

g) *A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése:*

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) *a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába:*

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítése során a nagyközség intézményei, a civil szervezetek, az egyházak, az állami intézmények bevonásra kerültek az egyes esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő problémák feltárásának folyamatába. Elsőként az adatszolgáltatás kapcsán működtek velünk együtt, de a problémák beazonosítása, megfogalmazása terén is segítségünkre voltak. Az egyeztetések személyes, telefonos és elektronikus formában zajlottak. Természetesen az Intézkedési terv megvalósításának folyamatában is szeretnénk minél szélesebb körű együttműködés keretében együtt dolgozni az érintett intézményekkel, szervezetekkel, illetve a célcsoportok képviselőivel.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy az Önkormányzat működtet-e HEP Fórumot

A Helyi Esélyegyenlőségi Program – annak tervezete képviselő-testület általi megtárgyalását, majd elfogadását követően - kihirdetésre kerül a település honlapján (www.szada.hu), valamint a Polgármesteri Hivatal hirdetőtábláján, hogy bárki számára megismerhető legyen, és a nagyközség lakossága számára biztosított legyen az észrevételek megtételének lehetősége.

A helyi intézmények, az egyházak, a civil szféra képviselői, illetve a lakosság visszajelzéseit az Önkormányzat beépíti a végrehajtással kapcsolatos feladatok ellátásának folyamatába.

c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF a települési önkormányzatok HEP-jeit szintén közzéteszi, honlapján megjelenteti.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Naprakész adatok hiánya a szegénység témakörének egyes aspektusairól.	Nyilvántartások folyamatos frissítése, adatgyűjtés, intézmények közti információáramlás erősítése.
	55 év feletti, veszélyeztetett korban lévő munkanélküliek magas aránya az álláskereső közt.	Idősebb korosztály problémáira specializált munkaerő-piaci programok és szolgáltatások biztosítása, igénybevételük ösztönzése.
	Szociális és piaci alapon bérbé adható önkormányzati lakások hiánya.	Lehetőség szerint önkormányzati lakásállomány bővítése, korszerűsítése.
	Tartós munkanélküliek magas aránya az összes álláskereső között.	Képzési, átképzési lehetőség biztosítása az érintetteknek, mentori szolgáltatás igénybevételére történő ösztönzés.
Gyermekek	Csekély számú, esetenként késve megtett esetjelzés a veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer tagjaitól.	A veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működésének és prevenciós jellegének erősítése, tagjainak aktivizálása a járási jelzőrendszeri tanácsadó segítségével. Ennek érdekében szakmai megbeszélések szervezése, a jelzőrendszeri tagok tájékoztatása szóban és írásban, személyes együttműködés fokozása.
	Gyermekek, fiatalok számára több prevenciós program nyújtása szükséges.	Prevenciós programsorozat szervezése gyermekek, fiatalok számára.
	Általános iskolai oktatás biztosítása magasabb színvonalon, korszerűbb környezetben szükséges.	A Szadai Székely Bertalan Általános Iskola, bővítése, teljeskörű energetikai korszerűsítése.
Nők	Családi és munkahelyi kötelezettségek, feladatok összehangolásának nehézségei.	Családbarát munkahelyek létrejöttének támogatása, családbarát intézkedések támogatása az önkormányzati fenntartású intézményekben, ahol magas létszámban dolgoznak nők, atipikus foglalkoztatási formák kialakulásának ösztönzése a településen.
	Nagy fokú látencia a nőket érintő erőszak terén.	Az észlelő- és jelzőrendszer működésének és prevenciós jellegének

		erősítése, tagjainak aktivizálása, illetve az állampolgári aktivitás fokozása a járási jelzőrendszeri tanácsadó segítségével. Ennek érdekében szakmai megbeszélések szervezése, a jelzőrendszeri tagok tájékoztatása szóban és írásban, személyes együttműködés fokozása.
	A dolgozó édesanyák nehéz helyzete, testi-lelki egészségük károsodása.	Kulturális és mentálhigiénés programok, sportolási és szabadidős lehetőségek biztosítása kifejezetten nők számára, nagycsaládosok számára közösségi tér/fórum létrehozása tapasztalat- és információcsere, tájékoztatás céljából.
Idősek	55 év felettek magas aránya a nyilvántartott álláskereső közt.	Idősebb korosztály problémáira specializált munkaerő-piaci programok és szolgáltatások biztosítása, igénybevételek ösztönzése.
	65 év feletti lakosság számának növekedése a teljes népességen belül, helyi társadalom öregedése.	Szociális és egészségügyi ellátórendszer fókuszába az idős korosztály állítása, számukra minél több, szükségletekhez igazodó szolgáltatás és ellátás biztosítása, igény szerint kapacitás-bővítése. Ennek keretében a Faluház energetikai korszerűsítése, teljeskörű akadálymentesítése.
	Szűrőprogramokhoz való eljutás megkönnyítése.	Szűrőbusz biztosítása, források keresése a rendszeres működtetéshez.
Fogyatékkal élők	Kifejezetten fogyatékossgal élőkét célzó közösségi programok, helyi társadalom érzékenyítésének hiánya.	Közösségi programok szervezése fogyatékossgal élők és családjuk számára, érzékenyítő rendezvények, előadások szervezése a fogyatékossgal élőkét támogató civil szervezetek bevonásával.
	Társadalmi integrációs problémák.	Többfunkciós közösségi tér kialakítása (játszóter, szabadtéri színpad, p.park) Esélyegyenlőségi nap szervezése.
	Fogyatékkal élő emberek foglalkoztatásának hiánya.	Munkáltatói szemlélet formálással védett munkahely kialakítása.
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	Közlekedés belterületi útjainkon.	Belterületi útjaink javítása sikeres pályázat segítségével oldódik meg.
	Szabadidő hasznos eltöltése, generációk találkozása.	Programszervezés és folyamatos pályázatfigyelés olyan közösségi tér kialakítására, ahol minden generáció megtalálja a számára kedvező elfoglaltságot.

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák a közösség hasznos és elismert tagjai.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők társadalmi leszakadásának folyamatát minden lehetséges eszközzel megfékezzük, és elősegítsük e csoport felzárkózását a többségi társadalomhoz, továbbá, hogy életszínvonaluk javulását a lehető legnagyobb mértékben előmozdítsuk.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek egészséges testi-lelki fejlődésének biztosítását. Nevelésük, oktatásuk befektetés a jövőbe, ezért erre kiemelt figyelmet fordítunk. Célunk továbbá településünk családbarát jellegének erősítése.

Folyamatosan odafigyelünk az idősök jólétének kérdésére, egészségügyi és szociális helyzetének alakulására, fókuszálva a megfelelő életszínvonal fenntartásának elősegítésére, az időskori elmagányosodás megelőzésére, valamint a szociális és egészségügyi szolgáltatások hozzáférhetőségének biztosítására.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetében a szerepkonfliktusok csökkentését, azaz a munka és a család összeegyeztethetőségének elősegítését, a családbarát intézkedések támogatását, valamint a nőkkel szembeni erőszak visszaszorítását.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők helyzetének minél mélyebb megismerésére, életminőségének javítására, társadalmi integrációjuk előmozdítására, illetve a többségi társadalom tagjainak velük szembeni érzékenyítésére.

Az intézkedési területek részletes kifejtése *(intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)*

A	Intézkedés címe:	Adatgyűjtés, nyilvántartás vezetése a szegénységről.
B	Feltárt probléma megnevezése	Naprakész adatok hiánya a szegénység témakörének egyes aspektusairól.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Nyilvántartások folyamatos frissítése, adatgyűjtés, intézmények közti információáramlás erősítése 1. Rövidtávon: Adatgyűjtés, nyilvántartás vezetése, frissítése. 2. Középtávon: Adathiány megszüntetése. 3. Hosszútávon: Szegénység jelenségének mélyrehatóbb megismerése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél összhangban áll a helyi stratégiai dokumentumokkal: költségvetési koncepcióval, gazdasági programmal.
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	A cél kapcsolódik Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030-hoz és összhangban áll annak céljaival.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	1. Önbevalláson alapuló adatgyűjtés a SZAK által ellátottak, valamint a Polgármesteri Hivatal szociális ügyintézőjénél megjelenő helyi lakosok komplex élethelyzetéről, problémáiról (jövedelmi, vagyoni helyzet, munkaerő-piaci helyzet, pénzügyi és természetbeni ellátásokban való részesülés, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés stb.). 2. Nyilvántartás készítése, folyamatos frissítése. 3. Adatok elemzése, következtetések levonása.
G	Az intézkedés felelőse	Szada Nagyközség Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	1. Folyamatos. 2. Folyamatos. 3. 2028. június
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Eredményességi mutatók rövid-, közép- és hosszútávon: 1. Minél több begyűjtött adat. 2. A begyűjtött adatok tárolására, kezelésére alkalmas nyilvántartás rendelkezésre állása. 3. Adatforrást biztosító nyilvántartás rendelkezésre állása, melyből komplex kép nyerhető a szegénység témakörét illetően.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	A tervezett intézkedés nem önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósítandó intézkedés.

A	Intézkedés címe:	Munkaerő-piaci programok és szolgáltatások biztosítása, igénybevételük ösztönzése.
B	Feltárt probléma megnevezése	55 év feletti, veszélyeztetett korban lévő munkanélküliek magas aránya az álláskeresők között.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Idősebb korosztály problémáira specializált munkaerő-piaci programok és szolgáltatások biztosítása, igénybevételük ösztönzése 1. Rövidtávon: Tájékoztatottság növelése az érintettek körében. 2. Középtávon: Programok, szolgáltatások igénybevételének növekedése. 3. Hosszútávon: Munkanélküliség csökkenése az idős korosztály tagjainak körében.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél összhangban áll a helyi stratégiai dokumentumokkal: költségvetési koncepcióval, gazdasági programmal.
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	A cél kapcsolódik Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030-hoz
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	1. Tájékoztatás az elérhető munkaerő-piaci programokról, szolgáltatásokról, az érintettek tájékoztatása minden lehetséges fórumon. 2. Információnyújtás az érintettek számára, igényeik, problémáik felmérése, ösztönzésük a programok, szolgáltatások igénybevételére. 3. Valós szükségletekhez igazodó munkaerő-piaci segítségnyújtás, együttműködés a Foglalkoztatási Osztállyal a célcsoport elérése, aktiválása érdekében.
G	Az intézkedés felelőse	Szada Nagyközség Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	1. Folyamatos. 2. Folyamatos. 3. 2028. június
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Eredményességi mutatók rövid-, közép- és hosszútávon: 1. Minél több célcsoporthoz tartozó személy tájékoztatása. 2. Idős korosztályhoz tartozók nagyobb arányú megjelenése az egyes foglalkoztatási, képzési programokon, munkaerő-piaci szolgáltatások magasabb arányú igénybevétele. 3. Munkanélküliség csökkenése az idős korosztály tagjainak körében.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Erőforrások hosszú távú megléte esetén biztosított.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés	A tervezett intézkedés nem önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósítandó intézkedés.

A	Intézkedés címe:	Képzések, átképzések, mentori szolgáltatás
B	Feltárt probléma megnevezése	Tartós munkanélküliek magas aránya az összes álláskereső között
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Képzési, átképzési lehetőség biztosítása az érintetteknek, mentori szolgáltatás igénybevételére történő ösztönzés 1. Rövidtávon: Tájékozottság növelése az érintettek körében. 2. Középtávon: Képzési programok, szolgáltatások igénybevételének növekedése. 3. Hosszútávon: Tartós munkanélküliség csökkenése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél összhangban áll a helyi stratégiai dokumentumokkal: költségvetési koncepcióval, gazdasági programmal.
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	A cél kapcsolódik Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030-hoz és összhangban áll annak céljaival.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	1. Tájékozódás az elérhető képzési programokról, szolgáltatásokról. 2. Információnyújtás az érintettek számára, ösztönzésük a képzéseken való részvételre, mentori szolgáltatás révén személyre szabott segítségnyújtás. 3. Valós szükségletekhez igazodó munkaerő-piaci segítségnyújtás, hosszú távú együttműködés a Foglalkoztatási Osztállyal a célcsoport elérése, aktiválása érdekében.
G	Az intézkedés felelőse	Szada Nagyközség Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	1. Folyamatos. 2. Folyamatos. 3. 2028. június
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Eredményességi mutatók rövid-, közép- és hosszútávon: 1. Minél több célcsoporthoz tartozó személy tájékoztatása. 2. Tartós munkanélküliek nagyobb arányú megjelenése az egyes foglalkoztatási, képzési programokon, mentori szolgáltatásban. 3. Tartós munkanélküliség csökkenése a helyi lakosok körében.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Erőforrások hosszú távú megléte esetén biztosított.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés	A tervezett intézkedés nem önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósítandó intézkedés.

A	Intézkedés címe:	Önkormányzati lakásállomány bővítése.
B	Feltárt probléma megnevezése	Szociálisan és piaci alapon bérebe adható önkormányzati lakások hiánya.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Önkormányzati lakások bérebe adása szociális és piaci alapon, lehetőség szerint önkormányzati lakásállomány bővítése, korszerűsítése 1. Rövidtávon: Meglévő lakások bérebe adása a rászorulóknak számára. 2. Középtávon: Pályázati lehetőségek felkutatása az önkormányzati lakásállomány bővítése, korszerűsítése céljából. 3. Hosszútávon: Bérebe adható önkormányzati lakások számának emelkedése, elősegítve ezzel az esetleges lakhatási problémák megoldását.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél összhangban áll a helyi stratégiai dokumentumokkal: költségvetési koncepcióval, gazdasági programmal.
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	A cél kapcsolódik Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030-hoz és összhangban áll annak céljaival.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	1. Pályázati lehetőségek felkutatása az önkormányzati lakásállomány bővítése, korszerűsítése céljából. 2. Pályázatok benyújtása annak érdekében, hogy az önkormányzat bővíthesse a bérebe adható lakások számát. 3. Önkormányzati lakások bérebe adása a rászorulóknak számára.
G	Az intézkedés felelőse	Szada Nagyközség Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	1. Folyamatos. 2. Folyamatos. 3. 2028. június
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Eredményességi mutatók rövid-, közép- és hosszútávon: 1. Bérlakások számának emelkedése. 2. Bérebe adott lakások számának emelkedése. 3. Bérlakások teljes kihasználtsága.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, anyagi/pályázati erőforrás, technikai erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Erőforrások hosszú távú megléte esetén biztosított.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés	A tervezett intézkedés nem önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósítandó intézkedés.

A	Intézkedés címe:	A veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működésének és prevenciós jellegének erősítése.
B	Feltárt probléma megnevezése	Csekély számú, esetenként késve megtett esetjelzés a veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer tagjaitól.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működésének és prevenciós jellegének erősítése, tagjainak aktivizálása 1. Rövidtávon: Jelzőrendszeri tagok közti együttműködés fokozódása. 2. Középtávon: Szükséges és releváns, valamint prevenciós céllal tett esetjelzések számának emelkedése. 3. Hosszútávon: A jelzőrendszeri tagok aktivitásának fokozódása, gördülékeny együttműködése, jelzőrendszer prevenciós jellegének erősödése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél összhangban áll a helyi stratégiai dokumentumokkal: költségvetési koncepcióval, gazdasági programmal.
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	A cél kapcsolódik Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030-hoz, a „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)-höz és összhangban áll azok céljaival.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	1. Problémák mibenlétének meghatározása adatok gyűjtése, elemzése, valamint a jelzőrendszeri tagokkal való konzultáció révén. 2. Szakmai megbeszélések szervezése, a jelzőrendszeri tagok tájékoztatása szóban és írásban, személyes együttműködés fokozása. 3. Elért eredmények hosszú távú fenntartása.
G	Az intézkedés felelőse	Szada Nagyközség Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	1. Folyamatos. 2. Folyamatos. 3. 2028. június
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Eredményességi mutatók rövid-, közép- és hosszútávon: 1. Kimutatás készítése, jelzőrendszeri tagokkal történő minél több konzultáció megvalósulása. 2. Szakmai megbeszélések, tájékoztatások, előadások megvalósulása. 3. Pozitív visszajelzések a jelzőrendszeri tagoktól.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, anyagi erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés	A tervezett intézkedés nem önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósítandó intézkedés.

A	Intézkedés címe:	Prevenációs programsorozat szervezése gyermekek, fiatalok számára
B	Feltárt probléma megnevezése	Gyermekek, fiatalok számára több prevenációs program nyújtása szükséges
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Preventív tevékenység révén a gyermekek, fiatalok támogatása, védelme az őket nagyobb valószínűséggel érintő problémáktól 1. Rövidtávon: Gyermekek, fiatalok minél nagyobb arányú bevonása preventív programokba. 2. Középtávon: Gyermekek, fiatalok tájékozottságának növelése az őket érintő nehézségek, problémák tekintetében. 3. Hosszútávon: Gyermekek, fiatalok fokozottabb védelme az őket érintő nehézségekkel, veszélyeztetettséggel szemben.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél összhangban áll a helyi stratégiai dokumentumokkal: költségvetési koncepcióval, gazdasági programmal.
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	A cél kapcsolódik Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030-hoz, a „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)-höz és összhangban áll azok céljaival.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	1. Prevenációs programok megvalósítását támogató pályázati lehetőségek felkutatása. 2. Prevenációs programok megtervezése. 3. Prevenációs programok megvalósítása, gyermekek, fiatalok minél nagyobb arányú bevonásával.
G	Az intézkedés felelőse	Szada Nagyközség Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	1. Folyamatos. 2. 2027-2028 3. 2028. június, illetve az az utáni időszak
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Eredményességi mutatók rövid-, közép- és hosszútávon: 1. Prevenációs programok megvalósítása. 2. Gyermekek, fiatalok minél nagyobb részvétele prevenációs programokon. 3. Pozitív visszajelzések a programokban résztvevőktől és a szülőktől.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, anyagi/pályázati erőforrás, technikai erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Erőforrások hosszútávú megléte esetén biztosított.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés	A tervezett intézkedés nem önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósítandó intézkedés.

A	Intézkedés címe:	A Szadai Székely Bertalan Általános Iskola energetikai korszerűsítése.
B	Feltárt probléma megnevezése	Általános iskolai oktatás biztosítása magasabb színvonalon, korszerűbb környezetben szükséges.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	1. Rövidtávon: A jelenlegi korszerűtlen energetikai adottságaiból adódó kellemetlenségek mérséklése. 2. Középtávon: TOP Plusz keretében pályázat benyújtása az iskola energetikai korszerűsítésére. 3. Hosszútávon: Korszerű környezet kialakítása: magasabb színvonalon történő oktatás.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél összhangban áll a helyi stratégiai dokumentumokkal: költségvetési koncepcióval, gazdasági programmal.
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	A cél kapcsolódik Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030-hoz, a „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)-höz és összhangban áll azok céljaival.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	1. Az iskola jelenlegi energetikai adottságaiból adódó kellemetlenségek mérséklése. 2. Pályázat benyújtása az iskola energetikai korszerűsítésére, majd a fejlesztések kivitelezésének megkezdése. 3. Az épület energetikai korszerűsítése.
G	Az intézkedés felelőse	Szada Nagyközség Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	1. Folyamatos. 2. 2022-2023 3. 2023. június, illetve az az utáni időszak
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Eredményességi mutatók rövid-, közép- és hosszútávon: 1. Az épület megfelelő használata a korszerűsítési munkálatok megkezdéséig. 2. Átalakítási munkálatok megkezdődése. 3. Korszerűsített általános iskola.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, anyagi/pályázati erőforrás, technikai erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Fenntartható.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés	A tervezett intézkedés nem önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósítandó intézkedés.

A	Intézkedés címe:	Családbarát munkahelyek, intézkedések
B	Feltárt probléma megnevezése	Családi és munkahelyi kötelezettségek, feladatok összehangolásának nehézségei
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Családbarát munkahelyek létrejöttének támogatása, családbarát intézkedések támogatása az önkormányzati fenntartású intézményekben, ahol magas létszámban dolgoznak nők, atipikus foglalkoztatási formák kialakulásának ösztönzése a településen. 1. Rövidtávon: Családbarát intézkedések ösztönzése, megvalósítása. 2. Középtávon: Gyermekes nők helyzetének javulása, problémáik enyhülése. 3. Hosszútávon: Családi és munkahelyi kötelezettségek könnyebb összehangolása.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél összhangban áll a helyi stratégiai dokumentumokkal: költségvetési koncepcióval, gazdasági programmal.
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	A cél kapcsolódik Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030-hoz és összhangban áll annak céljaival.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	1. Családbarát munkahelyek és atipikus foglalkoztatási formák népszerűsítése, a nagyközségben megvalósuló fejlesztések során a gyermekes családok igényeinek figyelembevétele lehetőségek, igények felmérése a gyermekek alternatív napközbeni ellátása terén. 2. Családbarát intézkedések megvalósítása az önkormányzati fenntartású intézményekben, illetve ilyen jellegű civil kezdeményezések támogatása. 3. Megvalósuló intézkedések hosszú távú fenntartása.
G	Az intézkedés felelőse	Szada Nagyközség Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	1. Folyamatos. 2. Folyamatos. 3. 2028. június
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Eredményességi mutatók rövid-, közép- és hosszútávon: 1. Tájékozottság a helyi munkáltatók többsége körében. 2. Családbarát kezdeményezések számának emelkedése. 3. A családbarát intézkedések fennmaradása 2028 után is.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, anyagi/pályázati erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Erőforrások hosszútávú megléte esetén biztosított.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés	A tervezett intézkedés nem önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósítandó intézkedés.

A	Intézkedés címe:	A veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működésének és prevenciós jellegének erősítése
B	Feltárt probléma megnevezése	Nagyfokú látencia a nőket érintő erőszak terén
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működésének és prevenciós jellegének erősítése, tagjainak aktivizálása 1. Rövidtávon: Jelzőrendszeri tagok közti együttműködés fokozódása. 2. Középtávon: Szükséges és releváns, valamint prevenciós céllal tett esetjelzések számának emelkedése. 3. Hosszútávon: A jelzőrendszeri tagok aktivitásának fokozódása, gördülékeny együttműködése, jelzőrendszer prevenciós jellegének erősödése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél összhangban áll a helyi stratégiai dokumentumokkal: költségvetési koncepcióval, gazdasági programmal.
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	A cél kapcsolódik Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030-hoz és összhangban áll annak céljaival.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	1. Problémák mibenlétének meghatározása adatok gyűjtése, elemzése, valamint a jelzőrendszeri tagokkal való konzultáció révén. 2. Szakmai megbeszélések szervezése, a jelzőrendszeri tagok tájékoztatása szóban és írásban, személyes együttműködés fokozása. 3. Elért eredmények hosszú távú fenntartása.
G	Az intézkedés felelőse	Szada Nagyközség Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	1. Folyamatos. 2. Folyamatos. 3. 2028. június
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Eredményességi mutatók rövid-, közép- és hosszútávon: 1. Kimutatás készítése, jelzőrendszeri tagokkal történő minél több konzultáció megvalósulása. 2. Szakmai megbeszélések, tájékoztatások, előadások megvalósulása. 3. Pozitív visszajelzések a jelzőrendszeri tagoktól.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, anyagi erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Fenntartható.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés	A tervezett intézkedés nem önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósítandó intézkedés.

A	Intézkedés címe:	Kulturális és mentálhigiénés programok, sportolási és szabadidős lehetőségek biztosítása
B	Feltárt probléma megnevezése	A dolgozó édesanyák nehéz helyzete, testi-lelki egészségük károsodása
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Kulturális és mentálhigiénés programok, sportolási és szabadidős lehetőségek biztosítása kifejezetten nők számára, nagycsaládosok számára közösségi tér/fórum létrehozása tapasztalat- és információcsere, tájékoztatás céljából. 1. Rövidtávon: Dolgozó édesanyák problémáinak, igényeinek jobb megismerése. 2. Középtávon: Programok szervezése kifejezetten nők számára, sportolási lehetőségek biztosítása, mentálhigiénés és egészségmegőrzéssel kapcsolatos rendezvények, nagycsaládosok számára fórum szervezése. 3. Hosszútávon: Dolgozó édesanyák „kiegésének” megelőzése, testi-lelki egészségük megtartása.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél összhangban áll a helyi stratégiai dokumentumokkal: költségvetési koncepcióval, gazdasági programmal.
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	A cél kapcsolódik Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030-hoz és összhangban áll annak céljaival.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	1. Igények, problémák felmérése a gyermekes, munkavállaló nők körében. 2. Programok szervezése kifejezetten nők számára, sportolási lehetőségek biztosítása, mentálhigiénés és egészségmegőrzéssel kapcsolatos rendezvények szervezése. 3. Elért eredmények hosszú távú fenntartása, a dolgozó édesanyák helyzetének javulása.
G	Az intézkedés felelőse	Szada Nagyközség Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	1. Folyamatos. 2. Folyamatos. 3. 2028. június
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Eredményességi mutatók rövid-, közép- és hosszútávon: 1. Tájékozottság a helybéli gyermekes, dolgozó nők helyzetéről. 2. Nőknek szóló programok, szabadidős lehetőségek számának emelkedése. 3. Pozitív visszajelzések a lakosság részéről.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, anyagi/pályázati erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Erőforrások hosszútávú megléte esetén biztosított.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés

A	Intézkedés címe:	Munkaerő-piaci programok és szolgáltatások biztosítása, igénybevételük ösztönzése.
B	Feltárt probléma megnevezése	55 év felettiak magas aránya a nyilvántartott álláskeresők közt.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Idősebb korosztály problémáira specializált munkaerő-piaci programok és szolgáltatások biztosítása, igénybevételük ösztönzése. „Az idős ember, mint erőforrás” szemlélet erősítése a helyi munkáltatók esetében. 1. Rövidtávon: Tájékoztatottság növelése az érintettek körében. „Az idős ember, mint erőforrás” szemlélet erősítése a helyi munkáltatók esetében. 2. Középtávon: Programok, szolgáltatások igénybevételének növekedése. 3. Hosszútávon: Munkanélküliség csökkenése az idős korosztály tagjainak körében.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél összhangban áll a helyi stratégiai dokumentumokkal: költségvetési koncepcióval, gazdasági programmal.
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	A cél kapcsolódik Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030-hoz, Időügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)-hez és összhangban áll azok céljaival.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	1. Tájékoztatás az elérhető munkaerő-piaci programokról, szolgáltatásokról, az érintettek tájékoztatása minden lehetséges fórumon. A helyi munkáltatók tájékoztatása az idős munkavállalók alkalmazásának előnyeiről. 2. Információnyújtás az érintettek számára, igényeik, problémáik felmérése. 3. Valós szükségletekhez igazodó munkaerő-piaci segítségnyújtás.
G	Az intézkedés felelőse	Szada Nagyközség Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	1. Folyamatos. 2. Folyamatos. 3. 2028. június
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Eredményességi mutatók rövid-, közép- és hosszútávon: 1. Minél több célcsoporthoz tartozó személy tájékoztatása. 2. Idős korosztályhoz tartozók nagyobb arányú megjelenése az egyes foglalkoztatási, képzési programokon, munkaerő-piaci szolgáltatások magasabb arányú igénybevétele. 3. Munkanélküliség csökkenése az idős korosztály tagjainak körében.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, anyagi erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés

A	Intézkedés címe:	Szociális és egészségügyi ellátórendszer fókuszában az idősek
B	Feltárt probléma megnevezése	65 év felettiak magas aránya a teljes népességen belül, helyi társadalom öregedése
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Szociális és egészségügyi ellátórendszer fókuszába az idős korosztály állítása, számukra minél több, szükségletekhez igazodó szolgáltatás és ellátás biztosítása. 1. Rövidtávon: Idősek számára minél megfelelőbb egészségügyi és szociális szolgáltatások biztosítása. 2. Középtávon: Az idősek színvonalas egészségügyi és szociális ellátása. 3. Hosszútávon: Az idős népesség egészségügyi és szociális helyzetének javulása.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél összhangban áll a helyi stratégiai dokumentumokkal: költségvetési koncepcióval, gazdasági programmal.
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	A cél kapcsolódik Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030-hoz, Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)-hez és összhangban áll azok céljaival.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	1. A szolgáltatások tervezése-szervezése során az idős korosztály problémáinak, igényeinek előtérbe helyezése, igény szerint a szolgáltatások kapacitásának bővítése. 2. Pályázat benyújtása a Faluház akadálymentesítésére és energetikai korszerűsítésére, majd a fejlesztések kivitelezésének megkezdése. 3. Minőségi szolgáltatások hosszú távú biztosítása, az érintettek folyamatos tájékoztatása mellett.
G	Az intézkedés felelőse	Szada Nagyközség Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	1. Folyamatos. 2. 2027-2028. 3. 2028. június
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Eredményességi mutatók rövid-, közép- és hosszútávon: 1. Tájékozottság az idősek helyzetéről, problémák, igények megismerése. 2. Szolgáltatások palettájának és kapacitásának bővülése. 3. Pozitív visszajelzések a lakosság részéről, egészségügyi és szociális problémák mérséklődése az idősek körében.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, anyagi/pályázati erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés

A	Intézkedés címe:	Közelebb a szűrőprogramokhoz.
B	Feltárt probléma megnevezése	Sok esetben nagy távolságot kell megtenni a szakorvosi ellátásokhoz.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	1. Rövidtávon: A helyi házi orvosoktól tájékoztatás. 2. Középtávon: A szükségletekhez igazodó igények biztosítása a szakellátások területén. Tárgyalások megkezdése a szakintézményekkel. 3. Hosszútávon: Szűrőbuszok rendszeres biztosítása.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél összhangban áll a helyi stratégiai dokumentumokkal: költségvetési koncepcióval, gazdasági programmal.
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	A cél kapcsolódik az Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)-hez és összhangban áll azok céljaival.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	1. A jelenlegi helyzetből adódó kellemetlenségek mérséklése, közlekedésben történő segítségnyújtás az ellátottak részére stb. 2. Pályázat forrás felkutatása, benyújtása a szűrőbuszok biztosításához. 3. Teljeskörű egészségügyi szűrővizsgálatok megvalósítása.
G	Az intézkedés felelőse	Szada Nagyközség Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	1. Folyamatos 2. Folyamatos 3. 2028. június, illetve az az utáni időszak
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Eredményességi mutatók rövid-, közép- és hosszútávon: 1. Igénybe vevők számának stagnálása, esetleg emelkedése. 2. Pályázati munkálatok megkezdése. 3. A szűrőbuszok rendelkezésre állása az igénybe vevők számára.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, anyagi/pályázati erőforrás, technikai erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés

A	Intézkedés címe:	Közösségi programok szervezése fogyatékossgal élők és családjuk számára, érzékenyítő rendezvények
B	Feltárt probléma megnevezése	Kifejezetten fogyatékossgal élőket célzó közösségi programok, helyi társadalom érzékenyítésének hiánya
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Közösségi programok szervezése fogyatékossgal élők és családjuk számára, érzékenyítő rendezvények, előadások szervezése. 1. Rövidtávon: Fogyatékossgal élők problémáinak, igényeinek jobb megismerése. 2. Középtávon: Programok szervezése kifejezetten fogyatékossgal élők és családjuk részére, érzékenyítő rendezvények, előadások szervezése a többségi társadalom tagjai részére. 3. Hosszútávon: Fogyatékossgal élők társadalmi integrációja, többségi társadalom érzékenyülése, előítéleteinek csökkenése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél összhangban áll a helyi stratégiai dokumentumokkal: költségvetési koncepcióval, gazdasági programmal.
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	A cél kapcsolódik Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030-hoz, Országos Fogyatékossgügyi Program (2015-2025)-höz és összhangban áll azok céljaival.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	1. Igények, problémák megismerése a fogyatékossgal élők körében. 2. Programok szervezése kifejezetten fogyatékossgal élők és családjuk részére, érzékenyítő rendezvények, előadások szervezése a többségi társadalom tagjai részére. 3. Elért eredmények hosszú távú fenntartása, a fogyatékossgal élők helyzetének javulása.
G	Az intézkedés felelőse	Szada Nagyközség Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	1. Folyamatos. 2. Folyamatos. 3. 2028. június
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Eredményességi mutatók rövid-, közép- és hosszútávon: 1. Tájékozottság a helybéli fogyatékossgal élő személyek helyzetéről. 2. Fogyatékossgal élőknek szóló és érzékenyítő programok számának emelkedése. 3. Pozitív visszajelzések az érintettek részéről.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, anyagi/pályázati erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés

A	Intézkedés címe:	Fogyatékossgal élő személyek számára nehézkes a kulturális szolgáltatások igénybevétele
B	Feltárt probléma megnevezése	A Székely-kert megközelítése nehézkes, sem az udvar, sem az épület nem akadálymentesített, így a fogyatékossgal élő személyek számára nehézkes a kulturális szolgáltatások igénybevétele
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A Szadai Székely-kert és Múteremház felújítása, bővítése, teljeskörű akadálymentesítése és energetikai korszerűsítése 1. Rövidtávon: A Székely-kert jelenlegi adottságaiból adódó kellemetlenségek mérséklése. 2. Középtávon: Pályázat benyújtása a Székely-kert és Múteremház felújítására, bővítésére, akadálymentesítésére és energetikai korszerűsítésére, majd a fejlesztések kivitelezésének megkezdése. 3. Hosszútávon: Akadálymentesített, korszerű és tágas Székely-kert és Múteremház kialakítása.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél összhangban áll a helyi stratégiai dokumentumokkal: költségvetési koncepcióval, gazdasági programmal.
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	cél kapcsolódik Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030-hoz, Országos Fogyatékossgügyi Program (2015-2025)-höz és összhangban áll azok céljaival.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	1. A Székely-kert és Múteremház jelenlegi adottságaiból adódó kellemetlenségek mérséklése. 2. Pályázat benyújtása a Székely-kert és Múteremház felújítására, bővítésére, akadálymentesítésére és energetikai korszerűsítésére, majd a fejlesztések kivitelezésének megkezdése. 3. Teljeskörű akadálymentesítés, épület felújítása, bővítése, energetikai korszerűsítése.
G	Az intézkedés felelőse	Szada Nagyközség Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	1. Folyamatos 2. Folyamatos 3. 2028. június, illetve az az utáni időszak
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Eredményességi mutatók rövid-, közép- és hosszútávon: 1. Igénybe vevők számának stagnálása, esetleg emelkedése. 2. Átalakítási munkálatok megkezdése. 3. Felújított, kibővített, korszerűsített és akadálymentes Székely-kert és Múteremház rendelkezésre állása az igénybe vevők számára.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, anyagi/pályázati erőforrás, technikai erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés

A	Intézkedés címe:	Munkavállalás – segítsük a fogyatékkal élők részvételét a munka világában.
B	Feltárt probléma megnevezése	A munkáltatók sok esetben nincsenek tisztában azzal, hogy a fogyatékkal élők foglalkoztatása számukra előnyökkel jár. A fogyatékkal élők nem keresnek hatékonyan munkát, nem hisznek magukban.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Fogyatékkal élők felkutatása Munkáltatók és célcsoportok tájékoztatása a lehetőségekről A fogyatékkal élők munkába állásának segítése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél összhangban áll a helyi stratégiai dokumentumokkal: költségvetési koncepcióval, gazdasági programmal.
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	A cél kapcsolódik Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030-hoz, Országos Fogyatékosügy Program (2015-2025)-höz és összhangban áll azok céljaival.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	1. Adatgyűjtés 2. Munkáltatók felkutatása, akik foglalkoztatnának fogyatékkal élőket 3. Összekapcsolni a munkáltatókat a lehetséges munkavállalókkal
G	Az intézkedés felelőse	Fogyatékkal élőket képviselő szervezetek Szada Nagyközség Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	1. Folyamatos 2. Folyamatos 3. 2028. június, illetve az az utáni időszak
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Hasznosnak érzik magukat a fogyatékkal élők.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása a országos szakmapolitikai stratégiákkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Településszintű probléma												
1	Közlekedés belterületi útjainkon.	Belterületi útjaink javítása, szilárd útburkolattal, járdával való kialakítása. szükséges	Teljeskörűen kialakított szilárd útburkolatok járdával kiegészítve a településen.	Költségvetési koncepció Gazdasági program	nem releváns	Teljeskörűen kiépített járda és szilárd útburkolat kialakítása	Szada Nagyközség Önkormányzata	2028. június	Járda és szilárd útburkolatok a belterületi útjainkon.	Humán erőforrás, anyagi/pályázati erőforrás, technikai erőforrás	Fenntartható	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés az együttműködés
2	Szabadidő hasznos eltöltése, generációk találkozása.	Közösségi tér kialakítása szükséges.	Közösségi tér kialakítása, ahol minden generáció megtalálja a számára kedvező elfoglaltságot.	Költségvetési koncepció Gazdasági program	nem releváns	Programszervezés, pályázatfigyelés.	Szada Nagyközség Önkormányzata	2028. június	Fiatalabb és az idősebb generáció találkozása.	Humán erőforrás, anyagi/pályázati erőforrás, technikai erőforrás	Fenntartható	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés az együttműködés
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Adatgyűjtés, nyilvántartás vezetése a	Naprakész adatok hiánya a szegénység	Szegénység jelenségének mélyrehatóbb	Költségvetési koncepció	MNTFS 2030	Nyilvántartások folyamatos frissítése,	Szada Nagyközség Önkormányzata	2028. június	Adatforrást biztosító nyilvántartás	Humán erőforrás	Fenntartható	Önkormányzatok közötti együttműködésben

	szegénységről.	témakörének egyes aspektusairól.	megismerése.	Gazdasági program		adatgyűjtés, intézmények közti információáramlás erősítése			rendelkezésre állása, melyből komplex képanya nyerhető a szegénység témakörét illetően.			megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés
2	Munkaerőpiaci programok és szolgáltatások biztosítása, igénybevételük ösztönzése	55 év feletti, veszélyeztetett korban lévő munkanélküliek magas aránya az álláskeresők között	Munkanélküliek csökkenése az idős korosztály tagjainak körében.	Költségvetési koncepció Gazdasági program	MNTFS 2030 Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Idősebb korosztály problémáira specializált munkaerőpiaci programok és szolgáltatások biztosítása, igénybevételük ösztönzése	Szada Nagyközség Önkormányzata, SZAK	2028. június	Munkanélküliség csökkenése az idős korosztály tagjainak körében.	Humán erőforrás	Erőforrások hosszú távú megléte esetén biztosított.	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés
3	Önkormányzati lakásállomány bővítése.	Szociális és piaci alapon bérbe adható önkormányzati lakások hiánya	Bérbe adható önkormányzati lakások számának emelkedése, elősegítve ezzel az esetleges lakhatási problémák megoldását.	Költségvetési koncepció Gazdasági program	MNTFS 2030	Önkormányzati lakások bérbe adása szociális és piaci alapon, lehetőség szerint önkormányzati lakásállomány bővítése, korszerűsítése	Szada Nagyközség Önkormányzata	2028. június	Bérbe adott lakások számának emelkedése.	Humán erőforrás, anyagi/pályázati erőforrás, technikai erőforrás	Erőforrások hosszú távú megléte esetén biztosított.	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés
4	Képzések, átképzések, mentori szolgáltatás	Tartós munkanélküliek magas aránya az összes álláskereső között	Tartós munkanélküliek csökkenése.	Költségvetési koncepció Gazdasági program	MNTFS 2030	Képzési, átképzési lehetőség biztosítása az érintetteknek, mentori szolgáltatás igénybevételé	Szada Nagyközség Önkormányzata	2028. június	Tartós munkanélküliség csökkenése a helyi lakosok körében.	Humán erőforrás	Erőforrások hosszú távú megléte esetén biztosított.	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés

re törté-
őszönzés

II. A gyermekek esélyegyenlősége

1	Jelzőrendszer működésének és prevenció jellegének erősítése	Csekély számú esetjelzés a veszélyeztetett és észlelő- és jelzőrendszer tagjaitól.	A jelzőrendszeri tagok aktivitásának fokozódása, gördülékeny együttműködése, jelzőrendszer prevenció jellegének erősödése.	Költségvetési koncepció Gazdasági program	MNTFS 2030 „Legyen jobb gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	A veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működésének és prevenció jellegének erősítése, tagjainak aktivizálása	Szada Nagyközség Önkormányzata, SZAK	2028. június	Pozitív visszajelzések a jelzőrendszeri tagoktól.	Humán erőforrás, anyagi erőforrás	Fenntartható	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés
2	Prevenációs programsorozat gyermekek, fiatalok számára	Gyermekek, fiatalok számára több prevenációs program nyújtása szükséges.	Gyermekek, fiatalok fokozottabb védelme az őket érintő nehézségekkel szemben.	Költségvetési koncepció Gazdasági program	MNTFS 2030 „Legyen jobb gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	nem releváns	Szada Nagyközség Önkormányzata, SZAK, Védőnői Szolgálat	2028. június	Pozitív visszajelzések a programokban résztvevőktől és a szülőktől.	Humán erőforrás, anyagi/pályázati erőforrás, technikai erőforrás	Erőforrások hosszú távú megléte esetén biztosított.	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés
3	Általános iskolai oktatás biztosítása korszerűbb környezetben.	Az általános iskola bővítése, teljeskörű energetikai korszerűsítése.	Korszerű, energiatakarékos épület kialakítása.	Költségvetési koncepció Gazdasági program	MNTFS 2030 „Legyen jobb gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Az iskola energetikai korszerűsítése révén korszerűbb környezet kialakítása.	Szada Nagyközség Önkormányzata, Székely Bertalan Ált. Iskola	2028. június	Felújított, korszerűsített Bihary villa kialakítása az általános iskola területén.	Humán erőforrás, anyagi/pályázati erőforrás, technikai erőforrás	Fenntartható.	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés

...												
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Családbarát munkahelyek, intézkedések	Családi és munkahelyi kötelezettségek, feladatok összehangolásának nehézségei.	Családi és munkahelyi kötelezettségek könnyebb összehangolása.	Költségvetési koncepció Gazdasági program	MNTFS 2030	Családbarát munkahelyek létrejöttének támogatása, családbarát intézkedések támogatása	Szada Nagyközség Önkormányzata, Védőnői Szolgálat	2028. június	A családbarát intézkedések és azok fennmaradása 2028 után is.	Humán erőforrás, anyagi/pályázati erőforrás	Erőforrások hosszú távú megléte esetén biztosított.	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés
2	Jelzőrendszer működésének és prevenció jellegének erősítése	Nagyfokú látencia a nőket érintő erőszak terén.	A jelzőrendszeri tagok aktivitásának fokozódása, gördülékeny együttműködése, jelzőrendszer prevenció jellegének erősödése.	Költségvetési koncepció Gazdasági program	MNTFS 2030	A veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer működésének és prevenció jellegének erősítése, tagjainak aktivizálása	Szada Nagyközség Önkormányzata, SZAK, Védőnői Szolgálat	2028. június	Pozitív visszajelzések a jelzőrendszeri tagoktól.	Humán erőforrás, anyagi erőforrás	Fenntartható.	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés
3	Kulturális és mentálhigiénés programok, sportolási és szabadidős lehetőségek biztosítása	A dolgozó édesanyák nehéz helyzete, testi-lelki egészségük károsodása.	Dolgozó édesanyák „kiégésének” megelőzése, testi-lelki egészségük megtartása.	Költségvetési koncepció Gazdasági program	MNTFS 2030	Kulturális és mentálhigiénés programok, sportolási és szabadidős lehetőségek biztosítása kifejezetten nők számára	Szada Nagyközség Önkormányzata, Faluház	2028. június	Pozitív visszajelzések a lakosság részéről.	Humán erőforrás, anyagi/pályázati erőforrás	Erőforrások hosszú távú megléte esetén biztosított.	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés
...												
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Munkaerőpiaci	55 év feletti magas aránya	Munkanélküliség	Költségvetési	MNTFS	Idősebb korosztály	Szada Nagyközség	2028.	Munkanélküliség csökkenése az	Humán erőforrás,	Fenntartható	Önkormányzatok közötti

	programok és szolgáltatások biztosítása, igénybevételek ösztönzése	a nyilvántartott álláskeresők közt	csökkenése az idős korosztály tagjainak körében.	koncepció Gazdasági program	2030 Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	problémáira specializált munkaerőpiaci programok és szolgáltatások biztosítása, igénybevételek ösztönzése	Önkormányzata	június	idős korosztály tagjainak körében.	anyagi erőforrás	tó	együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés
2	Szociális és egészségügyi ellátórendszer fókuszában az idősek	65 év felettiek magas aránya a teljes népességen belül, helyi társadalom öregedése	Az idős népesség egészségügyi és szociális helyzetének javulása.	Költségvetési koncepció Gazdasági program	MNTFS 2030 Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Szociális és egészségügyi ellátórendszer fókuszában az idős korosztály állítása, számukra minél több, szükségletekhez igazodó szolgáltatás és ellátás biztosítása, igény szerint kapacitásbővítés.	Szada Nagyközség Önkormányzata, Házi orvosok, Védőnői Szolgálat	2028. június	Pozitív visszajelzések a lakosság részéről, egészségügyi és szociális problémák mérséklődése az idősek körében.	Humán erőforrás, anyagi, pályázati erőforrás, technikai erőforrás	Fenntartható.	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés
3	Szűrőprogramokhoz való eljutás megkönnyítése	Az idősek számára legtöbb egészségügyi szolgáltatás nehezen érhető el.	Az idős népesség egészségügyi helyzetének javulása.	Költségvetési koncepció Gazdasági program	MNTFS 2030 Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Az idős korosztály számára minél több, szükségletekhez igazodó egészségügyi szolgáltatás biztosítása.	Szada Nagyközség Önkormányzata, Védőnői Szolgálat, Házi orvosok	2028. június	Pozitív visszajelzések a lakosság részéről, egészségügyi problémák mérséklődése az idősek körében.	Humán erőforrás, anyagi/pályázati (TOP Plusz) erőforrás, technikai erőforrás	Fenntartható.	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés
...												

V. A fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlősége												
1	Közösségi programok szervezése fogyatékossgal élők és családjuk számára, érzékenyítő rendezvények	Kifejezetten fogyatékossgal élőknek célzó közösségi programok, helyi társadalom érzékenyítésének hiánya.	Fogyatékossgal élők társadalmi integrációja, többségi társadalom érzékenyülése, elítélteinek csökkenése.	Költségvetési koncepció Gazdasági program	MNTFS 2030 Országos Fogyatékos ságügyi Program (2015-2025)	Közösségi programok szervezése fogyatékossgal élők és családjuk számára, érzékenyítő rendezvények, előadások szervezése.	Szada Nagyközség Önkormányzata, Faluház	2028. június	Pozitív visszajelzések az érintettek részéről.	Humán erőforrás, anyagi/pályázati erőforrás	Fenntartható.	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés
2	Társadalmi integrációs problémák.	A fogyatékossgal élő személyek számára korlátozottak a közösségi terek igénybevétele	Teljeskörűen akadálymentesített, korszerű közösségi tér/park kialakítása.	Költségvetési koncepció Gazdasági program	MNTFS 2030 Országos Fogyatékos ságügyi Program (2015-2025)	Többfunkciós közösségi tér kialakítása.	Szada Nagyközség Önkormányzata, SZAK	2028. június	Pozitív visszajelzések az érintettek részéről.	Humán erőforrás, anyagi, pályázati erőforrás, technikai erőforrás	Fenntartható.	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés
3	A fogyatékkal élők részvételét a munka világában.	A munkáltatók sok esetben nincsenek tisztában azzal, hogy a fogyatékkal élők foglalkoztatás a számukra előnyökkel jár.	Fogyatékkal élők felkutatása. Munkáltatók és célcsoportok tájékoztatása a lehetőségekről. A fogyatékkal élők munkába állásának segítése.	Költségvetési koncepció Gazdasági program	MNTFS 2030 Országos Fogyatékos ságügyi Program (2015-2025)	Összekapcsolni a munkáltatókat a lehetséges munkavállalókkal.	Szada Nagyközség Önkormányzata	2028. június	Hasznosnak érzik magukat a fogyatékkal élők.	Humán erőforrás.	Fenntartható.	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés
...												

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, amelyek az Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

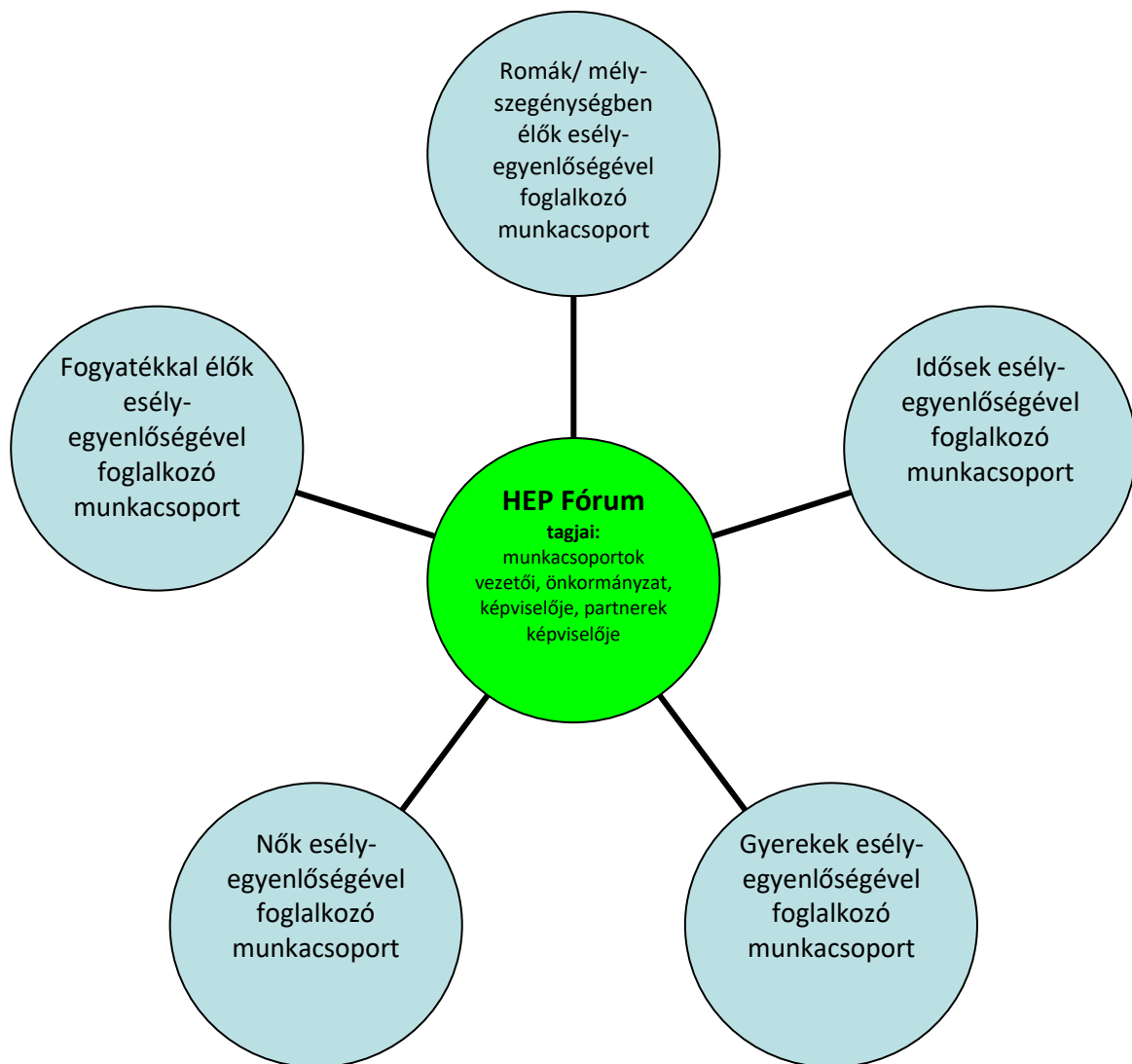
3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. A HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az Önkormányzat esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában a HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportok alakíthatóak a 2 ezer fő lakosságszám feletti településeken (*opcionális*) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

- A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.
- A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.
- A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.
- A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzat/ok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- (2.000 fő lakosság szám feletti települések esetében) a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A HEP elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívtunk össze. A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a HEP megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az Önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az Önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az Önkormányzat részéről a Polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az Önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így:
 - o felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o figyelemmel kíséri azt, hogy az Önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o támogatnia kell, hogy az Önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben megtenni a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői:

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelőségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak a Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a **HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

A HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Szada, 2023. február 13.

Készítette:

Kerékgyártó Tamás
HEP-referens

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Szada Nagyközség Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

Szada, 2023. február 13.

Kerégyártó Tamás
HEP-referens

II. Ezt követően Szada Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (amelynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és .../2023.(III.30.) KT-határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet: jegyzőkönyvi kivonat a .../2023.(III.30.) KT-határozatról

Szada, 2023. március 31.

Fentiek hitelül:

Pintér Lajos
polgármester

A KÉPVISELŐ TESTÜLET ELFOGADÓ HATÁROZATA: